

REFERAT Økonomi- og Klimaudvalget d. 18-06-2025

Mødedato Onsdag d. 18. juni 2025 kl. 15:30

Mødested Mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Helle Munk Ravnborg, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Linda Kofoed
Persson, Morten Riis, Søren Schow, René Danielsson

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Opfølgning på nuværende udbuds- og indkøbspolitik samt plan for en kommende strategi.....	4
Orientering om likviditeten pr. 31. maj 2025.....	11
Orientering om budgetopfølgning pr. 30. april 2025, Økonomi- og Klimaudvalget.....	14
Orientering om den samlede budgetopfølgning pr. 30. april 2025.....	16
Orientering om administrative spareforslag til budget 2026 på udvalgets område.....	23
Revisionsberetning vedrørende årsregnskab 2024.....	25
Godkendelse af budget 2026 for de 17 kommunale almene plejeboliger på Nørremøllecentret samt Strategisk arbejde med køb og salg.....	27
29	
Forslag til anvendelse af restmidler i Grøn tilskudspulje.....	32
Evalueringsperiode 2022-2025.....	35
Igangsættelse af arbejde med program for tværgående ejendomsforvaltning Rum til Velfærd.....	37
Ophør af frivillighedsstrategien og aktiviteter herunder.....	43
Udmøntning af budget 2025: Flytning af 10. klasse.....	46
Flytning og udfasning af erhvervsklasserne.....	52
Udmøntning af budget 2025: Omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen.....	56
Udmøntning af Komponentens analyse fase 2.....	62
Medlemsforslag fra borgmesteren vedr. skolerne i Rønne.....	69
Status på genopretningsplan bevilling 32.....	72
Fritvalgspriser for praktisk hjælp og personlig pleje samt forløbstakster pr. 1. juli 2025.....	74
Orientering om planlægning for boliger til midlertidig arbejdskraft.....	78
Bo42 ansøger om igangsættelse af renovering af Afd. Svaneke.....	80
Orientering om helhedsorienteret sagsbehandling 2024.....	85
Orientering om skolebusudbuddet 2025.....	88
Fornyset igangsætning af planlægning for pavillon til Bornholms Kunstmuseum i Rø.....	90
Godkendelse af planforslag for et sommerhusområde ved Hammersø.....	96
Standstill af planlægningen for sommerhusområderne ved Ålebæk og Gedebakkevej.....	100
Anlægsbevilling til strategisk udvikling af Rønne - Helhedsplan for Nørrekås.....	104
Opprioriteringsforslag til budget 2026 om midler til forbedring af den fysiske og digitale sikkerhed	108
Anlægssag til budget 2026. Status på renovering af Rønne Svømmehal samt behov for yderligere fi	110
Anlægsbevilling til arkæologisk forundersøgelse på matr. nr. 221d, Knudsker.....	117
Anlægsbevilling til salg af udlejningsejendommen Rønnevej 64, Lobbæk.....	119
Anlægsbevilling til salg af Nexø Fritidshus, Gl Postvej 27, Nexø.....	121
Orientering fra formanden.....	123
Eventuelt.....	124
Lukket: Lukket punkt: Whistleblowerordning.....	125
Lukket: Lukket punkt: Poulsker Idrætsforening (PIF) søger om kommunegaranti til køb af fitness-b	126
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til udskiftning af rækværker 2025.....	127
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til reparation af vestlig ydermole, Nørrekås Lystbådehavn -	128

Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til nyt tag på Børnehuset i Hasle.....	129
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til renovering af to trafiksignaler på Borgmester Nielsens V	130

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Ingen.

Bemærkninger til dagsordenen

Morten Riis bad om en vurdering af, hvorvidt han er inhabil under behandlingen af pkt. 14. Morten Riis blev erklæret inhabil og deltog ikke i behandlingen af punktet.

Deltagere fra administrationen

Kommunaldirektør Sine Sunesen

Velfærdsdirektør Trine Dorow

Teknisk direktør Lisbeth Røgind

Økonomichef Stine Hansen

Udvalgssekretær Inge Kjæmpe Mogensen.

Punkt 2: Opfølgning på nuværende udbuds- og indkøbspolitik samt plan for en kommende strategi

25/11248

Sagsgang

Økonomi- og klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen godkendte i juni 2021 den nuværende udbuds- og indkøbspolitik.

Der fulgt op på de besluttede pejlemærker under de 4 strategiske fokusområder.

Der lægges i denne sag op til en beslutning om en proces frem mod december 2025 for udarbejdelsen og godkendelsen af en indkøbsstrategi, der skal erstatte den nuværende politik.

Strategien tænkes i udgangspunkt at tage et tydeligt afsæt i KL's vedtagne fælleskommunale indkøbsstrategi 'Sammen om indkøb og forbrug' fra juli 2024.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) opfølgningen på udbuds- og indkøbspolitikken tages til orientering
- b) procesplanen for udarbejdelsen af en indkøbsstrategi godkendes

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Ad a) orientering givet.

Ad b) anbefales, idet den endelige godkendelse af ny indkøbsstrategi først skal ske på første kommunalbestyrelsesmøde i den ny valgperiode, og der skal indskrives en bemærkning om at transportområdet også nævnes i forbindelse med sociale klausuler.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte i juni 2021 den nuværende udbuds- og indkøbspolitik 2021-2024.

Udbuds- og indkøbspolitikken findes i bilag 1, og har siden 2021 sat retning for arbejdet med udbud og indkøb i BRK, og består af 4 strategiske fokusområder:

- Miljømæssigt bæredygtige indkøb
- Socialt ansvar
- Effektive og professionelle indkøb
- Fælles om indkøb

I politikken er beskrevet, hvad der er ambitionen og pejlemærkerne for hvert strategisk fokusområde. På den baggrund er der for hvert område opstillet konkrete mål, som skal hjælpe med at indfri ambitionerne.

Der er fulgt op på målene, og nedenfor gives en kort opfølgning.

Opfølgningen på flere af målene har været stærkt udfordret af mangelfulde data, da der siden 2020 har været udfordringer med IT-systemerne på området. Der har vedvarende været udfordringer med snitfladen mellem analysesystemet og indkøbssystemet, der er leveret af hver sin leverandør. Problemerne har resulteret i data, der ikke har været valide. Dette er dog løst i 2024, med et skift af indkøbssystem og en efterfølgende teknisk dialog i forhold til dataforståelse og validering.

Miljømæssigt bæredygtige indkøb

MÅL: Købet af miljømærkede produkter og ydelser vokser med minimum 5 pct.

Mod forventet, har det af systemmæssige årsager ikke været muligt at lave aggregerede udtræk på indkøb af miljømærkede produkter.

Til trods for at der ikke har kunnet laves udtræk, har der været fokus på at øge andelen af miljømærkede produkter via udbud og gældende aftaler.

Eksempelvis er alt konventionelt kopipapir fjernet og erstattet af miljømærket kopipapir ifm. udbud af kontorartikler. Samtidigt med en reduktion i det samlede indkøb, ses at andelen af miljømærket kopipapir i dag udgør 99,9 pct. af kommunens samlede indkøb af kopipapir.

MÅL: Vi skal have færre og større bestillinger og reducere antallet af vareleveringer

Ordre og leveringsdata er desværre ikke en del af det tilgængelige datasæt.

For at kunne vurdere målopfyldelsen er det valgt at sidestilles en faktura med en ordre og efterfølgende levering.

Målet er desværre ikke opfyldt, da der ses en stigning i antallet af fakturaer fra 89.000 i 2019 til 97.000 i 2024, hvilket alt andet lige indikerer flere leveringer.

Sammenholdes det med den gennemsnitlige fakturastørrelse var den gennemsnitlige størrelse 690 kr. i 2019, svarende til ca. 798 kr. i 2024 p/l. Den gennemsnitlige fakturastørrelse var 754 kr. og derved mindre i 2024, hvilket også indikerer, at der er har været en stigning i antallet af bestillinger/leveringer samtidigt med, at bestillingerne er blevet lidt mindre.

MÅL: Emballage skal mindskes og gøres mere miljøvenlig og kunne genanvendes

Der sættes krav i alle aftaler om, at emballage skal være PVC-frit og fri for anden klorbaseret plast.

Dertil skal plastikemballage i forbindelse med fragt, på forbrugsartikelaf-talen, være mindst 70 pct. genanvendt, samt lavet af genanvendeligt materiale.

MÅL: Andelen af økologiske fødevarer anvendt i egne gryder er minimum 60 pct. (produktionskøkkener)

Andelen af økologiske fødevarer var i 2020 61 pct. på tværs af hele BRK. I 2024 var andelen faldet til 57 pct.

Faldet i andelen kan forklares med en markant stigning i antallet af afdelinger, der benytter fødevarer-aftalen, men som ikke er produktionskøkkener, og derfor ikke underlagt målsætningen for økologi-andel. I 2020 var der 34 afdelinger på aftalen og i 2024 var der 53.

I forhold kommunerne i Indkøbsfællesskabet Nordsjælland (IN) og landsgennemsnittet ligger BRK's økologiprocenten væsentligt højere. BRK ligger i 2023 i den øvre kvartil af landets kommuner ift. økologiprocenten.

Social ansvarlighed

MÅL: Andelen af praktik-/elevpladser, der er koblet på relevante udbud igennem sociale klausuler, skal være stigende

Ejendomsservice benytter altid rådgivere, i de projekter, der har en størrelsesorden, hvor der er basis for at indarbejde sociale klausuler. Der har dog, i de senere år, ikke været projekter af en volumen, der proportionalt retfærdiggør sådanne krav. Det gælder f.eks. krav om beskæftigelse af lærlinge, elever eller praktikaftaler, eller udsatte borgere i øvrigt.

Vedr. arbejdsklausuler beder Ejendomsservice rådgiveren, i kontraktmaterialet, indskrive at entreprenøren, med kædeansvar skal overholde nationale arbejdsmarkedsregler og -lovgivning. Dette gælder ligeledes internationale konventioner, der dækker området.

Ejendomsservice følger op på disse aftaler, ved løbende kontroller på byggepladsen. Både igennem egne besigtigelser, men især igennem Ejendomsservices rådgiver, der i den almindelige praksis omkring byggeprocesser, har løbende dialog med entreprenører.

I de tilfælde hvor Ejendomsservice selv har projektledelsen, udføres der visuelle kontroller. Tillige bedes der om dokumentation, hvis det anses for nødvendigt. Dette er sket i enkelte tilfælde, dog uden der er fundet anledning til sanktioner.

Professionelle og effektive indkøb

MÅL: Aftaleanvendelsen (compliance) af egne aftaler og de fælleskommunale indkøbsaftaler øges med 5 pct. årligt

Andelen af compliance er steget fra 29 pct. i 2019 til 37 pct. i 2024, hvilket svarer til en stigning på 27 pct. i perioden.

BRK har på nogle aftaler en meget høj compliance. På kontorartikler ses en compliance på 91 pct. og på fødevarer på 85 pct.

Andelen af indkøb via e-handel skal øges med 10 procent i forhold til 2019

E-handelsgraden viser hvor stor andel, af indkøb i BRK, foregår via kommunens indkøbssystem. Den samlede andel var i 2019 21 pct. I 2024 var den steget til 32 pct.

Der blev i 2019 e-handlet for 36 mio. kr. og der blev foretaget indkøb for 47 mio. kr. via e-handel i 2024.

BRK's e-handelsgrad er endnu højere end angivet ovenfor, da en stor del af kommunens it-indkøb og fødevarerindkøb hos leverandøren til produktionskøkkenerne er e-handlet, uden det dog er registreret som sådan. Dette er ændret fremadrettet, så it-indkøb også foretages via systemet.

Krav om e-handel i offentlige indkøb fremgår af Bekendtgørelse om e-handel i offentlige indkøb, der trådte i kraft 1. januar 2025. I følge bekendtgørelsen offentliggør

Økonomistyrelsen områderne omfattet af kravet om e-handel, herunder indgår flere typer af it-indkøb samt fødevarer.

Derfor er der ændret arbejdsgange ift. kommunens it-indkøb, der fra og med 2025 vil blive e-handlet igennem kommunens indkøbssystem.

Der arbejdes for nuværende på at få ændret registreringen af fødevarerindkøbet. Indkøbet bogføres automatisk, hvilket for nuværende ligger beslag på feltet på fakturaen hvor data vedr. udregningen af e-handel reelt skulle fremgå.

MÅL: Antallet af ordrer med gebyr for minimumsgrænser skal reduceres med 50 pct.

Der er fulgt op på de samlede udgifter til gebyrer.

I 2019 var kommunens udgifter til gebyrer 69.000 kr. svarende til ca. 80.000 kr. i 2024-priser.

I 2024 var udgifterne til gebyrer faldet til 38.000.

MÅL: Der bliver gennemført et forløb med Center for Børn og Familie og Center for Psykiatri og handicap omkring indkøb af institutionspladser

På baggrund af dialog med Center for Børn og Familie samt Center for Psykiatri og Handicap blev der til budgettet for 2023 fremlagt forslag om udvidelse med en social indkøber med henblik på at styrke af indkøbsrollen på børne- og familieområdet.

Forslaget var en del af budgetforliget for B2023, og efter et genopslag i foråret 2023 blev stilling besat fra og med juli 2023. Stillingen var oprindeligt forankret i Økonomi og Personale, men blev i forbindelse med organisationsændringen i 2024 overført til Center for Familie- og Voksenindsatser.

Den sociale indkøber har, i et samarbejde mellem Myndighed og indkøbsafdelingen, til opgave at forhandle aftaler på plads med eksterne leverandører af behandling, ophold og anbringelse. Det er den sociale indkøbers opgave at udfordre prisens rimelighed i forhold til udbydere ns leverance, samt at kontrollere de kontraktmæssige forhold.

Fælles om indkøb

MÅL: Bornholms Regionskommune vil tilslutte sig samtlige forpligtende SKI-aftaler og IN-aftaler med mindre det er til væsentlig ulempe for kommunen

Bornholms Regionskommune har igennem mange år tilsluttet sig en meget stor del fællesudbud gennem SKI, Indkøbsfællesskab IN, samt andre offentlige myndigheder, såfremt det ikke er til væsentlig ulempe for kommunen.

Tilslutning til fællesindkøb giver bedre priser, mulighed for at eksempelvis at stille større krav til kvalitet og bæredygtighed, samt giver en effektivisering af det ressourceforbrug der ligger i udbudsprocessen.

Det er besluttet at vi i BRK selv foretager udbud af bl.a. fødevarerindkøb, vejsalt samt biler, selv om disse alle er udbudt igennem SKI.

Valget er her truffet ud fra at kunne skabe en langt bedre mulighed for at de lokale vil kunne byde ind på opgaverne.

MÅL: Offentliggørelse af en udbudsplan på brk.dk Det sker for at give det lokale erhvervsliv bedre mulighed for at forberede sig til et udbud og/eller indgå i konsortium med andre virksomheder, der byder ind

Der er ikke offentliggjort en udbudsplan på kommunens hjemmeside grundet tekniske udfordringer med udbudsportalen. Der er foretaget en udskiftning af it-system i 1. kvrt., og det forventes, at en udbudsplan kan offentliggøres ultimo 2025.

Lokale indkøb

I udbuds- og indkøbspolitikken fremgår, at BRK ønsker, inden for lovgivningens rammer, at bidrage til udvikling af det lokale erhvervsliv.

Bornholms Regionskommune er lovgivningsmæssigt forpligtet til at bringe en række varer og tjenesteydelser i udbud. Når der foretages udbud, er kommunen underlagt principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet. Disse principper betyder, at der ikke lovligt kan lægges vægt på, om en leverandør er lokal.

Bornholms Regionskommune placerer imidlertid gerne sine indkøb lokalt, men det skal altså ske på konkurrencedygtige vilkår, og lokale leverandører skal derfor kunne matche andre leverandører på alle relevante kriterier.

I SKI's seneste indkøbsrapport, fra 2023, ligger BRK som kommunen med den 3. højeste andel af lokale leverandørers andel af kommunens indkøb.

For en uddybende opfølgning henvises til bilag 2.

Retningslinjer for anvendelsen af arbejdsklausuler, sociale klausuler og leverandørens samfundsansvar (CSR)

I forlængelse af den nuværende udbuds- og indkøbspolitik fokusområde omkring socialt ansvar, godkendte kommunalbestyrelsen i juni 2021 også underbilagene med retningslinjer for anvendelsen af arbejdsklausuler, sociale klausuler og leverandørens samfundsansvar (CSR).

Underbilagene blev til efter en længere proces, hvor udkast til klausulerne blev sendt til kommentering hos DI Bornholm, Dansk byggeri Bornholm og FH Bornholm, ligesom der blev afholdt dialogmøder mellem de 3 nævnte parter og det daværende Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalg.

Retningslinjerne vil i udgangspunkt ikke ændres i forbindelse med udarbejdelsen af indkøbsstrategien.

KL's fælleskommunale indkøbsstrategi

Kommunerne har fået en ny fælleskommunal indkøbsstrategi "Sammen om indkøb og forbrug", der er vedtaget i 2024. Strategien sætter retning for kommunernes indkøb og forbrug frem mod 2030.

Indkøbsstrategien er blevet til i tæt dialog med kommunerne, og i strategien peges der på tre styrende pejlemærker for kommunernes indkøb, forbrug og samarbejde med virksomhederne i fremtiden, der understøtter bæredygtighed i forhold til både økonomi, klima- og miljø og kvalitet i opgaveløsningen.

Et centralt budskab i strategien 'Sammen om indkøb og forbrug' er, at indkøb er en del løsningen på en række af de udfordringer, kommunerne står overfor, når det kommer til at skabe råderum, sikre kvalitet i den kommunale kernevelfærd og understøtte mindre klima- og miljøbelastning. Den fælleskommunale indkøbsstrategi ses i bilag 3.

Arbejdet med BRK's indkøbsstrategi vil tage et tydeligt afsæt i den fælleskommunale indkøbsstrategi.

Den videre proces

Med målet om en godkendt indkøbsstrategi for BRK inden årsskiftet, foreslås nedenstående overordnede tidsplan for udarbejdelsen af en ny indkøbsstrategi.

Tidspunkt	Beskrivelse af aktivitet
18. juni	Møde i ØKU: Behandling af opfølgning på nuværende udbuds- og indkøbspolitik samt plan for en kommende indkøbsstrategi
26. juni	Møde i KB: Behandling af opfølgning på nuværende udbuds- og indkøbspolitik samt godkendelse af plan for en kommende indkøbsstrategi Udarbejdelse af 1. udkast til Indkøbspolitik for BRK
Juli – september	Med afsæt i den eksisterende politik og ikke mindst den fælleskommunale indkøbsstrategi 'Sammen om indkøb og forbrug' udarbejdes første udkast til indkøbsstrategi for BRK. Dertil inddrages chefgruppen og centrenes indkøbere.
5. august	Chefgruppen: Kort præsentation af opfølgning på nuværende udbuds- og indkøbspolitik samt drøftelse af plan for den videre proces – herunder inddragelse af centrenes indkøbere. Dertil input til ny indkøbsstrategi
August - September	Afholdelse af workshops med indkøbere Der afholdes temadrøftelser/workshops centervis med repræsentanter for centrenes indkøber.
30. september	Chefgruppen: Behandler opsamling på workshops med indkøbere og første udkast til indkøbsstrategi
1. oktober	Møde i ØKU: Opsamling på dialog med indkøbere og drøftelse af udkast til indkøbsstrategi for BRK
oktober-november	Med baggrund i de politiske drøftelser arbejdes videre med det endelige udkast til indkøbsstrategien
11. november	Direktionen: Behandler endeligt udkast til indkøbsstrategi
18. november	Chefgruppen: Behandler endeligt udkast til indkøbsstrategi
10. december	Møde i ØKU: Behandling af indkøbsstrategi for BRK
18. december	Møde KB: Vedtagelse af indkøbsstrategi for BRK

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Udbuds- og indkøbspolitik - 2021-2024

Bilag 2 - opfølgning på udbuds- og indkøbspolitikken

Bilag 3 - Fælleskommunal indkøbsstrategi

Punkt 3: Orientering om likviditeten pr. 31. maj 2025

25/355

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres.

Formål med sagen

Økonomi- og Klimaudvalget samt kommunalbestyrelsen får hvert kvartal en likviditetsoversigt over udviklingen i kassebeholdningen. Dette sker i henhold til bestemmelserne i Indenrigs- og Sundhedsministeriets, ”Budget og regnskabssystem for kommuner” afsnit 7,3.

Den faktiske beholdning er pr. 31. maj 2025 på 112,4 mio. kr., mens den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 199,1 mio. kr.

Kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage minimum skal være 75 mio. kr. er således opfyldt.

Der er udarbejdet en prognose for udviklingen i likviditeten i 2025. Prognosen viser, at den gennemsnitlige likviditet vil være stigende frem til medio 2025, hvorefter den forventes at falde igen.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Likviditetsopgørelsen til orientering

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Likviditeten er opgjort pr. 31. maj 2025, og der er vedlagt en oversigt (bilag 1), som viser den faktiske beholdning, den gennemsnitlige kassebeholdning over de seneste 365 dage og disponeringer. I bilaget fremgår ligeledes en specifikation af de tillægsbevillinger, som kommunalbestyrelsen har bevilget i 2025, som har en likviditetsmæssig betydning.

Likviditeten efter kassekreditreglen opgøres som gennemsnittet over de seneste 12 måneder af de daglige saldi på kommunens likvide konti, dvs. nettoindestående på bankkonti, kontant- og obligationsbeholdninger. Deponerede midler indgår ikke i likviditeten efter kassekreditreglen, som er det, der indberettes kvartalsvist til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Som det fremgår af bilag 1, udgør de deponerede midler 11,5 mio. kr. pr. 31. maj 2025. Der deponeres vedrørende ejendomssalg og med det budgetterede overskud hos BOFA for 2 år, da overskud på det brugerfinansierede område ikke må finansiere skattefinansieret drift.

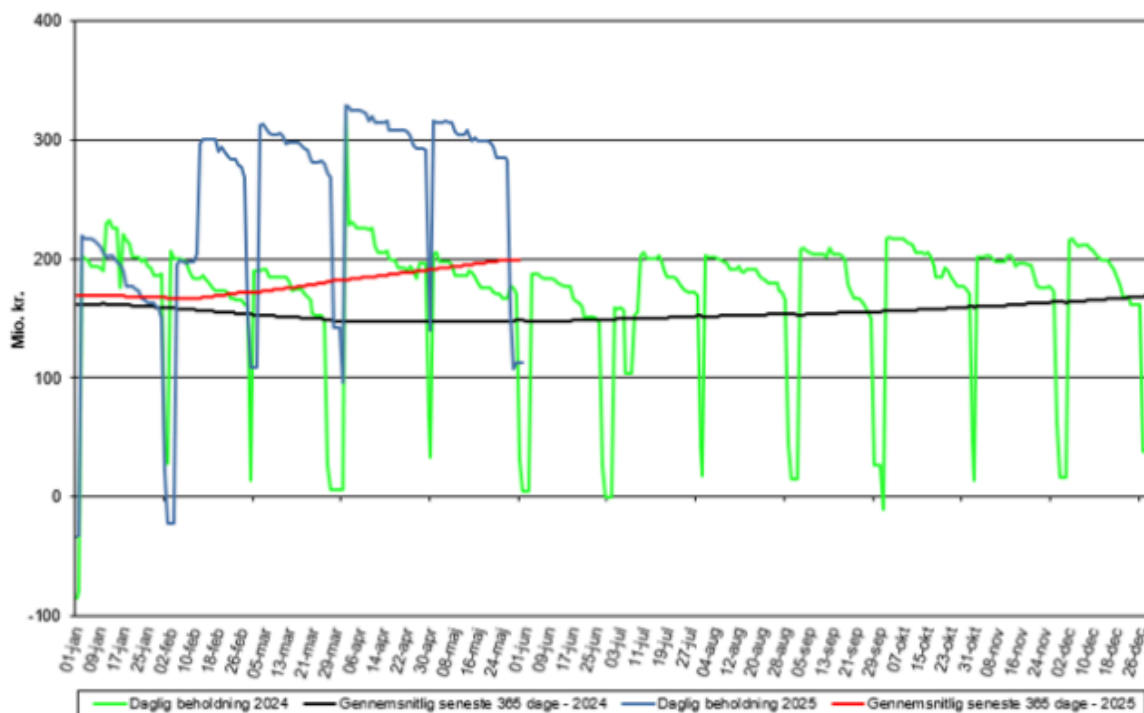
Den seneste udvikling siden 31. marts 2025

Den faktiske beholdning på 112,4 mio. kr. er steget med 15,9 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 31. marts 2025. Når beholdningen opgøres ultimo måneden sker det på det tidspunkt, hvor den faktiske beholdning er lavest. Den

gennemsnitlige beholdning for marts måned er 272,7 mio. kr.

Nedenstående oversigt viser udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning tilbage fra januar 2024 og frem.

Graf 1 Udviklingen i den daglige beholdning og den gennemsnitlige beholdning (inklusive deponeringer)

Den gennemsnitlige beholdning over de seneste 365 dage er på 199,1 mio. kr., hvilket opfylder kommunens målsætning om, at den gennemsnitlige likviditet over 365 dage som minimum skal være 75 mio. kr.

Gennemsnittet er steget med 16,9 mio. kr. i forhold til sidste opgørelse pr. 31. marts 2025.

Den gennemsnitlige kassebeholdning var stigende de sidste 8 måneder i 2024. I januar var udviklingen stagnerende, herefter stiger den relativt meget de sidste 3 måneder, hvilket skyldes at den faktiske beholdning er større end beholdningen i 2024. Den større stigning fra februar skyldes primært at opkrævningen af ejendomsbidrag er omlagt fra 2 rater i januar og juli til 1 rate i februar.

Investeringspapirerne indgår i beholdningen med værdien pr. 1. januar 2025, og reguleres ikke løbende hen over året. Det betyder, at beholdningen ikke påvirkes af det negative eller positive afkast, der kan være fra Danske Invest.

Udviklingen i kassebeholdningen i 2025

Udviklingen i kassebeholdningen i 2025 bliver løbende påvirket af kassefinansierede tillægsbevillinger, mer-/mindreforbrug i året og anvendelse af overførsler fra tidligere år.

Med budget 2025 blev der vedtaget en kasseforøgelse på 2,4 mio. kr. Dertil kommer tillægsbevillinger der samlet tilfører 9,8 mio. kr. til kassen i 2025, fordelt med -6,0 på drift og 15,8 mio. kr. på anlæg. Specifikationerne over tillægsbevillingerne samt en nærmere gennemgang af likviditetsopgørelsen kan ses i bilag 1.

Siden sidste opfølgning er der givet 4 nye tillægsbevillinger på i alt -2,2 mio. kr. (kassetræk). Disse er fremhævet med "NY" i bilag 1.

Se bilag 1 for en nærmere gennemgang af likviditetsopgørelsen.

Likviditetsprognose

Der er udarbejdet en prognose for udviklingen i likviditeten for 2025 på baggrund af det vedtagne budget og herudover forudsætninger om et forbrug af overførte anlægsmidler fra 2024. Likviditetsprognosen udgøres af de stiplede linjer i graf 2, mens den faktiske udvikling vises med de fuldt optrukne linjer.

Graf 2: Likviditetsudvikling

I forhold til 2024 er opkrævningen af ejendomsbidrag omlagt fra 2 halvårslige opkrævninger i januar og juli til en årlig opkrævning i februar måned. Dette er indarbejdet i prognosen og medfører en relativt høj månedlig likviditet i starten af året, som så vil være faldende. Det betyder også, at den gennemsnitlige beholdning stiger i første halvår for derefter at falde.

Den faktiske likviditet i første del af 2025 ligger højere end forudsat i prognosen. Det skyldes primært, at der er afholdt færre anlægsudgifter end forudsat i prognosen.

Prognosen for den gennemsnitlige månedlige beholdning når et lavpunkt ultimo 2025, og vil så stige igen i 1. kvartal 2026. Prognosen for 1. kvartal 2026 er baseret på de samme bevægelser i kassebeholdningen som i prognosen for 1. kvartal 2025.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

05 Beholdninger pr. 31. maj 2025

Punkt 4: Orientering om budgetopfølgning pr. 30. april 2025, Økonomi- og Klimaudvalget

25/7057

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Resumé

I sagen gennemgås budgetopfølgningen pr. 30. april 2025 på udvalgets områder.

Driftsopfølgningen viser et forventet overskud på 0,3 mio. kr. Overskuddet er sammensat af et overført overskud på 7,2 mio. kr. samt et merforbrug i året på 6,9 mio. kr.

Samlet giver budgetopfølgningen på driften ikke anledning til nogle bekymringer.

Anlægsopfølgningen viser, at det samlede rådighedsbeløb i 2025 udgør netto 0,34 mio. kr. (en samlet nettoindtægt), og der forventes tilsvarende en indtægt på netto 0,34 mio. kr. i 2025, dvs. at der er balance mellem budget og forventet forbrug.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Drift

Herunder gennemgås i hovedtræk de væsentligste dele af budgetafvigelserne for de enkelte bevillinger, der vedrører udvalgets områder.

Beløb i 1.000 kr.	Overført over- /underskud fra 2024	Forventet mer- /mindreforbrug for 2025	Forventet over- /underskud for 2025
	A	B	C = A + B
61 Økonomi og personale	-1.188	-554	-1.742
63 Folkemødet	150	250	400
64 Politikere	657	-553	104
65 Administration	4.194	-1.435	2.759
66 It og digitalisering	3.402	-4.600	-1.198
Økonomi- og Klimaudvalget	7.215	-6.892	322

Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud
Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2025 ekskl. overførsler fra 2024
Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2025 inkl. overførsler fra 2024

På bevilling 61 Økonomi og Personale er der pt. et merforbrug fordi besparelsen på effekten af sygefraværsindsatsen på 2,1 mio. kr. endnu ikke er fordelt på centrene.

På bevilling 65 Administration er der et merforbrug, hvilket skyldes planlagt forbrug af overførte midler fra 2024. Overskuddet på bevillingen er delvis disponeret i 2026 og frem. Sygefraværsindsatsen er igangsat. Der er ansat en sygefraværskoordinator med projektlederfunktion og en sygefraværskoordinator på deltid med virkning fra den 1. juni 2025, som vil drive sygefraværprojektet frem til medio 2027.

På bevilling 66 It og digitalisering er der et merforbrug, hvilket skyldes udskiftning af infrastrukturdele for at imødegå prisstigninger på serviceaftaler.

Anlæg

På Økonomi- og Klimaudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2025 netto 0,34 mio. kr. (en samlet nettoindtægt). Beløbet dækker over budgetterede nettoindtægter vedrørende køb og salg af fast ejendom på -0,37 mio. kr. samt budgetterede nettoudgifter på 0,03 mio. kr. vedrørende udstykningsforetagender.

De to områder forventes at balancere ved årets udgang, idet der for så vidt angår køb og salg af ejendomme mv. forventes en samlet merindtægt på netto 0,5 mio. kr., medens der for udstykningsområderne samlet set ligeledes forventes en mindreindtægt på netto 0,5 mio. kr., jf. bilag 2.

Økonomiske konsekvenser

På udvalgets områder forventes samlet set et overskud på 0,3 mio. kr. på driften samt en forventning om balance på anlæg i 2025, som beskrevet i sagsfremstillingen.

Bilag

Bilag 1: Budgetopfølgning pr. 30. april 2025, Økonomi- og Klimaudvalget

Bilag 2: Anlægsopfølgning pr. 30. april 2025, Økonomi- og Klimaudvalget

Punkt 5: Orientering om den samlede budgetopfølgning pr. 30. april 2025

25/7057

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

I sagen gennemgås budgetopfølgningen pr. 30. april på drifts- og anlægsområderne samt konsekvensen for kassebeholdningen.

På driften forventes et samlet merforbrug på 19,8 mio. kr. Merforbruget har flere steder haft længerevarende karakter og der er derfor arbejdet med planer for at sikre budgetoverholdelse. På bevilling 12 Børn og Familie, bevilling 32 Psykiatri og Handicap samt bevilling 57 Kollektiv trafik (BAT) er der udarbejdet politiske genopretningsplaner.

Der ses nogle steder en opbremsning i et stigende forbrug og at genopretningsplanen følges. Andre steder opnås ikke de fulde effekter af planernes opstillede tiltag. Det skyldes dels, at det har taget tid at komme i gang med tiltagene, og dels at der har været en overvurdering af tiltagenes effekt. Genopretningsplanen på psykiatri- og handicapområdet har til gengæld haft større positiv effekt end forventet.

BAT forventer balance i årets drift, hvilket betyder at det akkumulerede underskud i 2025 ikke forventes nedbragt.

Børne- og familieområdet arbejder efter et mål om, at der opnås budgetbalance i 2025, og fra 2026 at nedbringe det forventede akkumulerede underskud fra tidligere år. For nuværende forventes dog et merforbrug i året på 11,9 mio. kr.

Anlægsprojekterne har et samlet rådighedsbeløb på 194,8 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 95,8 mio. kr. Det svarer til en samlet forventet afvigelse på anlægsområdet i 2025 på 99 mio. kr., svarende til ca. 51 pct. af det samlede rådighedsbeløb for 2025.

Et forventet merforbrug på driften på 19,8 mio. kr. og indmeldte forventninger til anlægsområdet på et forbrug på 95,7 mio. kr. indebærer at den samlede balance har et træk på kassebeholdningen på 33,7 mio. kr.

Administrationen peger på følgende driftsområder, som kommunalbestyrelsen skal være særlig opmærksom på: Dagpasning (mindreforbrug), børne- og familieområdet, skoleområdet (specialskoler), sociale ydelser (førtidspensioner), mindreforbrug på sosu-uddannelserne, underskud på byggesagsgebyrer, bilflådestyring (udmøntning af besparelse), BAT og mindreforbruget på beskæftigelsesområdet

Som en fast del af budgetprocessen udarbejdes vurderinger af det fremadrettede forbrug i 2026 – 2029 på områder der kræver særlig opmærksomhed i forhold til den forventede økonomiske udvikling. Ovenstående områder vil være omfattet af disse vurderinger med henblik på budgetlægning for 2026.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring i Bornholms Regionskommune, gennemføres en budgetopfølgning pr. 30. april 2025. For budget 2025 gennemføres politiske budgetopfølgninger pr. 30. april og pr. 30. oktober, samt administrative budgetopfølgninger pr. 31. juli samt 31. januar 2026.

For kommunens økonomi som helhed forventes regnskabet for 2025, at udvise et underskud på driften på 5,4 mio. kr. samt et overskud på anlæg på 99 mio. kr. Underskud og overskud er inkl. budgetoverførsler fra 2024.

Drift

På driften ses et samlet underskud på 5,4 mio. kr., underskuddet er sammensat af et merforbrug på 19,8 mio. kr. samt et overført overskud fra 2024 på 14,4 mio. kr.

Tabel 1: Driftsopfølgning pr. 30. april 2025

Beløb i 1.000 kr.	Overført over- /underskud fra 2024	Forventet mer- /mindreforbrug for 2025	Forventet over- /underskud for 2025
	A	B	C = A + B
Børne- og skoleudvalget	-21.842	-10.907	-32.748
Social- og Sundhedsudvalget	11.376	1.075	12.451
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	13.625	10.084	23.709
Fritid-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	2.270	-1.789	481
Natur-, Miljø- og Planudvalget	1.793	-11.394	-9.601
Økonomi- og Klimaudvalget	7.215	-6.892	322
I alt	14.437	-19.823	-5.386

Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud
Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 ekskl. overførsler
Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2024 inkl. overførsler

Opfølgningen viser, at økonomien på flere områder er i ubalance, og flere steder ses der med bekymring på merforbruget.

En del af merforbruget skyldes, at der som i tidligere år, er centre der som planlagt anvender de overførte midler fra 2024 til engangsudgifter og til forskudte opgaver.

Der er dog også merudgifter, der har længerevarende karakter, hvilket er uholdbart. Det har derfor været nødvendigt at sætte ind med forskellige tiltag for at sikre budgetoverholdelse. På bevilling 12 Børn og familie, bevilling 32 Psykiatri og handicap samt bevilling 57 Kollektiv trafik (BAT) er der udarbejdet politiske genopretningsplaner med henblik på at få nedbragt merforbrug og skabe budgetbalance.

Der ses nogle steder en opbremsning i et stigende forbrug og at genopretningsplanen følges. Andre steder opnås ikke de forventede effekter af planernes opstillede tiltag. Det skyldes dels, at det har taget tid at komme i gang med tiltagene, og dels at der har været en overvurdering af tiltagenes effekt.

De områder som kommunalbestyrelsen bør være særlig opmærksomme på gennemgås herunder:

Mindreforbrug på dagpasningsområdet

På bevilling 11 Dagpasning forventes et mindreforbrug på 4,5 mio. kr. Mindreforbruget skal primært tilskrives, at der er indskrevet betydeligt færre børn i dagtilbud, end der oprindeligt var budgetteret med samt at der er færre pædagogstuderende. Med en overførsel fra 2024 på 1,6 mio. kr. forventes et overskud ved årets udgang på 6,1 mio. kr.

Som en konsekvens af beslutningen på BSU i maj, vedrørende oprettelse af flexpladser i Svanereden, vil en del af det forventede mindreforbrug blive foreslået som midlertidig finansiering af flexpladserne i årene 2026-2028 på udvalgtes møde i juni.

Merforbrug på børne- og familieområdet

Bevilling 12 Børn og familie oplever fortsat udfordringer med at overholde budgettet og forventer et merforbrug på 11,9 mio. kr. i 2025.

Årsagen til merforbruget er på foranstaltningsbudgettet, hvor der forventes et samlet merforbrug på 16,5 mio. kr. primært som følge af direkte og afledte udgifter til anbringelser, forebyggende foranstaltninger og tabt arbejdsfortjeneste. I forbindelse med de interne løbende budgetopfølgninger laves en vurdering af bl.a. nuværende og forventede kommende anbringelsessager, og her forventes et øget behov henover de næste par måneder. På andre dele af budgettet forventes et mindreforbrug på ca. 0,9 mio. kr., primært som følge af vakancer, mens der forventes et mindreforbrug på 3,6 mio. kr. som følge af indhentede besparelser fra tiltag i genopretningsplanen.

Området har været underlagt en genopretningsplan siden 2023, men det har vist sig sværere at realisere det fulde besparelspotentiale i genopretningsplanen end først antaget. Senest er planen revideret og godkendt 2. oktober 2024 af Økonomi- og Klimaudvalget.

Den reviderede plan har til formål, at der opnås budgetbalance i 2025, og fra 2026 at nedbringe det forventede akkumulerede underskud. For nuværende forventes et merforbrug i året på 11,9 mio. kr.

Området arbejder med at iværksætte og operationalisere de beskrevne tiltag fra planen, jf. sagen ”Status på tiltag for budgetbalance på bevilling 12 forår 2025”, som orienteret om til Børne- og skoleudvalget den 6. maj 2025, og til Økonomi- og Klimaudvalget den 14. maj 2025.

Der er tiltag som allerede er i gang (1. styrket socialfaglig fokus samt 2. Udbredelse af intensive indsatser). Derudover er der iværksat yderligere tiltag, hvor to centrale indsatser er:

- Større brug af gruppetilbud fremfor individuelle tilbud
- Indsats sammen med skole/SFO/dagtilbud om mulighed for at lave tilbud der dækker tidsrummet fra 8-16 for at reducere udgifter til alternative foranstaltninger og ydelser.

I 2025 laves der kvartalsvise budgetopfølgninger som Børne- og Skoleudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget orienteres om skriftligt

Udgiften til specialskoler

Antallet af elever på specialskolerne vokser ud over det planlagte.

Der blev i forbindelse med budgetvedtagelsen af budget 2025 indlagt en niveautilpasning på 7,5 mio. kr. i 2025 og 8,6 mio. kr. fra og med 2026.

Der har i forbindelse med visitationen for skoleåret 2025/2026 vist sig at være yderligere pres på pladser på specialskoler, og kommunalbestyrelsen besluttede den 27. marts at tilføre området 2,1 mio. kr. i 2025, og at der indarbejdes mellem 8,6 mio. kr. og 9,1 mio.kr. i overslagsårene.

Området vil blive fulgt tæt i 2025.

Genopretningsplanen på psykiatri- og handicapområdet indfries allerede i 2025

På bevilling 32 forventes der et samlet mindreforbrug på ca. 7,9 mio. kr. på den overførbare del af bevillingen. Det er primært berigtigelser af særligt dyre enkeltsager for årene 2021-2024 samt implementering af en ny takstmodel på kommunens egne botilbud, der er årsag til mindreforbruget. Området forventer allerede i 2025 at have indfriet den aftalte genopretningsplan, et år tidligere end forventet.

Overskud på Sundhed

På bevilling 33 Sundhed forventes et overskud på ca. 7,5 mio. kr. som kan henføres til et mindreforbrug på eleverne samt et overført overskud fra 2024.

Merforbrug på sociale ydelser

På bevilling 34 Sociale ydelser skyldes merforbruget på 3,9 mio. kr. en større tilgang til førtidspensioner, hvorimod tilkendelserne til seniorpension balancerer med de budgetlagte forudsætninger. Tilkendelserne til førtidspension i 1. kvartal har været tæt på det budgetterede, og det forventede merforbrug skyldes en større tilgang i 2024 efter budgetvedtagelsen.

Da budgetopfølgningen baserer sig på en prognose på tilkendelsestal for de første 3 måneder af 2025, vil der være et særligt fokus på økonomiopfølgningen i forhold til dette område i de kommende måneder. Der er en række faktorer, som ser ud til at ændre sig, og der kan være tale om færre ansøgere i de resterende måneder end tilfældet har været i 1. kvartal 2025.

Samlet mindreforbrug på bevilling 41 Uddannelse og beskæftigelse

På uddannelse- og beskæftigelsesområdet ses et samlet mindreforbrug på 11,5 mio. kr.

Den fortsat meget lave ledighed betyder, at der ikke er så mange på kontant- og uddannelseshjælp, og samtidig er det lykket at reducere antallet på sygedagpenge. Det betyder, at der forventes et samlet mindreforbrug på 5,0 mio. kr. trods et merforbrug på dagpenge på 4,8 mio. kr. På den forberedende grunduddannelse (FGU) og erhvervsuddannelsers skoleophold forventes et mindreforbrug på 4,2 mio. kr.

Herudover er der mindreforbrug på lægeattester på 2,2 mio. kr. og et mindreforbrug på 1,9 mio. kr. på integrationsområdet, men der er stor usikkerhed omkring denne prognose.

Underskud fra 2024 hentes ikke på byggesagsgebyrer i 2025

Der er fra 2024 overført et underskud på 1,5 mio. kr. vedr. byggesagsgebyrer (manglende indtægter). Det forventes ikke at underskuddet kan hentes ind i 2025. Der arbejdes med en række initiativer til optimering af sagsbehandlingsprocessen, der skal resultere i at få afsluttet flere sager og derigennem også medføre gebyrindtægter.

Besparelsen på bilflådestyringen

Bilflådestyringen under bevilling 53 kommer ud med et merforbrug i 2025 på 2,1 mio. kr. Der er i budgettet indlagt fuld besparelse på 2,2 mio. kr. fra optimering af bilflåden, der skal medføre en reduktion i antal biler og flytte kørsel fra fossil til elbiler. Denne besparelse nås ikke i 2025, men dækkes af det overførte overskud fra 2024 på 2,2 mio. kr.

Der er indregnet en udgift til at få udarbejdet en analyse ud fra gps data ifm. Bilflådeoptimeringsprojektet i 2025.

Balance i årets drift hos BAT

BAT arbejder frem mod målet om i første omgang at få balance i årets drift og derefter at få afviklet underskuddet fra de to seneste år. Det forventes ikke, at det akkumulerede underskud nedbringes i 2025, men områdets drift balancerer i 2025.

Med den nye køreplan er alle på nær ét af tiltagene i den vedtagne genopretningsplan indlagt i årets drift. Der udestår tiltag vedr. en ændret prisstruktur.

Der arbejdes fortsat med både sygefravær og tilpasning af driften både mandskabsmæssigt og med hensyn til materiel og de bedste løsninger i forhold til at leje eller reparere egne busser.

Der udarbejdes en separat og mere uddybende budgetopfølgning for BAT til Natur-, Miljø- og Planudvalget.

Udmøntning og implementering af reformer

Kommunerne står midt i udmøntning og implementering af en række store reformer og aftaler på velfærdsområderne, der grundlæggende forandrer hvordan opgaver reguleres og tilrettelægges. Det gælder bl.a. på ældre-, folkeskole-, beskæftigelses- og sundhedsområdet.

I forhold til de økonomiske vurderinger for året, indebærer reformerne en usikkerhed koblet på den uklarhed der stadig er ved ændrede opgaver, flytning af finansieringsansvar, lokalt serviceniveau samt omstilling af styringsmodeller/-værktøjer og budgetlægning.

Der vil derfor for nuværende og fremadrettet være fokus på, hvordan reformerne påvirker kommunes muligheder for at styre økonomien og holde budgetterne.

Anlæg

Der er foretaget anlægsopfølgning pr. 30. april 2025 på samtlige anlægsprojekter i forhold til de afsatte rådighedsbeløb i 2025.

Tabel 2: Anlægsopfølgningen viser følgende hovedtal fordelt på udvalg:

Beløb i 1.000 kr.	2025		
	Rådighedsbeløb	Forventet forbrug	Forventet afvigelse
Social- og Sundhedsudvalget	9.240	960	8.280
Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	46.190	887	45.303
Natur-, Miljø- og Planudvalget	121.406	87.513	33.893
Økonomi- og Klimaudvalget	-344	-342	-2
I alt, skattefinansieret område	176.492	89.018	87.474
Natur-, Miljø- og Planudvalget, brugerfinansieret område	18.277	6.737	11.540
Samlet resultat i alt	194.768	95.755	99.013

Anlægsprojekterne har et samlet rådighedsbeløb på 194,8 mio. kr., hvoraf 121,3 mio. kr. er overført fra 2023. Der forventes et forbrug på 95,8 mio. kr., hvilket svarer til en samlet forventet afvigelse på anlægsområdet i 2024 på 99 mio. kr., eller til ca. 51 pct. af det samlede rådighedsbeløb for 2025.

Langt de fleste projekter ligger under Natur-, Miljø- og Planudvalgets område, hvor der ses en forventet afvigelse på 45,4 mio. kr. inkl. det brugerfinansierede område.

Anlægsopfølgningen viser, at der generelt er udfordringer med forsinkelser eller forlængelser af projekterne, der som resultat medfører et forventet mindreforbrug i 2025 og har indflydelse på sikkerheden omkring vurderingen af det forventede forbrug. Forsinkelser og forlængelser af projekterne skyldes fx, at projekterne afventer myndighedsbehandling, udbud, politisk behandling eller anden afklaring.

På Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalgets område udgør det samlede rådighedsbeløb i 2025 46,2 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 0,9 mio. kr., hvilket svarer til et samlet forventet mindreforbrug på 45,3 mio. kr.

Det forventede mindreforbrug vedrører hovedsageligt følgende eksterne projekter, som BRK har afsat midler til: Varmtvandsbassin i Gudhjem Svømmehal, renovering af Rønne Svømmehal og Bornholms Museum.

Der henvises i øvrigt til den samlede anlægsoversigt i bilag, som omfatter specifikation af alle projekterne.

Det bemærkes at den foreløbige vurdering af anlægsforbruget i 2025 på 95,8 mio. kr. ligger væsentligt højere end det samlede anlægsforbrug har ligget de senere år. Sædvanligvis ses dog et mønster i budgetopfølgningerne på anlæg, hvor forventningerne til det samlede forbrug falder i vurderingerne hen over året.

Indtægter, renter og øvrige poster

På indtægtssiden forventes for nuværende ikke de store afvigelser. Der vil senere blive tilpasset for midtvejsreguleringen som følge af ændrede skøn for overførsler samt pris- og lønudvikling.

Der forventes færre renteudgifter, og med afdrag på lån, overførsel af låneramme og lånoptag forventes merudgifter til øvrige poster på 2,9 mio.kr.

Opsamling

Nedenstående tabel samler hovedtallene i budgetopfølgningen på hhv. mer-/mindreforbrug og over-/underskud.

Det bemærkes at den foreløbige vurdering af anlægsforbruget ligger væsentligt højere end det samlede anlægsforbrug typisk ender på. Sædvanligvis ses dog et mønster i budgetopfølgningerne på anlæg, hvor forventningerne til det samlede forbrug falder i vurderingerne hen over året.

Den samlede balance forventes at have et kassetræk på 33 mio. kr. mod en budgetteret kassetilførsel på 12,6 mio. kr., hvilket skyldes det samlede forventede merforbrug på 45,7 mio. kr.

Tabel 3

Mio. kr.	Forventet mer-/mindreforbrug:	Forventet over-/underskud:
	sammenligning med korrigeret budget ekskl. overførsler	sammenligning med korrigeret budget inkl. overførsler
Indtægter	-1,4	-1,4
Drift	-19,8	-5,4
Anlæg	-22,2	99,1
Renter og øvrige poster	-2,9	-22,8
I alt	-46,4	69,4
Budgetteret kassetilførsel	12,6	
Forventet kassetræk	-33,7	

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1: Resultatopgørelsen

Bilag 2: Oversigt over udvalg, centre og bevillinger

Bilag 3 Anlægsoversigt

Punkt 6: Orientering om administrative spareforslag til budget 2026 på udvalgets område

25/10411

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Formål med sagen

Økonomi- og Klimaudvalget har besluttet at give direktionen mandat til at udarbejde budgetforslag til budget 2026.

Der er derfor administrativt udarbejdet prioriteringskatalog til budget 2026 og overslagsår der lever op til den besluttede spareramme på 50 mio. kr.

Der indgår forslag i prioriteringskataloget for 2,4 mio. kr. på Økonomi- og Klimaudvalgets område, stigende til 2,6 mio. kr. i 2029.

I tråd med den vedtagne budgetvejledning for 2026 skal udvalgene i juni orienteres om de administrative forslag på udvalgets område.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Den 19. februar behandlede Økonomi- og Klimaudvalget sagen om processen for budget 2026, og det blev besluttet, at der administrativt skal udarbejdes et prioriteringskatalog på 50 mio. kr.

Spareforslagene har været drøftet i de respektive CenterMED-udvalg i forhold til arbejds-, personale-, samarbejds- og arbejdsmiljøforhold.

I tabellen nedenfor ses de administrative forslag på Økonomi- og Klimaudvalgets område.

Tabel 1: Oversigt over de administrative forslag på Økonomi- og Klimaudvalgets område

Økonomi- og Klimaudvalget

61 Økonomi og personale

Årlig spareforslag:

ØKU-61-01

Rammebesparelse i de centrale økonomi- og personalefunktioner, adm.

ØKU-61-02	Udvikling og effektivisering af kommunens indkøbspraksis
65 Administration	Årlig spareforslag:
ØKU-65-01	Besparelse på administration
ØKU-65-02	Nedlæggelse af trivselslinjen
66 It og digitalisering	Årlig spareforslag:
ØKU-66-01	Optimering/reduktion på IT og digitalisering
63 Folkemødet	Årlig spareforslag:
ØKU-63-01	Reduktion i tilskuddet til Foreningen Folkemødet
64 Politikere	Årlig spareforslag:
ØKU-64-01	Nedlæggelse af Udsatterrådet, Rådet for internationale borgere og flygtninge samt Ungerådet
ØKU-64-02	Reduktion af valgsteder fra 9 til 4

Note: Der tages forbehold for eventuelle justeringer i forslagene.

Udover ovennævnte forslag indgår 4 tværgående forslag i det administrative prioriteringskatalog, der er tænkt placeret under Økonomi- og klimaudvalget med henblik på senere udmøntning.

Det drejer sig om:

- Velfærdsteknologi og digitalisering
- Digitalisering af administrative funktioner
- Strukturelle ændringer, fortætning af aktiviteter og funktioner, der reducerer behovet for kommunale bygninger
- Rammebesparelse som følge af tiltag i forhold til regelforenkling (statslige og egne)

Samlet udgør de 4 forslag en besparelse på 2,4 mio. kr. i 2026, stigende til 13,9 mio. kr. i 2029.

Den 19. juni vil direktionen give kommunalbestyrelsen en overordnet præsentation af forslagene og fortælle om administrationens tilgang og arbejde med prioriteringskataloget.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 7: Revisionsberetning vedrørende årsregnskab 2024

25/10331

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

På kommunalbestyrelsens møde den 30. april 2025, blev det besluttet at afgive årsregnskabet for 2024 til kommunens revision, som er BDO.

BDO har efterfølgende revideret årsregnskabet og i den forbindelse fremsendt ”Revisionsberetning nr. 43, vedrørende årsregnskabet 2024”, som fremlægges til politisk godkendelse.

Alle kommuner får revideret deres årsregnskab af et statsautoriseret revisionsfirma i henhold til Lov om Kommunernes Styrelse og Indenrigs- og Sundhedsministeriets ”Budget- og Regnskabssystem for Kommuner”. Revisionen ser på om årsregnskabet er retvisende, og om de handlinger, der er foretaget, er i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens beslutninger samt gældende lovgivning.

BDO har udtrykt tilfredshed med kommunens regnskabsaflæggelse, samt det forelagte materiale.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- a) At revisionsberetning nr. 43 vedrørende årsregnskabet for 2024 godkendes
- b) At regnskabet for 2024 med tilhørende regnskabsbemærkninger endeligt godkendes

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

På mødet den 30. april 2025 behandlede kommunalbestyrelsen årsregnskab 2024 for Bornholms Regionskommune. Kommunalbestyrelsen godkendte at afgive årsregnskabet til BDO.

BDO har efterfølgende revideret årsregnskabet og har i den forbindelse fremsendt ”Beretning nr. 43, vedrørende årsregnskabet 2024”, som fremlægges til politisk godkendelse.

Det fremgår af revisionsberetningen at BDO

- har forsynet årsregnskabet med en påtegning uden forbehold (jf. afsnit 1.2).
- anser revisionsbemærkningen fra tidligere år som lukket (jf. afsnit 1.3.3).

hvilket er meget tilfredsstillende.

Revision af sociale regnskaber:

Revisionsberetningen indeholder bl.a. et afsnit om ”revision af sociale regnskaber” (afsnit 9.2.4, siderne 987 – 988).

Afsnittet omtaler blandt andet konstaterede fejl og mangler, ved den udførte sagsrevision.

BDO har anført følgende i revisionsberetningen i forhold til administrationen af personsager:

Administrationen af områderne vurderes på trods af de enkeltstående fejl samt de nævnte generelle fejl overordnet at have et tilfredsstillende niveau

Fejl og mangler, konstateret ved den udførte sagsrevision, vil blive indberettet i det digitale revisionsystem på ”kommunalrevision.star.dk”. De omtalte fejl og mangler er beskrevet på siderne 987-988 i revisionsberetningen.

På ”kommunalrevision.star.dk” vil det efter den 31. august 2025 være muligt at se en oversigt over de enkelte kommuners fejl og mangler, konstateret ved den udførte sagsrevision.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Revisionsberetning nr. 43, årsregnskab 2024

Regnskabsbemærkninger årsregnskab 2024

Årsregnskab 2024

Punkt 8: Godkendelse af budget 2026 for de 17 kommunale almene plejeboliger på Nørremøllecentret samt orientering om regnskab 2024

25/10280

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Regnskabet for 2024 for ovennævnte boliger fremlægges til orientering. Der er udarbejdet et budget for 2026, der fremlægges til godkendelse.

Baseret på det udarbejdede budget varsles der ikke nogen huslejestigning for 2026.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- a) at regnskab for 2024 tages til efterretning
- b) at budget 2026 godkendes.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

Regnskab 2024 udviser et underskud på kr. 50.148 mod budgetteret underskud på kr. 100.000. At underskud er lavere end budgetteret skyldes primært, at de variable udgifter i alt er kr. 100.438 mindre end budgetteret. Dette er primært på grund af, at der er brugt kr. 78.175 mindre på "Alm. vedligeholdelse" og kr. 18.963 mindre på "Renholdelse".

Modsat er nettokapitaludgifter er kr. 36.874 større end budgetteret og offentlige og andre faste udgifter, i alt er kr. 20.751 større end budgetteret. Det større forbrug vedr. faste udgifter er sammensat af, et mindreforbrug på kr. 7.498 på "Vandafgift", kr. 7.484 mindre på "Renovation", kr. 5.972 mindre på "Forsikringer" og kr. 41.958 mere på "Afdelingens energiforbrug på fællesarealer".

Ifølge bekendtgørelsen for drift af almene boliger skal der være balance mellem samtlige udgifter og indtægter i en afdeling.

Henlæggelsen, akkumuleret overskud udgør kr. 130.262 pr. 31/12 2024. Overskuddet skal afvikles over 3 år og bidrager til at holde huslejen i ro.

Budgettet for 2026 er udarbejdet på baggrund af de realiserede tal i 2024. Huslejestigningen skal varsles senest den 30. september 2025 for at kunne træde i kraft pr. 1. januar 2026 og dermed få driften til at balancere i 2026. For at få driften til at balancere er der budgetteret med en huslejestigning på 0 %.

Regnskab og budget er udarbejdet af Bornholms Forvaltning A/S og ikke revideret.
Regnskab og budget er sendt til kommunens center for Økonomi og Personale, som anbefaler godkendelsen af budget 2026 for de 17 kommunale almene plejeboliger på Nørremøllecenteret.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 Regnskab 2024 for de 17 kommunale almene plejeboliger på Nørremøllecenteret

Bilag 2 Budget 2026 for de 17 kommunale almene plejeboliger på Nørremøllecenteret

Punkt 9: Strategisk arbejde med køb og salg

25/11506

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

På baggrund af et ønske fra både direktion og kommunalbestyrelse om en mere strategisk tilgang til regionskommunens ejendomsforvaltning, foreslås oprettet to nye stillinger i regi af Staben pr. 1. september 2025 med særligt fokus på køb og salg af ejendomme. De samlede lønudgifter udgør 1,3 mio. kr. årligt. De nye stillinger skal styrke den samlede kapacitet og professionalisme i arbejdet med porteføljestyring, køb og frasalgs, og forventes at understøtte et merprovenu i form af øgede salgsindtægter.

Stillingerne foreslås finansieret via en forhøjelse af rammebeløbet i kommunens anlægspulje til salg af jord og bygninger, således at udgiften modsvares af indtægter, hvorfor opnormeringen netto vil være udgiftsneutral for kommunen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

a) der gives en tillægsbevilling til bevilling 65 Administration på 433.000 kr. i 2025 og en modsvarende tillægsbevilling til rådighedsbeløb i puljen til salg af jord og bygninger på -433.000 kr. i 2025, og

b) bevilling 65 Administration derudover forhøjes med 1.300.000 kr. årligt fra 2026 og frem, finansieret via en modsvarende forhøjelse af rådighedsbeløbene i puljen til salg af jord og bygninger på -1.300.000 kr. årligt fra 2026 og frem.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Ad a) Kan ikke anbefales.

Søren Show kan ikke medvirke, idet han ønsker at anbefale indstillingen.

Ad b) Oversendes til budgetforhandlingerne, idet der skal ske en yderligere beskrivelse af hvilke funktioner, de to potentielt nye medarbejdere skal have fokus på, og hvad den strategiske udvikling består i.

René Danielsson kan ikke medvirke til hverken a) eller b).

Sagsfremstilling

I forbindelse med den seneste organisationsændring pr. 1. juni 2024 har direktionen, ved flytning af opgaverne vedrørende køb og salg af ejendomme til Staben, understreget behovet for en styrket, strategisk tilgang til kommunens ejendomsportefølje. Et tilsvarende ønske blev udtrykt af kommunalbestyrelsen i budgetforliget for 2025, samt i budgetvejledningen for budget 2026.

Med et stort og komplekst ejendomsområde er der behov for dedikerede ressourcer til at arbejde målrettet med køb og salg af bygninger som et aktivt redskab til at understøtte kommunens samlede udvikling – fx i forhold til servicestruktur, bosætning, byudvikling og erhvervsudvikling.

Med de foreslåede to nye stillinger etableres en stærkere faglig kapacitet til:

- at identificere og analysere ejendomme med salgs- eller udviklingspotentialer,
- at sikre professionel håndtering af køb og salg, herunder markedsvurdering, juridisk afklaring og kontakt med ejendomsmæglere og interessenter,
- at arbejde strategisk og tværgående set i forhold til plan-, bolig- og udviklingsindsatser.

Derudover vil det muliggøre et tættere samarbejde med Center for Trafik, Ejendomme og Drift om at skabe overblik og gennemføre en porteføljestyring, der understøtter effektiv drift og langsigtede politiske målsætninger.

De forventede merindtægter ved et mere aktivt og strategisk salgsarbejde vurderes at kunne dække de øgede lønudgifter. Derfor foreslås stillingerne finansieret ved en tilsvarende forhøjelse af rammebeløbet i salgspuljen, så der ikke opstår en nettoforøgelse af kommunens udgifter.

De samlede lønudgifter til de to fuldtidsstillinger udgør ca. 1,3 mio. kr. årligt. Der foreslås en tilsvarende forhøjelse af rammebeløbet i anlægspuljen til salg af jord og bygninger fra og med budget 2026.

Økonomiske konsekvenser

Drift

Ved oprettelse af to nye stillinger i Staben pr. 1. september 2025 skal der gives en tillægsbevilling til bevilling 65 Administration på 433.000 kr. i 2025, og dertil skal der indarbejdes en forhøjelse af bevillingen i budgettet på 1.300.000 kr. årligt fra 2026 og frem.

Finansiering (anlæg)

Driftsudgifterne finansieres via en modsvarende forhøjelse af rammebeløbene i anlægspuljen, idet der skal gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i puljen til salg af jord og bygninger på -433.000 kr. i 2025, ligesom der skal indarbejdes en forhøjelse af puljens rådighedsbeløb på -1.300.000 kr. årligt fra 2026 og frem.

Sagen medfører dermed ingen nettoudgifter, idet de øgede udgifter modsvares af øgede indtægter fra salg af ejendomme (jf. tabel 1).

Tabel 1.

Budget i mio. kr.		2025	2026	2027	2028	2029
Bev. 65 Administration, to nye stillinger i Staben (drift)	U	0,4	1,3	1,3	1,3	1,3
Pulje til salg af jord og bygninger (anlæg)	I	-0,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Netto	N	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Pulje til køb og salg af jord og bygninger

Rådighedsbeløbene i salgspuljen forhøjes med -0,4 mio. kr. i 2025 og med -1,3 mio. kr. årligt fra 2026, hvorefter der vil være afsat -3,3 mio. kr. i 2025 og -7,7 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til *salg af fast ejendom* (jf. tabel 2, række 3 og 4).

Da der i puljen tillige er afsat 5,0 mio. kr. årligt fra 2026 til *køb af fast ejendom*, vil nettorådighedsbeløbet i puljen herefter udgøre -3,3 mio. kr. i 2025 og -2,7 mio. kr. årligt fra 2026 (jf. tabel 2, række 1 og 5).

Det vil med andre ord sige, at der skal sælges fast ejendom via puljen for -3,3 mio. kr. i 2025 og -2,7 mio. kr. årligt fra 2026 og frem for at overholde budgetmålet (under forudsætning af at der ikke købes ejendomme via puljen).

Tabel 2.

Pulje til køb og salg af jord og bygninger			2025	2026	2027	2028	2029
Beløb i mio. kr.							
1	Afsat i puljen til <u>køb</u> af jord og bygninger	U	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0
2	Afsat i puljen til salg af jord og bygninger	I	-2,9	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4
3	Ændring i puljen til salg af jord og bygninger (finans.)	I	-0,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
4	Herefter afsat i puljen til <u>salg</u> af jord og bygninger	I	-3,3	-7,7	-7,7	-7,7	-7,7
5	Netto	N	-3,3	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7

Punkt 10: Forslag til anvendelse af restmidler i Grøn tilskudspulje

20/15354

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Sagen vedrører anvendelse af ubrugte midler fra Grøn Tilskudspulje på 971.000 kr. Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om, hvordan disse frie midler skal anvendes fremadrettet.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen udvælger et projekt, der arbejdes videre med i administrationen

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Udvalget anbefaler forslag 4 og forslag 10.

Jonna Nielsen og René Danielsson kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune modtog i 2020 EU-prisen *Most Responsible Island* og en tilhørende økonomisk præmie på 500.000 euro (ca. 3,7 mio. kr.) for sit mangeårige arbejde med bæredygtig udvikling, lokalt ejerskab og grøn omstilling. Midlerne er over årene blevet anvendt til forskellige strategiske projekter inden for klima, fællesskab og natur.

Der resterer nu 971.000 kr., hvor kommunalbestyrelsen kan beslutte anvendelsen.

Der er ikke umiddelbart krav om, at restmidlerne skal finde anvendelse i overensstemmelse med intentionerne bag prisen, men nedenstående forslag er udarbejdet med udgangspunkt i disse intentioner. Derfor er der i det følgende fokus på projekter, der fremmer bæredygtighed, samfundsengagement og innovation.

Der er endvidere lagt vægt på, at projekterne ikke eller i meget lille omfang vil have afledte driftsudgifter knyttet til sig.

Økonomi- og Klimaudvalget har tidligere (12. september 2024) behandlet sagen og har anmodet administrationen om at fremlægge konkrete og kvalificerede forslag til anvendelse af midlerne.

1. Bornholms Bænke

Opsætning af 30–40 naturbænke fremstillet i genbrugstræ eller bornholmsk granit, placeret langs eksisterende og nye stiforløb. Hver bänk udstyres med en diskret QR-kode, der linker til digital formidling om områdets natur, geologi eller kulturhistorie (via eksisterende platforme).

Effekt: Forbedrer tilgængelighed og oplevelsesværdi for både ældre og børnefamilier.

2. Mini-naturstationer

Etablering af tre naturstationer med shelter, bålhytte og informationstavle på offentlige naturarealer. Udføres i robuste naturmaterialer med høj levetid.

Effekt: Styrker friluftsliv og rekreativ brug af naturen året rundt – særligt for unge, børnefamilier og institutioner.

3. Lys i Mørket – Solcelledrevet stibelysning

Opsætning af op til 30 solcelledrevne lamper langs udvalgte rekreative stier i mørke områder, fx mellem Rønne og Bornholms Lufthavn. Lysene er selvforsynende, aktiveres automatisk ved mørkets frembrud, og kræver hverken el-tilkobling eller drift.

Effekt: Øget tryghed og brugbarhed af stier i vinterhalvåret – særligt for gående og løbere i bynære områder.

4. Vild Natur i Byen

Omformning af 10 mindre offentlige græsarealer i byerne til blomstrende biodiversitetszoner. Arealerne beplantes med hjemmehørende urter og blomster, kombineret med enkle landskabselementer som stendynger, vandhuller eller træstubbe.

Effekt: Giver naturen tilbage til byen, styrker biodiversitet og giver borgere i alle aldre mulighed for at følge naturens udvikling tæt på hverdagslivet.

5. Bornholms højdepunkter

Genåbning og synliggørelse af 10 udsigtspunkter, hvor tilgroning har sløret landskabets værdi. Indsatsen består i engangsrydning af udsigtslinjer og etablering af små udsigtsplatforme i træ eller granit.

Effekt: Forøger Bornholms landskabsværdi, styrker turismen og naturidentiteten.

6. Formidlingssten – Bornholms kultur i landskabet

Opsætning af 20–25 formidlingssten i cortenstål eller granit, der fortæller om kulturhistoriske, geologiske eller mytologiske steder i landskabet. Stenene indgraveres med korte fortællinger og QR-koder til videre læsning (henvisning til eksisterende sider).

Effekt: Skaber stedsidentitet og kulturel forankring.

7. Trædesten til Øens Børn – Naturlegeinstallationer

Etablering af 5 små naturbaserede lege- eller balancebaner i bynære grønne områder. Fx klatretræer, balancestammer, klippeblokke eller stenruter. Banerne udformes, så der ikke kræves vedligehold eller faldunderlag – men inspireret af naturrum og “vild leg”.

Effekt: Fremmer børns bevægelse og motorik i det fri.

8. Bornholms Drikkevandssteder

Opsætning af 8–10 drikkevandsposter på populære stier og cykelruter – med solcelledrevet pumpe eller trykbeholder. Udført i robuste materialer og tilpasset naturen. Kan evt. kombineres med siddepladser eller cykelstativer.

Effekt: Fremmer aktiv transport, sundhed og turisme.

9. Udkigstårn eller klippetrappe ét sted på øen

Etablering af et enkelt, spektakulært udkigspunkt – fx i form af et tårn, en klippetrappe eller udsigtsplatform i naturmaterialer. Kun ét sted, men udført med kvalitet og signalværdi (fx Helligdomsklipperne, Vang, Ølene eller Gudhjem Nord).

Effekt: Skaber opmærksomhed og øget attraktivitet. Investeringen kan gøres ikonisk og langtidsholdbar med det rette design.

10. Et sammenhængende stisystem

Etablering af en sammenhængende sti mellem Rønne og Almindingen, herunder fremhævede natursteder, og kobling mellem den Den Grønne Ring i Rønne og Trailcenteret i Almindingen. Projektet omfatter mindre anlægsarbejder, hvilezoner med bænke og skiltning, samt digital formidling via kort og ruteplanlægning.

Effekt:

Styrker tilgængeligheden til naturen for alle aldersgrupper, fremmer grøn mobilitet og hverdagsmotion, og kobler turisme og lokalsamfund mere sammen.

Selv om alle ti forslag i princippet kan gennemføres med de resterende puljemidler, anbefales det, at Bornholms Regionskommune ansøger relevante fonde og puljer med henblik på gearing af investeringen, og eventuelt udvidelse eller forankring af initiativerne. Det er administrationens vurdering, at der vil være gode muligheder for at opnå støtte til projekterne. Det skal bemærkes, at der allerede har været indledende drøftelser af forslag 10 med en eksternt samarbejdspartner.

Ved udvælgelsen af et af projekterne, arbejder administrationen videre med realiseringen af projektet og fundraising. Projektets udformning tilpasses den tilgængelige økonomi. Arbejdet forankres i første omgang i Staben.

Den endelige konkretisering af projektet forelægges til senere politisk stillingtagen. Realisering af det endelige projekt varetages af det relevante fagudvalg.

Økonomiske konsekvenser

Ingen på nuværende tidspunkt, men den efterfølgende realisering af det valgte forslag vil få betydning for restmidlerne (971.000 kr.) på bevilling 52 Teknik, natur og miljø under Natur, Miljø- og Planudvalget.

Punkt 11: Evaluering af valgperioden 2022-2025

25/9058

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter.

Formål med sagen

Kommunalvalget den 18. november 2025 markerer afslutningen af den siddende kommunalbestyrelses valgperiode, der effektueres med udgangen af 2025.

For at sikre den bedst mulige overlevering af erfaringer til et kommende, politisk udvalg på fagområdet, gennemfører administrationen derfor en evaluering i de enkelte udvalg. Evalueringen overleveres skriftligt til de kommende udvalg, som en del af den samlede materialepakke.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- udvalget evaluerer den snart afsluttede valgperiode og videresender evalueringen til efterfølgende udvalg med ansvar for området

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

- Vigtigt for et kommende udvalg, at de lever op til deres navn.
- Overvej om det fremover skal fremgå af forretningsordenen, at der kan sendes suppleanter til enkelte udvalgsmøder, da det svækker kontinuiteten.
- Kompetencefordelingsplanerne skal justeres som noget af det første.
- Det kan overvejes, om forslag til sparekatalog bør sendes til KB-medlemmerne samtidigt med, at det sendes i høring i organisationen.
- Det kan overvejes om udvalgene selv kan sætte punkter på dagsordnerne.

Sagsfremstilling

Evalueringen gennemføres i de stående udvalg inden sommerferien 2025, for at sikre et rum til opsamling og refleksion.

Formål og tilgang

Evalueringen sigter mod at give udvalgenes medlemmer mulighed for reflektere over deres oplevelser af den forgangne valgperiode, sådan at et nyt udvalg kan drage nytte af det nuværende udvalgs erfaringer og tanker.

Det konkrete produkt af udvalgenes evalueringer er derfor en opsamling på evalueringen, der giver erfaringsbaseret inspiration og et kvalificeret input til en kommende udvalg.

Spørgsmål i evaluering

For at sikre den bedst mulige erfaringsopsamling, vil både evalueringerne og opsamlinger på dem tage udgangspunkt i følgende spørgsmål:

1. Hvilke opgaver ser I foran det kommende udvalg, som skal løftes på området (reformer og lignende)?
2. Hvilke udfordringer ser I på jeres område, som et kommende udvalg bør tage stilling til?
3. Hvilke potentialer eller muligheder ser I på jeres område, som et kommende udvalg bør tage stilling til?
4. Er der andre ting, som I tænker et kommende udvalg bør vide?

Opsamling af evalueringen

Administrationen har udarbejdet opsamlingsdokument til udvalgene, sådan at det er lettest muligt for udvalgene under punktet, selv at indføje input i dokumentet.

Administrationen vil som en del af introduktionen af den nye kommunalbestyrelse og i samarbejde med en kommende borgmester, fordele inputs til de udvalg, som nedsættes.

For at give plads til forskellige perspektiver og fokusområder, vil opsamlingen kunne rumme mere end ét svar per spørgsmål.

Denne struktur giver mulighed for at samle konkrete input og refleksioner fra udvalget på en systematisk måde, uden at træde de folkevalgtes oplevelser under fode.

Den videre proces

I forlængelse af evalueringen udarbejder administrationen et referat, som overføres til det kommende udvalg med ansvar for politikområdet.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Punkt 12: Igangsættelse af arbejde med program for tværgående ejendomsforvaltning Rum til Velfærd

25/10085

Sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

I denne sag orienteres politikerne om direktionens forslag om at igangsætte arbejdet med program for tværgående "Ejendomsforvaltning: Rum til Velfærd".

Målet for programmet er at gennemføre en langsigtet og bæredygtig udvikling og udmøntning af kommunens ejendomsstrategi indenfor rammerne af kommunens Plan- og Udviklingsstrategi og Kommuneplan som bedst muligt understøtter den demografiske udvikling på Bornholm og understøtter gennemførelse af velfærdsreformer til gavn for borgerne.

Udviklingen af programmet har til formål at konsolidere datagrundlag, skabe overblik over og prioritere relevante projekter, afprøve konkrete initiativer og opsamle erfaringer samt at udarbejde et 10-årigt program for optimering af ejendomsanvendelsen.

Program og konkrete projekter vil efterfølgende blive forelagt til politisk godkendelse.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Orienteringen tages efterretning, idet programmet for ejendomsforvaltning: "Rum til Velfærd", indgår i materialet til budgetforhandlinger for 2026

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 02-06-2025

Drøftet.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Anbefales.

Morten Riis kan ikke medvirke, idet han godt nok ønsker at igangsætte arbejdet med ejendomsforvaltningen, men ikke vil forhåndsdiskontere et muligt provenu herved.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 04-06-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Niclas Fick afventer sin stillingtagen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stillede følgende ændringsforslag til indstillingen:

Orienteringen tages til efterretning, og det indstilles at alene allokeringen til igangsætningen af analysen på 700.000 kr. indgår i materialet til budgetforhandlinger for 2026, mens mulige provener ved fremtidige tiltag først inddrages i takt med, at tiltagene kan beskrives.

Der stemmes om ændringsforslaget: For stemte Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon.
Imod stemte Mark Palmquist, Karen Lynn Jacobsen og Søren Schow.
Ændringsforslaget blev ikke anbefalet.

Der stemmes om direktionens indstilling.

For stemte Mark Palmquist, Karen Lynn Jacobsen og Søren Schow.

Imod stemte Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon, da de udelukkende ønsker at igangsætte analysen.
Direktionens indstilling anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet, idet skal præciseres, at der er tale om en orienteringssag, selvom noget andet fremgår af afsnittet ”Sagsgang”.

Sagsfremstilling

Baggrund og formål med programmet

Bornholms Regionskommune står over for vedvarende økonomiske udfordringer som følge af en demografisk udvikling med flere ældre borgere, færre erhvervsaktive og stigende forventninger til velfærd og faciliteter. Kommunen ejer samtidig en omfattende ejendomsportefølje, hvor mange bygninger lider under et betydeligt vedligeholdelsesefterslæb og ikke lever op til moderne krav om funktionalitet, tilgængelighed og klimahensyn. Det medfører højere driftsudgifter og forringede rammer for både borgere og medarbejdere.

Den aktuelle økonomi nødvendiggør budgetmæssige besparelser – særligt på velfærdsområderne, som udgør langt den største andel af det samlede kommunale budget, men også inden for kultur og fritid (biblioteker, idrætshaller og kulturskole) og administration. Ejendomsforvaltningen spiller en central rolle i denne indsats. Ejendommene udgør de fysiske rammer for velfærden – og ændringer i ejendomsporteføljen påvirker, og påvirkes af, de ydelser kommunen leverer.

En bæredygtig forvaltning af ejendommene er derfor en forudsætning for at leve op til forpligtelsen over for borgerne, og for at undgå generelle nedskæringer, der risikerer at udhule kvaliteten, er det afgørende at handle strategisk: ved at tilpasse og samle tilbud samt optimere anvendelsen af kommunens bygninger.

Programmet skal derfor sikre et helhedsorienteret og langsigtet perspektiv, hvor kommunens ejendomme udnyttes mere strategisk og effektivt, med henblik på at skabe større værdi i anvendelsen og reducere udgifterne. Når tilbud samles eller funktioner ændres, kan det på den ene side stille krav om investeringer i de bygninger, der skal bære opgaven fremadrettet, men på den anden side, samlet set, reducere driftsudgifter og give indtægter fra afhændede ejendomme.

Udgangspunktet er, at bygningerne – i det omfang det er muligt – skal imødekomme brugernes behov og understøtte kommunens kerneopgaver. En central ide i programmets er, at forandring ikke behøver at være lig med afsavn. Tværtimod skal udviklingen ses som en mulighed for at styrke det samlede kommunale tilbud, skabe bedre fysiske rammer og fremme lokal identitet i erhvervs- og handelsbyer og kommuncener (jf. Kommuneplanen) gennem mere målrettede og differentierede tilbud. I sidste ende handler det om at sikre, at ejendomsforvaltningen ikke blot er en teknisk øvelse, men en aktiv del af den samlede velfærdsudvikling i kommunen til gavn for borgerne.

Grundlag

Udviklingen af ejendomsforvaltningsprogrammet tager afsæt i Budget 2025:” Bygninger Som led i arbejdet med ejendomsstrategien vil kommunalbestyrelsen sætte øget fokus på en optimal udnyttelse af regionskommunens bygninger og arealer” samt Økonomi- og Klimaudvalgets beslutning i budgetvejledningen d. 19. februar 2025 om en langsigtet og bæredygtig økonomisk planlægning for kommunen, som skal sikre vækst og udvikling indenfor rammerne af gældende Plan- og Udviklingsstrategi og Kommuneplan.

De foreslåede principper i nærværende sag, og det herefter grundlæggende program, er en udmøntning af direktionens mandat, som beskrevet i budgetvejledningen, til at foreslå nødvendige tiltag, herunder justering af kommunens serviceniveauer og servicetilbud for at tilpasse dem til de økonomiske og demografiske realiteter.

Tværgående ejendomsforvaltning

Når der tales om tværgående ejendomsforvaltning menes der:

- Forvaltning af ejendomme, der tilrettelægges med et langsigtet perspektiv, der sikrer bæredygtig udvikling af bæredygtige fysiske rammer for de kommunale kerneopgaver på både kort og lang sigt.

Hvor fokus dermed er på kerneopgavens udvikling og hvor den tværgående indsats skal sikre optimal udnyttelse af kommunens bygninger og arealer. Og hvor bæredygtig forstås som:

- *Økonomisk bæredygtighed*, ved at gennemføre indsatser, som reducerer det samlede arealforbrug eller effektiviserer driften af velfærdsområder, kultur, fritid og administration.
- *Social bæredygtighed*, investeringer i fx ombygning og tilgængelighed, der understøtter kvalitet og fastholder serviceniveauet, gennem en prioritering af færre, men bedre primære ejendomme.
- *Miljømæssig bæredygtighed*, hæve ejendommenes tekniske tilstand eller frasælge sekundære ejendomme med ringe miljømæssig standard, og dermed styrke aktiv-/kapitalforvaltningen.

Og med følgende pejlemærker, der skal styre arbejdet:

- Bedre kvalitet til kerneopgaven
- Bruges mere
- Bruges af flere
- Driftes for et lavere budget

Der vil således være fokus på såvel kerneopgaven, som ejendommens fysiske ramme såvel som de bymæssige rammer som ejendommene indgår i.

Programmet er omfattende, tværgående og flerårigt, og går på tværs af administrationen: det stiller desuden væsentlige krav til en overordnet styring, der sikrer koordinering, fremdrift og opfølgning.

Programmets hovedprincipper for servicekatalog og økonomi

En bæredygtig udvikling kan ikke opnås gennem ændringer i ejendomsporteføljen alene – det kræver, at den fysiske forandring følges af organisatoriske og sociale justeringer. De følgende seks principper baserer sig på ovenstående tilgang, og danner det styrende grundlag for det videre arbejde med programmet.

De 6 hovedprincipper:

Velfærden

1. Sikre, at borgerne får samme eller bedre service, selvom der gennemføres besparelser
2. Muliggøre en fortsat høj kvalitet gennem mere optimal anvendelse af ejendomme (fx samling af tilbud)

Økonomi

3. Understøtte et langsigtet totaløkonomisk fokus, hvor man arbejder systematisk med forvaltningen af ejendomsporteføljen og fastholder kommunens værdier
4. Skabe råderum til nødvendige investeringer ved hjælp af fx salg af ejendomme og efterfølgende besparelser på løbende driftsudgifter eller ved besparelse på service.

Ejendommene

5. Tage udgangspunkt i en løbende optimering af ejendomsudnyttelsen for at reducere omkostninger og sikre teknisk tilstand
6. Sikre, at de ejendomme, der bevares, indrettes og opgraderes, så de effektivt understøtter kommunens servicebehov

Budgetforslag med afsæt i tværgående analyse og dialog

Resultatet af ejendomsforvaltningsprogrammet vil være konkrete budgetforslag i løbet af programmets 10-årige løbetid.

Fremgangsmåde

Forslagene vil basere sig på en grundig analyse - som skitseret i de to metodetilgange nedenfor – som sikrer struktur og sammenhæng i analyse og beslutningsgrundlag:

Metode: Velfærdsreformer som ramme for sektoranalyser

1. Politisk beslutning om formål og kriterier for sektor
2. Administrativ analyse af udpegede velfærdsområde eller kultur og fritid eller administration og ejendomsbehov
  - o Mål for den udpegede velfærdsopgave, kultur og fritid, administration
  - o Arbejdsgangsanalyse af den justerede kerneopgave – mennesker og processer
  - o Byggeprogrammering af ejendom
3. Teknisk, økonomisk og juridisk analyse af ejendomme
4. Politisk beslutning om indsats
5. Teknisk gennemførelse af byggeri, flytning mv.
6. Organisatorisk gennemførelse af justering af den udpegede velfærdsopgave, kultur og fritid, administration

Udvælgelsen af de primære ejendomme vil basere sig på kommunens gældende planer, strategier og politikker:

Metode: Kommuneplan, Plan- og Udviklingsstrategi og Ejendomsstrategi

Erhvervs- og handelsbyer og kommunecenter + ejendomsstrategi = Kriterier for udvælgelse af primære ejendomme

- Plan og kommuneplanstrategi/kommuneplan: forstærke byers særskilte identitet
- Ejendomme bør understøtte udvikling af service i byerne
- Demografiske prognoser og tendenser for den udpegede velfærdsopgave, kultur og fritid eller administration, understøttes
  - Geografisk fortætning
  - Aldersmæssig udvikling
- Bruger­mæssig oplevelse og teknisk vurdering af bygningens egnethed
- Teknisk vurdering af ejendom: klima, miljø og tilgængelighed

Proces for involvering

Med det brede fokus på velfærdsreformer, Plan- og Udviklingsstrategi, Kommuneplan og Ejendomsstrategi vil der i de konkrete processer skulle tilrettelægges og koordineres med andre procesforløb i kommunen, hvor det måtte være relevant.

Der vil være en politisk drøftelse om proces for inddragelse for programmet og for projekterne.

Økonomiske konsekvenser

Budget 2026 og 2027

I sommeren 2025 og i forbindelse med budgetforhandlingerne for budget 2026, vil kommunalbestyrelsen blive præsenteret for forslag, der ligger inden for programmets område og som overordnet set følger programmets principper. Det er dog ikke, med den tid, der er til rådighed, muligt at gennemføre processerne, som de er tænkt i programmet i fuld udstrækning. Derfor vil en eventuel implementering af forslagene primært bidrage med erfaring, der vil kvalificere programudvikling.

Programmet Rum til Velfærd indgår som en del af de administrative forslag til tværgående besparelser (TVÆR03) i forbindelse med budgetforhandlingerne for budget 2026 - dog samlet set med en udvidelse på 700 t.kr i 2026 til programledelse. I overslagsårene 2027-2029 forventes konkrete forslag under programmet samt programledelse, samlet at resultere i en netto besparelse.

Der er sat 235 t.kr svarende til indsats fra og med september 2026, idet der kan opstartes tidligere, dersom det kan prioriteres indenfor de nuværende rammer.

I tabel 1 ses en oversigt over forslag til TVÆR03.

I det administrative forslag til besparelser findes to yderligere emner, der relaterer sig til området, men som nævnt ikke indgår i TVÆR03:

- Forslag BSU-11-01, dagpasning

I bilag 1, side 45, omtales forslaget: Dagtilbudsområdet (0-6 årsområdet) – almenområdet. Principper for fremtidens Dagtilbud er drøftet på BSU-mødet i maj 2025.

- Forslag BSU-12-01, specialtilbud børn

I bilag 1, side 45 omtales forslaget: Specialtilbud børn, sociale tilbud (specialiseret børe- og ungehjem).

samt spareforslag under programmet:

- Forslag TVÆR03

Tabel 1 – Oversigt over forslag der følger programmets principper ved forhandlinger budget 2026

	2026	2027	2028	2029	Evt. bemærkninger
Til budget 2026					
TVÆR-03					
Strukturelle ændringer, fortætning af aktiviteter og funktioner, der					
reducere behov for kommunale bygninger	0	-2.300	-4.500	-6.800	Strukturændringer og fortætning
Programledelse	235	700	700	700	koordinering, fremdrift og opfølgning
Samlet	235	-1.600	-3.800	-6.100	

Beløb i 1.000 kr. i 2025-pl

Supplerende sagsfremstilling

Økonomi- og Planudvalget den 18. juni 2025.

Bilag 1 – Ejendomsforvaltning i BRK, er vedhæftet til den videre sagsbehandling af punktet.

Bilag

Bilag 1 - Ejendomsforvaltning i BRK

Punkt 13: Ophør af frivillighedsstrategien og aktiviteter herunder

25/9700

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med budget 2025 vedtaget et ophør af frivillighedskonsulentstillingen i Staben. Hermed bortfalder kommunens centrale understøttelse og koordinering af frivillighedsaktiviteter udover selve uddelingen af Puljen for frivillige sociale indsatser. Dette dagsordenspunkt beskriver konsekvenserne af beslutningen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- den nuværende frivillighedsstrategi ”Fælles om frivillighed 2023-2026” nedlægges, og at opgaverne fra strategien videreføres af centrene, i det omfang det er muligt indenfor rammerne af lovgivning og økonomi

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 02-06-2025

Bjarne Hartung Kirkegaard fremsætter følgende ændringsforslag: ”At den nuværende frivillighedsstrategi ”Fælles om frivillighed 2023-2026” tilpasses beslutningen om at funktionen som frivillighedskonsulent ophører, så de enkelte centre og stab ud fra rammerne af lovgivning og økonomi vurderer hvilke opgaver, der kan videreføres”.

Social- og Sundhedsudvalget godkender ændringsforslaget.

Kirstine van Sabben afventer sin stillingtagen.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Anbefales.

Sabine Nicoline Lyngberg og Jacob Trøst afventer deres stillingtagen.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Udvalget afventer sin stillingtagen.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 04-06-2025

Kirstine Van Sabben, Claus Larsen-Jensen og Linda Kofoed Persson afventer sin stillingtagen.

Niclas Fick kan ikke medvirke.

Bjarne Hartung kan ikke medvirke og ønsker følgende mindretalsudtalelse:

”At den nuværende frivillighedsstrategi ”Fælles om frivillighed 2023-2026” tilpasses beslutningen om at funktionen som frivillighedskonsulent ophører, så de enkelte centre og stab ud fra rammerne af lovgivning og økonomi vurderer hvilke opgaver, der kan videreføres”.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Udvalget tilslutter sig beslutning i Social- og Sundhedsudvalget den 2. juni 2025.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

René Danielsson fremsatte Bjarne Hartung Kirkegaards ændringsforslag (fra SSU-mødet den 2.6.2025).

Ændringsforslaget anbefales.

Sagsfremstilling

Den vedtagne budgettilpasning medfører, at stillingen som frivillighedskonsulent nedlægges. Stillingen har hidtil understøttet tværgående samarbejder, netværk, arrangementer og initiativer under frivillighedsstrategien. Uden en central koordinerende funktion vil det fremadrettet være vanskeligt at fastholde en fælles kommunal strategi for området.

Puljen for frivillige sociale indsatser videreføres dog med en årlig udlodning, og administrationen vil sikre den nødvendige understøttelse af puljeudmøntningen. Derudover vil det være op til de enkelte centre og fagområder at vurdere, hvor og i hvilket omfang eksisterende samarbejder og initiativer kan opretholdes – eksempelvis i regi af civilsamfundet, centrene eller via lokale netværk.

Selvom den overordnede strategi foreslås ophævet, vil det fortsat være muligt at understøtte frivillighed og civilsamfundsløsninger på forskellig vis – dog i et mere decentralt og situationsbestemt setup.

Strategien indeholder tre væsentlige spor, der hver især har haft betydning for Bornholms Regionskommunes arbejde med civilsamfundet og frivillighedsområdet. Disse spor er: 1) Frivillighed, foreningsliv, civilsamfund og aktivt medborgerskab, 2) Unges trivsel og fællesskaber samt 3) Social innovation og samskabelse.

Strategiens første spor om frivillighed, foreningsliv, civilsamfund og aktivt medborgerskab vil i mindre grad kunne videreføres i sin nuværende form, da den koordinerende funktion i kommunen bortfalder. Aktiviteter som det mobile frivillighedskontor og arrangementer som Frivillig Fredag videreføres ikke fra 2025, men flere af de involverede aktører har opnået erfaring og netværk, som kan understøtte fremtidige samarbejder – i nyt regi.

Det andet spor om unges trivsel og fællesskaber har været understøttet af tværgående indsatser og samarbejde med uddannelsesinstitutioner og foreninger. Uden en central tovholder vil visse aktiviteter ikke kunne videreføres i deres nuværende form, men det undersøges aktuelt, om og hvordan elementer heraf kan forankres hos andre aktører eller fagcentre.

Det tredje spor om social innovation og samskabelse har haft fokus på udvikling af nye løsninger i samarbejde med civilsamfundet. Uden en central funktion vil det fremover i højere grad bero på lokale initiativer og partnerskaber at igangsætte og drive samskabende projekter. Der vil fortsat kunne skabes nye samarbejder, men i en anden organisatorisk ramme end hidtil. Eksempelvis kan eksisterende partnerskaber som "Cykling uden alder" og Bornholms Børnealliance potentielt videreføres med støtte fra frivillige kræfter og/eller medarbejdere i de relevante fagcentre. Dette kræver dog, at andre centre eller de frivillige selv har mulighed at tage over, hvilket kan være usikkert på nuværende tidspunkt.

Sammenfattende vurderes konsekvenserne af spareforslaget om nedlæggelse af frivillighedskonsulentstillingen af et omfang, der betyder, at det bliver en udfordring at realisere størstedelen af frivillighedsstrategien som den ser ud i dag.

På den baggrund indstiller administrationen til kommunalbestyrelsen, at den nuværende frivillighedsstrategi "Fælles om frivillighed 2023-2026" nedlægges.

Retningslinjer for Puljen for frivillige sociale indsatser

Uddeling fra Puljen for frivillige sociale indsatser vil i indværende år ske via Udviklingspuljen, samt hoveduddelingen af 2026-puljen med frist 1. november, som beskrevet i retningslinjerne. Efter hoveduddelingen vil et revideret sæt retningslinjer blive udarbejdet med henblik på politisk behandling, primo 2026.

Idet der ikke er afsat midler til administration i forbindelse med uddeling af Frivillighedsprisen, uddeles Frivillighedsprisen ikke i 2025, og de afsatte midler til præmiepenge indgår i stedet i hoveduddelingen for 2026-puljen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Frivillighedsstrategi færdig

Frivillighedsstrategi 2023-2026

Punkt 14: Udmøntning af budget 2025: Flytning af 10. klasse

24/26862

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur- Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Børne- og Skoleudvalget har bedt administrationen belyse muligheder for en placering af 10. klasse på Campus Bornholm (CB) (tilbud 1).

Administrationen præsenterer et forslag til en fremtidig placering af 10. klasse på CB. Forslaget skal ses i sammenhæng med, dels den igangværende proces i direktionen med fokus på struktur og kapacitet i velfærdsområderne og ejendomme, dels et administrativt forslag om, at etablere Skolen på Vibegård, som et specialpædagogisk kraftcenter på Vibegård.

Indstilling

Direktionen indstiller til Kommunalbestyrelsen, at

- a) Træffe beslutning om, at flytte 10. klasseundervisningen fra Vibegård til CB med virkning fra skoleåret 2026/2027.
- b) Igangsætte en proces i forhold til flytning af 10. klasseundervisningen fra Vibegård til CB.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Morten Riis blev erklæret inhabil og deltog ikke i behandlingen af punktet.

Indstillingen anbefales, idet udvalget p.v.a. kommunalbestyrelsen sender sagen i høring i 10. klasseskolens skolebestyrelse, så høringssvaret foreligger inden kommunalbestyrelsens møde den 26.6.2025.

Sabine Nicoline Lyngberg kan ikke medvirke til punkt a, idet hun ønsker en mere rettidig høringsproces og gerne vil afvente sin stillingtagen til høringssvaret foreligger.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Grundet stemmelighed er der ingen indstilling fra udvalget.

Heidi Burgedahl afventer sin stillingtagen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Morten Riis blev erklæret inhabil og deltog ikke i behandlingen af punktet.

Indstillingen anbefales.

René Danielsson kan ikke medvirke til punkt a, idet han ønsker en mere rettidig høringsproces og gerne vil afvente sin stillingtagen til høringssvaret foreligger.

Sagsfremstilling

Efter ønske fra Børne- og Skoleudvalget præsenterer administrationen et forslag om flytning af 10. klasse til CB (tilbud 1).

Nedlæggelse af 10. klasse i 2030

Regeringen har besluttet, at 10. klasse skal nedlægges i 2030. Nedlæggelsen sker som led i ny uddannelsesreform, hvor der i stedet oprettes en ny erhvervs- og professionsrettet ungdomsuddannelse (EPX).

Bornholms Regionskommunes (BRK) 10. klasses tilbud er i dag placeret på Vibegårdsvej 5 i Rønne. Tilbuddet rummer 56 elever (pr. september 2024) og under 10 medarbejdere. Aktuelt er 46 elever indskrevet til opstart i 10. klasse med nyt skoleår 2025/2026. Dette elevtal forventes øget frem mod nyt skoleår.

I dialog med CB har administrationen undersøgt muligheder for flytning af 10. klasse fra Vibegård til CB.

Administrationen vurderer, at en flytning af 10. klasse vil kunne ske ved to modeller, som beskrevet nedenunder.

Model a: Driftsoverenskomst med CB

BRK indgår en driftsoverenskomst med CB om varetagelse af 10. klasseundervisning (BEK nr. 1251 af 27/11/2014). Ved en sådan driftsoverenskomst kan medarbejdere i kommunens 10. klasses tilbud overgå til CB (LBK nr. 710 af 20/08/2002 Virksomhedsoverdragelsesloven).

En eventuel driftsoverenskomst mellem BRK og CB vil imidlertid være betinget af en dispensation, da kommunen i henhold til folkeskolelovens §20, stk. 1 er forpligtet til at stille et kommunalt tilbud om 10. klasse i folkeskolen til rådighed for eleverne.

BRK har ansøgt Styrelsen for Uddannelse og Kvalitet (STUK) om dispensation fra folkeskoleloven og mener, med den ny uddannelsesreform, at have et godt afsæt for en dispensation.

Det fremgår af aftalen om EPX som ny uddannelsesretning, at regeringen ønsker at øge incitamenterne til, at der indgås samarbejde mellem kommuner og erhvervsskoler om at tilbyde 10. klasse på erhvervsskolerne. Ligeledes fremgår det af aftalen, at uddannelsesdækning af skoleåret efter 9. klasse skal tilrettelægges med opmærksomhed på unge fra ø-kommuner ([Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse](#)).

Svar på ansøgning om dispensation fra folkeskolelovens §20, stk. 1

BRK har den 12. maj 2024 modtaget svar fra STUK på sin ansøgning om dispensation (bilag 2). Af svaret fremgår det, at folkeskoleloven ikke giver mulighed for en generel dispensation fra lovens bestemmelser.

Styrelsen skriver imidlertid, at de forventer, at et lovforslag vil blive fremsat i Folketinget i 2025-2026. Hvis Folketinget vedtager lovforslaget, vil der være hjemmel til, at BRK vil kunne leve op til sin kommunale forsyningsforpligtelse af 10. klasseundervisning ved at indgå en driftsoverenskomst med Campus Bornholm.

På nuværende tidspunkt kan STUK ikke præcisere tidspunktet for lovforslagets behandling i Folketinget. Aktuelt er der således ikke lovhjemmel til, at BRK indgår en driftsoverenskomst med virkning fra skoleåret 2026/2027.

Modellen skal undersøges nærmere i forhold til gældende krav til proces og MED inddragelse ved en eventuel virksomhedsoverdragelse af medarbejdere til CB.

Model b: Leje af lokaler på CB til 10. klasse undervisning driftet af BRK

BRK opretholder sit nuværende kommunale 10. klasse tilbud og fraflytter Vibegård til lejede lokaler på CB.

Gensidigt ønske om et styrket samarbejdet frem mod 2030

BRK og CB er gensidigt interesserede i at styrke samarbejdet frem mod ny uddannelsesreform i 2030. Dette er i tråd med regeringens opfordring til, at kommuner og erhvervsskoler indgår samarbejder om, at tilbyde 10. klasseundervisning på erhvervsskolerne.

Begge parter vurderer, at en flytning af 10. klasse til CB vil være hensigtsmæssigt, ud fra en række faglige begrundelser:

- BRK og CB kan tage delvist forskud på reformen med en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (EPX) og hermed opnå tidlige erfaringer med at integrere 10. klasseelever i ny EPX frem mod 2030 hvor loven træder i kraft. Reformen er ganske omfattende og vil også indebære nedlæggelse af Grundforløb 1 på erhvervsuddannelserne, HF og EUX. En del kommuner er allerede i gang med overgangsindsatser og en flytning af 10. klasse, uanset valg af model, vil understøtte overgangen til den nye ungdomsuddannelsesstruktur frem mod 2030.
- BRK og CB kan samarbejde om at skabe gode overgange for elever og medarbejdere i det nuværende 10. klassestilbud. Erfaringer fra Slagelse, Næstved og Sorø kommuner, hvor man har placeret 10. klasse på en erhvervsuddannelsesinstitution, viser, at det er muligt at etablere endnu bedre overgange mellem 10. klasse og ungdomsuddannelse. Herved kan det være muligt, at reducere antallet af bornholmske unge, der falder ud af uddannelse i overgangen fra 10. klasse til ungdomsuddannelse. Samtidigt øges mulighederne for at BRK kan monitorere og vurdere udviklingen.
- CB har strategisk ønske om, at fungere som ”testskole” og med en tidlig flytning af 10. klasse vil det være muligt, at gennemføre pilotprojekter frem mod 2030, hvor den ny EPX træder i kraft. Pilotprojekter kan tænkes gennemført i samarbejde med blandt andet Region Hovedstaden og andre relevante aktører fra hovedstadsområdet.
- Skolerne på Bornholm forventes med Folkeskolens Kvalitetsprogram at skulle have et øget samarbejde med CB, blandt andet i forhold til juniormesterlære og etablering af lokale valgfag. En placering af 10. klasse på CB vil yderligere styrke snitflader og samarbejde mellem folkeskolen og CB.
- Som testskole vil CB og BRK kunne ansøge fonde og puljer, med det formål at gennemføre pilotprojekter og gøre sig tidlige erfaringer frem mod, at reformen træder i kraft i 2030. Administrationen vurderer, at ny uddannelsesreform kan give anledning til, at gentænke det bornholmske uddannelsesudbud, således at ungdomsuddannelserne fagligt hænger sammen med forsøg på at øge udbuddet af blandt andet flere erhvervsakademiuddannelser.

Den fysiske placering af 10. klasse på CB

Hvis 10. klasse flyttes til CB vil tilbuddet blive etableret i afdeling på Merkurvej (M10). De lokaler, der er tiltænkt 10. klasse er markeret med S (bilag 3).

Størrelsen på de 10 lokaler er fra 60 til 30 m². Hertil er kontorer, tekøkken og samtalerum.

Der er adgang til forskellige faglokaler i hovedbygningen, ligesom der er parkeringsplads.

Det er administrationens vurdering, at man ved at placere 10. klasse i et særskilt læringsmiljø ”udenfor” den primære bygning vil kunne imødekomme de elever, der profiterer af et mindre og fysisk separat læringsmiljø. Medarbejdere i 10. klasse har netop tilkendegivet, at en større andel af elever i 10. klasse har brug for et mindre og fysisk separeret læringsmiljø.

Sagen betyder, at der ikke er behov for ejendomsmæssige justeringer (se bilag 4) kun flytninger.

Der henvises til sager om ”Udmøntning af Komponentets analyse fase 2”, ”Flytning og udfasning af erhvervsklasserne” og ”Udmøntning af budget 2025: Omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen”. Der er endnu ikke overblik over de samlede ejendomsmæssige konsekvenser. Behov og konsekvenser for anlægsinvesteringer og afledt effekt på bygningsdriften afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminar i august.

TILBUD/AKTIVITET	FRA	TIL
RØNNE		
10. KLASSE Elevantal: ca. 56	VIBEGÅRDSVEJ 5	CAMPUS BORNHOLM
E8 og E9 (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 40	VIBEGÅRDSVEJ 5	HANS RØMER SKOLEN
DASK (to tilbud) (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 14-17	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
UNG PÅ VEJ (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 12	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
MILE, Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
SAMVÆR, Center for Familie og Voksenindsatser	MARTHAS MINDE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER		
DYBDAL (7.-9.årgang), (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 10-12	KLEMENSKER SKOLE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER KLUB (Fritidsundervisning)	KLEMESKER SKOLE	ÅVANGSSKOLEN (KLUB)
KLEMENSKER FRITIDSUNDERVISNING	KLEMENSKER SKOLE	DAMSGÅRD MARTHAS MINDE (tilbygning til eksisterende lager) eller
LAGER/VÆRKSTED	KLEMENSKER	REMISEN eller ANDEN VÆRKSTED/LAGER i Rønne

Medarbejdere og CenterMED

En eventuel flytning af 10. klasse til CB er aktuelt drøftet med medarbejderne i 10. klasse og i CenterMED.

I CenterMED giver medarbejdere udtryk for bekymring for de personalemæssige konsekvenser af en eventuel virksomhedsoverdragelse og bemærker, at ændringer, der påvirker elevernes trivsel kan påvirke og belaste medarbejdernes arbejdsmiljø. Medarbejderne anser de nuværende fysiske rammer for at være mere rolige og ugenerede og at rammerne bidrager positivt til opgaveløsningen i 10. klasse.

Økonomiske konsekvenser

Model a) Drift af 10. klasse ved indgået driftsoverenskomst

Hvis Folketinget vedtager nyt lovforslag, der giver hjemmel til, at BRK vil kunne leve op til sin kommunale forsyningsforpligtelse af 10. klasseundervisning ved at indgå en driftsoverenskomst med Campus Bornholm og CB skal overtage driften af 10. klasse inklusiv alle forpligtelser koster det i alt 60.000 kr. pr. elev pr. år eksklusiv moms (2025 niveau) under forudsætning af, at:

- Eleverne placeres i 3 klasser, svarende til de tre nuværende uddannelsesretninger med et elevgrundlag på mellem 50-70 elever
- Alle elever skal have 6 ugers brobygning

Ved et optag på 56 elever, svarende til skoleåret 2024/2025, vil det koste CB 3.360.000 kr. at drifte 10. klasse.

CBs tilbud om drift af 10. klasse er prismæssigt på niveau med BRK, hvor prisen på en 10. klasseelev er 62.745 kr. pr. år (eksklusiv moms). Den samlede udgift til at drive 10. klasse i BRK er i dag 3.513.720 kr. (56 elever).

Således vil der ved model a) være et forventet provenu for kommunen på 153.720 kr. pr. år (ved 56 elever og i 2025 priser).

Model b) Leje af lokaler på CB til 10. klasse undervisning driftet af BRK

Hvis BRK fortsat skal drifte 10. klasseundervisningen i lejede lokaler på CB gælder det, at:

- Lokalerne indeholder tavlet og projektor
- En samlet pris for 3 undervisningslokaler (eksklusivt), et læreforberedelseslokale samt mulighed for at låne flexlokaler, skolekøkken og laboratorier (inkl. forbrugsudgifter og facility service) jf. bilag 1 er 185.000 kr. pr. år (2025 niveau).

Se detaljer om tilbud fra CB i det vedlagte tilbud (bilag 1).

Lokaleleje for Bornholms Regionskommune er ikke opgjort, da tilbudsgiver ikke har tilbudt at drifte 10. klasse i regionskommunens lokaler.

Administrationen anbefaler model a), under forudsætning af, at Folketinget i perioden 2025-2026 vedtager nyt lovforslag, der giver hjemmel til, at BRK kan leve op til sin kommunale forsyningsforpligtelse af 10. klasseundervisning ved at indgå en driftsoverenskomst med Campus Bornholm.

Der vil senere forelægges en sag til politisk beslutning om model for flytning af 10. klasse. Herunder vil indgå de eventuelle bevillingsmæssige konsekvenser.

Der udestår dog at få skabt overblik over de ejendoms-mæssige konsekvenser. Disse afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminaret i august, således at der vil kunne indgå et anlægssforslag med besparelser på afledt drift i materialet til budgetforhandlingerne.

Bilag

Bilag 2 Svar fra STUK på anmodning om dispensation

Bilag 3 Placering af 10. klassetilbud på CB

Udmøntning af budget 25 Flytning af 10 klasse

Punkt 15: Flytning og udfasning af erhvervsklasserne.

25/8043

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Natur- Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Administrationen anbefaler at flytte erhvervsklasserne under Ungdomsskolens Heltidsundervisning til Hans Rømer Skolen og at sende en udfasning af skoletilbuddet i høring. Udfasningen foreslås på baggrund af, at der er overlap mellem elevgruppen i erhvervsklasserne og i den kommende og lovpligtige juniorsemesterlæreordning. Det vil sige elever, der profiterer af en praksisnær undervisning med fokus på værksteder og praktik.

Med juniorsemesterlæreordningen, som træder i kraft fra skoleåret 2025/2026 for 8. og 9. klasse, får folkeskolerne bedre mulighed for at imødekomme elevgruppens behov direkte i folkeskolens almenundervisning. Kommunalbestyrelsen har besluttet at placere juniorsemesterlæreordningen på Hans Rømer Skolen.

Erhvervsklasserne er i dag et lokalt-initieret og ikke-lovpligtigt tilbud. Det er hverken et visiteret eller et specialiseret tilbud.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- sagen til orientering i Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- a) at træffe beslutning om at flytte erhvervsklasserne til Hans Rømer Skolen med effekt fra skoleåret 2026/2027
- b) at kommunalbestyrelsen sender forslaget om en udfasning af erhvervsklasserne, hvor der ikke optages elever i erhvervsklassetilbuddets 8. klasse (E8) fra skoleåret 2026/2027 og i erhvervsklassetilbuddets 9. klasse (E9) fra skoleåret 2027/2028, i høring hos skolebestyrelserne, Ungerådet og Handicaprådet.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Indstillingen anbefales, idet fælleselevrådet bliver høringspart i stedet for Ungerådet.

Sabine Nicoline Lyngberg kan ikke medvirke.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Børne- og Skoleudvalgets indstillingen anbefales.

René Danielsson kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Administrationen foreslår at flytte erhvervsklasserne til Hans Rømer Skolen

Administrationen foreslår at flytte Heldagsskolen fra Østermarie til Ungdomsskolens aktuelle lokaler på Vibegårdsvej 5 i Rønne. Som konsekvens heraf er det nødvendigt at anvise alternative lokaliteter til nogle af de aktiviteter, der i dag finder sted på Vibegård. Herunder erhvervsklasserne under Ungdomsskolens Heltidsundervisning. Erhvervsklasserne er et tilbud på 8. (E8) og 9. (E9) årgang med plads til op til 20 elever på hver årgang. Erhvervsklasserne er et lokalt-initieret og ikke-lovpligtigt tilbud. Det er hverken et visiteret eller et specialiseret tilbud.

Administrationen foreslår på baggrund af ovenstående at flytte erhvervsklasserne til Hans Rømer Skolen i Aakirkeby med effekt fra skoleåret 2026/2027. Det vil ikke have bygnings- eller driftsmæssige konsekvenser for Hans Rømer Skolen at blive vært for erhvervsklasserne.

Folkeskolens kvalitetsprogram – frihed og fordybelse, blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget i december 2024 og medfører en række konkrete tiltag. Herunder den lovpligtige juniormesterlæreordning, der fra skoleåret 2025/2026 skal tilbydes elever i 8. og 9. klasse.

Kommunalbestyrelsen har besluttet en central model for juniormesterlæreordningen på Bornholm, hvor ordningen placeres på Hans Rømer Skolen fra skoleåret 2025/2026.

Ved at placere erhvervsklasserne på samme matrikel som juniormesterlære, forventer administrationen, at der bliver mulighed for at opnå synergieffekter mellem de to tilbud.

Administrationen foreslår at sende en udfasning af erhvervsklasserne i høring

Administrationen vurderer, at der er et overlap i målgrupperne for den kommende juniormesterlæreordning og erhvervsklasserne. Det vil sige elever, der profiterer af en praksisnær undervisning med fokus på værksteder og praktik. Med indførelsen af den lovpligtige juniormesterlæreordning får den almene folkeskole nu til opgave at imødekomme dette behov.

Administrationen foreslår at udfase erhvervsklasserne, hvor der ikke optages elever i E8 fra skoleåret 2026/2027 og i E9 fra skoleåret 2027/2028. Såfremt erhvervsklasserne bevares, vil der fremadrettet være to parallelle tilbud, der henvender sig til overlappende målgrupper.

Der er dog også forskelle på de to tilbud. Eksempelvis giver en elev i juniormesterlæreordningen anledning til samme tildeling som andre elever i den almene folkeskole, mens en erhvervsklasse modtager en finansiering omkring 850.000 kr. mere end en almen klasse på en folkeskole.

Skulle en elev ikke kunne indgå i et alment undervisningstilbud – herunder juniormesterlæreordningen – vil der fortsat være mulighed for individuelle tilpasninger i almenregi eller muligheden for visitation til et specialiseret tilbud.

Administrationen foreslår, at erhvervsklasserne udfases med en delvis omprioritering af midler til juniormesterlæreordningen. Der lukkes således for optag af nye elever til E8 fra skoleåret 2026/2027 og E9 fra skoleåret 2027/2028, herunder at elever i E8 i skoleåret 2025/2026 tilbydes at fortsætte i E9 i skoleåret 2026/2027. Hvis dette

forslag bliver implementeret, vil det i praksis betyde, at E9 vil blive gennemført i skoleåret 2026/2027 på Hans Rømer Skolen, hvorefter erhvervsklasserne ophører som tilbud.

Administrationen foreslår, at de økonomiske midler fra E8, svarende til 850.000 kr. pr. år, overføres til juniormesterlæreordningen i de første to skoleår, hvorefter overførslen reduceres til 400.000 kr. pr. år. Midlerne skal blandt andet anvendes til at indkøbe praksisundervisning hos Campus Bornholm og afholde udgifter til elevbefordring. Efter andet skoleår vil de resterende midler fra E8, svarende til 450.000 kr. pr. år, og E9, svarende til 850.000 kr. pr. år, blive ført tilbage til regionskommunens kassebeholdning. Fra skoleåret 2028/2029 vil det i alt være 1,3 mio. kr. pr. år.

Ejendomsmæssige tilpasninger – kun flytninger

Sagen betyder, at der ikke er behov for ejendomsmæssige justeringer (se bilag 1) kun flytninger.

Der henvises til sager om ”Udmøntning af Komponentens analyse fase 2”, ”Udmøntning af budget 2024: Flytning af 10 klasse” og ”Udmøntning af budget 2025: Omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen”. Der er endnu ikke overblik over de samlede ejendomsmæssige konsekvenser. Behov og konsekvenser for anlægsinvesteringer og afledt effekt på bygningsdriften afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminar i august.

TILBUD/AKTIVITET	FRA	TIL
RØNNE		
10. KLASSE Elevantal: ca. 56	VIBEGÅRDSVEJ 5	CAMPUS BORNHOLM
E8 og E9 (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 40	VIBEGÅRDSVEJ 5	HANS RØMER SKOLEN
DASK (to tilbud) (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 14-17	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
UNG PÅ VEJ (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 12	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
MILE, Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
SAMVÆR, Center for Familie og Voksenindsatser	MARTHAS MINDE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER		
DYBDAL (7.-9.årgang), (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 10-12	KLEMENSKER SKOLE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER KLUB (Fritidsundervisning)	KLEMESKER SKOLE	ÅVANGSSKOLEN (KLUB)

KLEMENSKER
FRITIDSUNDERVISNING

KLEMENSKER
SKOLE

DAMSGÅRD

MARTHAS MINDE
(tilbygning til eksisterende
lager) eller

LAGER/VÆRKSTED

KLEMENSKER

REMISEN eller

ANDEN
VÆRKSTED/LAGER i
Rønne

Medarbejdere og CenterMED

Medarbejderne på CenterMED gav den 15. maj 2025 udtryk for, at det har været et turbulent år for medarbejderne, og det påvirker arbejdsmiljøet. Usikkerheden om, hvorvidt der skal ske en udfasning eller ej, er udmattende for personalet, og det kan påvirke den igangværende ansættelsesproces. Personalet mener, at de lykkes godt med arbejdet med målgruppen i den nuværende ramme.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske midler fra E8, svarende til 850.000 kr. pr. år, overføres til juniormesterlæreordningen i de første to skoleår, hvorefter overførslen reduceres til 400.000 kr. pr. år. Midlerne skal blandt andet anvendes til juniormesterlæreordningen, til at indkøbe praksisundervisning hos Campus Bornholm og til at afholde udgifter til elevbefordring. Fra og med skoleåret 2028/2029 vil de resterende midler fra E8, svarende til 450.000 kr. pr. år, og alle midlerne fra E9, svarende til 850.000 kr. pr. år, blive ført tilbage til regionskommunens kassebeholdning. Det svarer til i alt 1,3 mio. kr. pr. år.

Folkeskolerne bidrager i dag kollektivt med 400.000 kr. pr. år til erhvervsklasserne. Ved en udfasning vil skolerne fra skoleåret 2026/2027 reducere deres bidrag til 200.000 kr. og bidraget vil ophøre fra skoleåret 2027/2028.

Den forventede besparelse på 850.000 kr. pr. år stammer fra det prisfremskrevne spareforslag til budget 2025: BSU-13-11 Nedlæggelse af erhvervsklassen E8. Spareforslaget tog højde for, at der bliver flere elever i de almene skoler, hvilket skaber en udbetaling til skolerne, der har flere elever/klasser - samt at når mængden af erhvervsklasser halveres, skal skolernes bidrag til erhvervsklasserne halveres.

Det vil ikke have bygnings- eller driftsmæssige konsekvenser for Hans Rømer Skolen at blive vært for erhvervsklasserne

Der udestår dog at få skabt overblik over de samlede ejendoms-mæssige konsekvenser. Disse afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminaret i august, således at der vil kunne indgå et anlægssforslag med besparelser på afledt drift i materialet til budgetforhandlingerne.

Bilag

flytning og udfasning af erhvervsklasserne

Punkt 16: Udmøntning af budget 2025: Omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen

24/26862

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Natur-, Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Med budgetforlig 2025 er der truffet politisk beslutning om at igangsætte et arbejde for en fremtidig placering af aktiviteter i Ungdomsskolen samt 10. klasseskolen.

Administrationen har udarbejdet et udmøntningsforslag, der vedrører omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolens klub-, fritids- og heltidsundervisning. Forslaget indgår i en større sammenhæng, der også omhandler et forslag om at flytte 10. klasse til Campus Bornholm (CB) samt et forslag om at etablere Skolen ved Vibegård som et specialpædagogisk kraftcenter på Vibegård, ved at samle Ungdomsskolens Heltidsundervisning og Heldagsskolen på samme lokation.

Administrationens forslag om at flytte 10. klasse og etablering af et specialpædagogisk center på Vibegård behandles i selvstændige dagsordenspunkter.

En eventuel flytning af erhvervsklasserne fra Vibegård behandles ligeledes i et selvstændigt dagsordenspunkt.

Udmøntningsforslaget skal ses i sammenhæng med den igangværende proces i direktionen med fokus på struktur og kapacitet i velfærdsområderne og ejendomme i forbindelse med budgetlægningen.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering til Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Kommunalbestyrelsen følger administrationens forslag til en fremtidig omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolens klub-, fritids- og heltidsundervisning.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Indstillingen anbefales.

Sabine Nicoline Lyngberg kan ikke medvirke, idet hun stillede følgende ændringsforslag:

”a) forslaget om omrokering sendes i høring.

b) der udarbejdes et forslag med følgende ændring: klub og fritidsundervisningen fra Klemensker omplaceres til Kongeskærskolen i Allinge. Knallertundervisningen flyttes som det eneste til rønne ved Marthas minde.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Indstillingen anbefales, og sagen sendes i høring i fælleselevrådet og i Ungdomsskolens bestyrelse.

René Danielsson kan ikke medvirke, idet han stillede følgende ændringsforslag:

”a) forslaget om omrokering sendes i høring.

b) der udarbejdes et forslag med følgende ændring: klub og fritidsundervisningen fra Klemensker omplaceres til Kongeskærskolen i Allinge. Knallertundervisningen flyttes som det eneste til rønne ved Marthas minde.”

Sagsfremstilling

Med afsæt i budgetforlig 2025 fremlægger administrationen forslag til en omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolens fritids- og heltidsundervisning. I forslaget tages der blandt andet højde for transportforhold, byliv, ungeliv og en evt. samplacering af opgaver.

Forslaget indgår i en større sammenhæng, der også omhandler et forslag om flytning af 10. klasse til Campus Bornholm (CB) samt et forslag om at samle Ungdomsskolens heltidsundervisning og Heldagsskolen på Vibegård.

Forslag til omrokering af Ungdomsskolens heltidsundervisning og klub- og fritidsundervisning

Aktiviteter i Ungdomsskolens klub- og fritidsundervisning og heltidsundervisning er aktuelt fordelt på syv lokationer:

Vibegårdsvej 5 i Rønne: DASK og Ung på Vej (Heltidsundervisning)

Klemensker Skole: Dybdal (Heltidsundervisning) og Klemensker klub- og fritidsundervisning, lager/værksted (fritidsundervisning)

Klemensker: Lager/værksted udenfor skolen (Fritidsundervisning og Heltidsundervisning)

Åvangsskolen: Rønne klub (Fritidsundervisning)

Damsgård: Fritidsundervisning (Fritidsundervisning)

Marthas Minde: Fritidsundervisning og værksted (Fritidsundervisning)

Nexø klub- og fritidsundervisning er placeret på Nexø Skole.

Administrationen har udarbejdet et forslag til udmøntning af den del af budgetforliget, der vedrører en fremtidig placering af Ungdomsskolens aktiviteter i klub-, fritids- og heltidsundervisningen.

Forslaget ændrer den nuværende placering af aktiviteter i Rønne og Klemensker, mens Ungdomsskolens aktiviteter i Nexø fastholdes uden ændringer.

Ejendomsræssige tilpasninger

Sagen betyder, at der skal ske ejendomsræssige justeringer (se bilag 1).

Der henvises til sager om "Udmøntning af Komponentets analyse fase 2", "Flytning og udfasning af erhvervsklasserne" og "Udmøntning af budget 2024: Flytning af 10 klasse". Der er endnu ikke overblik over de ejendomsræssige konsekvenser. Behov og konsekvenser for anlægsinvesteringer og afledt effekt på bygningsdriften afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminar i august.

TILBUD/AKTIVITET	FRA	TIL
RØNNE		
10. KLASSE Elevantal: ca. 56	VIBEGÅRDSVEJ 5	CAMPUS BORNHOLM
E8 og E9 (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 40	VIBEGÅRDSVEJ 5	HANS RØMER SKOLEN
DASK (to tilbud) (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 14-17	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
UNG PÅ VEJ (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 12	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
MILE, Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
SAMVÆR, Center for Familie og Voksenindsatser	MARTHAS MINDE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER		
DYBDAL (7.-9.årgang), (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 10-12	KLEMENSKER SKOLE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER KLUB (Fritidsundervisning)	KLEMENSKER SKOLE	ÅVANGSSKOLEN (KLUB)
KLEMENSKER FRITIDSUNDERVISNING	KLEMENSKER SKOLE	DAMSGÅRD
LAGER/VÆRKSTED	KLEMENSKER	MARTHAS MINDE (tilbygning til eksisterende lager) eller REMISEN eller

Faglige begrundelser for omrokering af aktiviteter

Administrationen vurderer, at der er en række faglige og pædagogiske argumenter, der taler for en omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolens Heltidsundervisning, klub- og fritidsundervisning:

Heltidsundervisningen

Administrationens forslag om at fastholde DASK og Ung på vej på Vibegård, skal ses i sammenhæng med et administrativt forslag om at samle tilbud i Heltidsundervisningen med Heldagsskolen i et nyt specialpædagogisk kraftcenter på Vibegård. Dette forslag behandles i en selvstændig sag.

Administrationen vurderer, at der er følgende argumenter for at opretholde DASK og Ung på vej på Vibegård sammen med Heldagsskolen samt at flytte Dybdal fra Klemensker til Marthas Minde:

- Fastholdelse af et kendt og trygt miljø for eleverne i DASK og Ung på vej.
- Grundlag for en større faglig synergi og en pædagogisk styrket indsats.
- Styrkede sammenhænge og basis for gode overgange mellem tilbud.
- Bedre rammer for tværfagligt samarbejde mellem tilbuddene.
- Bedre mulighed for at fleksibel brug af medarbejderressourcer
- Bedre mulighed for at tilbyde undervisning med linjefagsdækning.
- Bedre mulighed for at dække ind ved sygdom, da eleverne vil kunne opbygge trygge og tillidsfulde relationer til flere voksne.
- Ledere, der er tæt på opgaveløsningen.
- Bedre transportforhold ved at Dybdal flyttes til Rønne.
- Bedre rammer for at etablere et ungeliv, sammen med andre unge på lokationen.

Fritidsundervisning og klubtilbud

Administrationen vurderer, at der er følgende argumenter for at flytte fritidsundervisning til Damsgård og samle de to klubtilbud på Åvangsskolen:

- Grundlag for en større faglig synergi og en pædagogisk styrket indsats.
- Bedre rammer for tværfagligt samarbejde mellem tilbuddene.
- Bedre mulighed for at dække ind ved sygdom.
- Bedre transportforhold (busforbindelser) og større tilgængelighed til klubaktivitet, ved at samle dem i Rønne. Forbedrede transportforhold vurderes at kunne øge antallet af unge, der benytter sig af et klub- og/eller fritidstilbud.
- Bedre rammer for at etablere et godt ungemiljø og byliv med flere unge i fritidstilbud på Damsgård og i klubtilbud på Åvangsskolen.

Forslag til proces for omrokering af tilbud

Administrationen ser to mulige scenarier for en flytning af de aktuelle tilbud. Begge scenarier er under forudsætning af, at der træffes politisk beslutning om at flytte 10. klasse fra Vibegård til CB og at E8 og E9 flytter til Hans Rømer Skolen.

Aktuelt er det uvist om det vil være muligt, at flytte MILE projektet til anden lokation allerede op til skoleåret 2026/2027. Dette forventes afklaret indenfor 5 måneder.

I scenarie 1 foreslås en gradvis flytning henover skoleårene 2026/2027 og 2027/2028. Dette scenarie er muligt uanset hvornår MILE kan flytte.

I scenarie 2 flytter alle tilbud samtidigt om til skoleår 2026/2027.

Administrationen anbefaler scenarie 2 under forudsætning af, at det er muligt, at flytte MILE til anden lokation.

Scenarie 1:

Fase 1 (2026/2027)

- a) Flytning af 10. klasse til CB
- b) Flytning af erhvervsklasserne til Hans Rømer skolen

Fase 2 (2026/2027)

- a) Flytning af elevgruppen i Dybdal til Marthas Minde
- b) Delvis flytning af Heldagsskolen

Fase 3 (2027/2028)

- a) Flytning af MILE til anden lokation

Fase 4 (2027/2028)

- a) Flytning af værksted/lager tilknyttet Dybdal til lokation i Rønne.
- b) Flytning af den resterende del af Heldagsskolen.

Scenarie 2:

Fase 1 (2026/2027)

- a) Flytning af 10. klasse til CB
- b) Flytning af erhvervsklasserne til Hans Rømer Skolen

Fase 2 (2026/2027)

- a) Flytning af MILE til anden lokation

Fase 3 (2026/2027)

- a) Flytning af Dybdal (elevgruppe og værksted/lager)
- b) Flytning af Heldagsskolen.

Medarbejdere og CenterMED

En eventuel omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen er drøftet i CenterMED, der vurderer, at værksteder på Marthas Minde kan være en god løsning, såfremt værkstederne skal flyttes fra Klemensker. Det forudsætter, at elevtallet er som det er aktuelt. Det vurderes, at der er behov for opmærksomhed på den finansielle ramme for flytning og etablering af værksteder, ligesom personalet ønsker at blive inddraget i processen.

Sagen sende til orientering i Handicaprådet

Økonomiske konsekvenser

Administrationen vurderer, at der vil være følgende økonomiske konsekvenser ved en samling af Heltidsundervisningen og Heldagsskolen på Vibegård og Marthas Minde:

- Ved at flytte **10. klasse** fra Vibegård til CB vil der, ved indgåelse af en driftsoverenskomst med Campus Bornholm (model a), være et årligt provenu på 153.720 kr. årligt (baseret på 2025 priser og et elevtal på 56 elever, svarende til skoleåret 2024/2025).
- Hvis **10. klasse** vedbliver at være et kommunalt tilbud, der er placeret i lejede lokaler på CB (model b) vil prisen for leje af lokaler på CB være 185.000 kr. pr. år (2025 niveau). Lejen af lokaler på CB er tænkt finansieret via det nuværende bygningsbudget på Vibegårdsvej 5.
- Ved at flytte **Dybdal** fra Klemensker til Marthas Minde vurderes der, at være en samlet besparelse på 415.000 kr. da skolebygningen i Klemensker overgår til tomgangsdrift. Denne besparelse skal modregnes en udgift, svarende til 95.000 kr., der skal bruges til at sætte bygningen i drift til heltidsundervisning (undervisningslokaler, ikke værksted/lager). Der må forventes en udgift til renovering af Marthas Minde i forbindelse med at anvendelsen ændres til heltidsundervisning. Udgifter til anvendelsesændringer er ukendte.
- En anden placering af **klub og fritidsundervisning** fra Klemensker til Rønne vurderes til at være udgiftsneutral.

Der tages forbehold for, at en forventet udgift til etablering af værksted/lager på alternativ lokation og flytning af grej og andet materiel fra værksted/lageret i Klemensker, der ikke er medtaget her.

Ligeledes tages der forbehold for, forventede udgifter forbundet med driftsmæssige overlap når tilbud skal flytte lokation.

Yderligere er det aktuelt ikke afdækket om der vil være mulige synergier ved sameksistens, således at flere brugere deler de samme arealer, ved at anvende lokaliteten forskudt af hinanden.

Der udestår dog at få skabt overblik over de ejendoms-mæssige konsekvenser. Disse afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminaret i august, således at der vil kunne indgå et anlægssforslag med besparelser på afledt drift i materialet til budgetforhandlingerne.

Bilag

Udmøntning af budget 25 Omrokering af aktiviteter i ungdomsskolen

Punkt 17: Udmøntning af Komponents analyse fase 2

25/7694

Politisk sagsgang

Børne- og Skoleudvalget indstiller
Erhvervs-, Bolig og beskæftigelsesudvalget orienteres
Natur, Miljø- og Planudvalget indstiller
Økonomi- og Klimaudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

”Handleplan for inkluderende læringsmiljøer” (bilag 1) indstilles til politisk godkendelse. Handleplanen er udarbejdet på baggrund af arbejdet med Komponents analyse af inklusion og specialundervisning (bilag 2).

Handleplanen erstatter [Politik for inkluderende Læringsmiljøer,2017](#) samt indsatsplan for ”Inkluderende fællesskaber for alle børn”, 2020 (se bilag 3).

Den endelige handleplan indeholder fire væsentlige tiltag til politisk beslutning:

Oprettelse af et lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud

Oprettelse af skolen ved Vibegård ved sammenlægning af de eksisterende tilbud: Heldagsskolen samt Heltidsundertilbuddene Dask, Ung på vej og Dybdal under Ungdomsskolen på forskellige matrikler ved Vibegård. Dette omfatter også en ejendomsrettet tilpasning, der forelægges til senere politisk stillingtagen.

Kompetenceudvikling i flere spor.

Etablering af et fælles Kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel ved omorganisering og prioritering af ressourcer til at understøtte implementeringen af Handleplanen for inkluderende læringsmiljøer.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) Kommunalbestyrelsen godkender ” Handleplan for Inkluderende Læringsmiljøer” og herved samtidig lukker [Politik for inkluderende Læringsmiljøer,2017](#) samt indsatsplan for ”Inkluderende fællesskaber for alle børn”, 2020.
- b) Kommunalbestyrelsen træffer beslutning omkring oprettelse af lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud, og oversender et udvidelsesforslag til budgetprocessen for 2026.
- c) Kommunalbestyrelsen træffer beslutning omkring oprettelse af Skolen ved Vibegård som specialskoletilbud i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 2 for elever fra 0.-9. klasse, der i dag udgøres af de eksisterende tilbud: Heldagsskolen samt Heltidsundervisningens tilbud Dask, Ung på vej og Dybdal under Ungdomsskolen, idet den ejendomsrettet tilpasning forelægges senere til politisk stillingtagen.
- d) Børne- og Skoleudvalget godkender forslag til kompetenceudvikling i flere spor.
- e) Kommunalbestyrelsen træffer beslutning omkring etablering af fælles kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel, herunder understøttelse af implementeringen af indsatsen i ”Handleplanen for Inkluderende Læringsmiljøer” og som en del heraf nedlæggelse af de to Ødækkende mellemformer.
- f) Sagen sendes i høring hos alle skolebestyrelser, Handicaprådet, Ungerådet og til kommentering i CenterMED.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Udvalget anbefaler indstillingen, idet man bemærker, at den endelige beslutning først vil blive truffet efter endt høring i oktober måned.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Udvalget anbefaler indstillingen, idet man bemærker, at den endelige beslutning først vil blive truffet efter endt høring i oktober måned.

Ad pin c)- idet dette alene kan træffes som en principbeslutning, da de tekniske og økonomiske forhold endnu ikke er kendt.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Børne- og Skoleudvalgets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Med denne sag præsenteres den endelige ”Handleplan for inkluderende læringsmiljøer” (se bilag 2).

Kommunalbestyrelsen godkendte, ved sagen [Udmøntning af Komponentens analyse fase 1](#), igangsættelsen af tiltagene i fase 1 den 27. marts 2025. Fase 1 har primært fokus på konkrete indsatser, der på den korte bane har bidraget til at imødekomme udfordringen omkring pres på pladser og økonomi på specialskolerne i forbindelse med dette års hovedvisitation.

Denne sag omhandler fase 2, der for at imødekomme anbefalingerne i Komponentens analyse indeholder fire væsentlige tiltag til politisk beslutning.

Handlingerne i de to faser er, med afsæt i input fra de forskellige workshops, udarbejdet af Styregruppen bestående af Centerledelsen i Børn og Læring. Der har i processen været afholdt to temamøder med BSU, som har bidraget med fælles retningskabelse og en oplevelse af samskabelse om løsning af udfordringer samt udvikling og kvalificering af løsninger på den korte og lange bane.

Udmøntning af anbefalinger i Komponentens rapport igangsættes i fase 2 henover en 4-årig periode og indtænkes i revideringen/udviklingen af de retningsgivende dokumenter i Center for Børn og Læring samt gennem skolernes lokale udviklingsplaner.

Fase 2 i handleplanen, og konkrete indsatser i denne fase, vil være tværfaglige og involvere Center for Familie og Voksenindsatser samt de forskellige afdelinger i Center for Børn og Læring. Blandt andet gennem fælles udvikling af praksis, fælles kendskab til ressourcer, der allerede er i organisationen, fælles udvikling af kompetencer, fælles systematik og udvikling af tilbudsviften, herunder konkrete forslag til skoletilbud og organisering.

Mulige løsninger og tiltag, der bidrager til at imødekomme anbefalingerne i Komponentens analyse:

For at understøtte muligheden for at imødekomme elevernes behov for specialundervisning, specialpædagogisk bistand i almenmiljøet eller tættere på almenmiljøet, tænkes handleplanen og følgende fire tiltag igangsat fra skoleåret 2026/2027:

1. Oprettelse af lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud.
2. Oprettelse af Skolen ved Vibegård som specialskole ved sammenlægning af de eksisterende tilbud: Heldagsskolen samt Heltidstilbuddene Dask, Ung på vej og Dybdal under Ungdomsskolen på forskellige matrikler ved Vibegård.
3. Kompetenceudvikling i flere spor.
4. Etablering af et fælles Kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel ved omorganisering og prioritering af ressourcer til at understøtte implementeringen af Handleplanen for inkluderende læringsmiljøer.

I det følgende gennemgås de fire tiltag kort. Yderligere beskrivelse af tiltagene findes i bilag.

Tiltag 1: Oprettelse af lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud (se bilag 4)

Forslaget om at oprette et lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud skal ses i lyset af et stigende behov for styrkede behandlingsindsatser i kommunen, særligt målrettet familier og børn i sårbare positioner. Med henblik på at styrke og øge kapaciteten samt kvaliteten i behandlingsindsatsen foreslås etablering af et lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud.

Både lokalt og nationalt ses et stigende behov for at kunne levere tværfaglige og tværsektorielle løsninger, der nedbryder siloer og sikrer, at børn og unge får den rette hjælp – på det rette tidspunkt og i det rette regi. Et lokalt forankret behandlings- og specialundervisningstilbud vil være et vigtigt skridt i den retning.

Tilbuddet skal understøtte en helhedsorienteret indsats.

Tilbuddet sammensættes af en fast tildeling, der findes ved at omstrukturere eksisterende ressourcer og fast tilknytte to medarbejdere fra Center for Familie- og Voksenindsatser til tilbuddet.

Dertil vil der være en variabel tildeling på 150.000 kr. årligt pr. indskrevet barn/ung. Tilbuddet er i udgangspunktet tænkt dimensioneret til 20 børn/unge.

Tabel 1: Økonomisk overblik over behandlings- og specialundervisningstilbud

	2026	2027	2028	2029
Fast tildeling				
<i>2,0 stillinger tilknyttet fra Center for Børn og læring</i>	500.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000
<i>Finansieret i nuværende ramme</i>	-500.000	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000
Variabel tildeling				
<i>20 pladser x 150.000 kr. årligt</i>	1.250.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
Behandlingstilbud i alt, netto	1.250.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000

Som det ses ovenfor vil nettoudgifterne til behandlingstilbuddet udgøre 1.250.000 kr. i 2026 og 3.000.000 mio. kr. fra og med 2027.

Udover tilknytningen af 2 stillinger fra Familie- og Voksenindsatser, er det ikke muligt at finde finansiering indenfor de nuværende rammer, og det indstilles derfor, at oversendes et udvidelsesforslag til budgetprocessen for 2026.

Det anbefales, at der træffes politisk beslutning om at godkende forslaget om oprettelse af lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud, da dette vurderes til at være en styrkelse af behandlingsområdet og understøtte kommunens strategiske mål for tidlig indsats og kvalitet i behandlingen.

Tiltag 2: Oprettelse af Skolen ved Vibegård som specialskole på forskellige matrikler ved Vibegård ekskl. Ejendomsræssig tilpasning (bilag 5)

Tiltag 2 vedrører oprettelse af Skolen ved Vibegård som et samlet specialskoletilbud i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 2 for elever fra 0.-9. klasse, ved en sammenlægning af tilbud, der i dag udgøres af de eksisterende tilbud: Heldagsskolen samt Heltidsundervisningstilbuddene Dask, Ung på vej og Dybdal under Ungdomsskolen. Forslaget er bygget op indenfor den eksisterende økonomiske ramme på bevilling 12. Den ejendomsræssige tilpasning forelægges senere til politisk stillingtagen.

Sammenlægning af de eksisterende tilbud (Heldagsskolen samt Heltidsundervisningens tilbud Dask, Ung på vej og Dybdal under Ungdomsskolen) skal bidrage til at sikre og fagligt styrke et sammenhængende specialpædagogisk undervisningstilbud for kommunens elever med særlige behov samt bidrage til en ensartet og kvalificeret indsats, hvor alle elever modtager det undervisningstilbud, de har retskrav på.

Skolen ved Vibegård som samlet specialskole vil bestå af 3 afdelinger:

Afdeling 1: 0. – 6. klasse, herunder et sammenhængende fritidstilbud med udvidet tilpasset åbningstid med mulighed for en fleksibel ordning, der kan rumme elever med nedsat skema, hvor der skabes meningsfulde aktiviteter, der understøtter deres udvikling, trivsel og læring samt for at imødekomme potentielle besparelser på tabt arbejdsfortjeneste.

Afdeling 2: 7. – 9. klasse, herunder praksisfagligt undervisningstilbud svarende til juniormesterlære.

Afdeling 3: For alle klassetrin vil være specialundervisningstilbud til elever, der også vurderes at have behov for et behandlingstilbud. Afdeling 3 løser ikke behandlingsopgaven. Afdeling 3 samarbejder med relevante fagpersoner om en

koordineret individuelt forhandlet indsats, på samme niveau som i dag, omkring at møde børnenes behov og skabe et forløb for elever, der har behov for både specialundervisning og behandlingsindsats.

Det anbefales, at der træffes politisk beslutning om: Oprettelse af Skolen ved Vibegård som et specialpædagogisk kraftcenter indeholdende 3 afdelinger. Hvoraf afdeling 3 kan oprettes som et lokalt behandlings- og specialundervisningstilbud jævnfør tiltag 1 i denne sag.

Administrationen og Centerledelsen anbefaler, at forslaget sendes i høring hos alle skolebestyrelser, Handicaprådet, Ungerådet og til kommentering i CenterMED, hvorefter det behandles af Kommunalbestyrelsen med henblik på en endelig beslutning.

Den nuværende økonomiske ramme til de sammentænkte tilbud i skoleåret 2026/2027 er 39,1 mio.kr. og er afsat til 115 elever.

I tabellen nedenfor ses budgettet for Skolen ved Vibegård, der er bygget op indenfor den samme økonomiske ramme.

Skolen ved Vibegård				
Skoleled				
Fast tildeling				
Basisbeløb og lederløn			=	1.315.000
+ 1,0 leder			=	600.000
+ 0,5 administrativ medarbejder			=	255.000
Udgående support			=	1.035.000
Variabel tildeling				
	elever		takst	
Afdeling 1 - 0.-6. klasse inkl. fritidstilbud	45	X	352.000	= 15.840.000
Afdeling 2 - 7.-9. klasse	50	X	287.000	= 14.350.000
Afdeling 3 - 0.-9. klasse	20	X	287.000	= 5.740.000
Ny specialscole på Bornholm - skoleåret 2026/2027				39.135.000

Som tidligere skrevet vil der med et nyt tilbud med en udvidet tilpasset åbningstid med mulighed for en fleksibel ordning, der kan rumme elever med nedsat skema, være potentiale for at kunne nedbringe kommunens udgifter til tabt arbejdsfortjeneste.

Kommunens nettoudgifter til elever indskrevet i de sammenlagte tilbud var i 2024 2,7 mio. kr., og der vil som en del af arbejdet med at bringe budgetbalance på bevilling 12 Børn og Familie være fokus på det potentiale, der eventuelt vil kunne realiseres ved et mere fleksibelt specialskoletilbud.

Ejendoms-mæssige tilpasninger

Sagen betyder, at der skal ske ejendoms-mæssige justeringer (se bilag 8), hvilket omfatter bygningerne på Vibegårdsvej 5, Marthas minde og pedelboligen ved Søndermarksskolen med en fraflytning fra Klemensker skole og Heldagsskolen i Østermarie.

Endvidere arbejdes i forbindelse med igangsat arbejde med at afdække de afledte anlægs- og driftsomkostninger, videre med at afdække muligheder for benyttelse og sameksistens i forhold til andre lokaler / bygninger i tæt placering med Vibegård og tæt på et alment skoletilbud.

Der henvises til sager om ”Flytning og udfasning af erhvervsklasserne”, ”Udmøntning af budget 2024: Flytning af 10 klasse” og ”Udmøntning af budget 2025: Omrokering af aktiviteter i Ungdomsskolen”. Der er endnu ikke overblik over de ejendoms-mæssige konsekvenser. Behov og konsekvenser for anlægsinvesteringer og afledt effekt på bygningsdriften afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminar i august.

TILBUD/AKTIVITET

FRA

TIL

RØNNE

10. KLASSE Elevantal: ca. 56	VIBEGÅRDSVEJ 5	CAMPUS BORNHOLM
E8 og E9 (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 40	VIBEGÅRDSVEJ 5	HANS RØMER SKOLEN
DASK (to tilbud) (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 14-17	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
UNG PÅ VEJ (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 12	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
MILE, Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering	VIBEGÅRDSVEJ 5	VIBEGÅRDSVEJ 5
SAMVÆR, Center for Familie og Voksenindsatser	MARTHAS MINDE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER		
DYBDAL (7.-9.årgang), (Heltidsundervisning) Elevantal: ca. 10-12	KLEMENSKER SKOLE	MARTHAS MINDE
KLEMENSKER KLUB (Fritidsundervisning)	KLEMESKER SKOLE	ÅVANGSSKOLEN (KLUB)
KLEMENSKER FRITIDSUNDERVISNING	KLEMENSKER SKOLE	DAMSGÅRD MARTHAS MINDE (tilbygning til eksisterende lager) eller
LAGER/VÆRKSTED	KLEMENSKER	REMISEN eller ANDEN VÆRKSTED/LAGER i Rønne

Tiltag 3: Kompetenceudvikling i flere spor (se bilag 6)

Tiltag 3 indeholder en kompetenceudvikling i flere spor som et vigtigt led i handleplanen i forhold til at kapacitets- og kompetenceopbygning. Tiltaget vil betyde, at Center for Børn og Læring de næste 4 år vil fokusere midlerne i pulje til efter- og videreuddannelse til denne kompetenceudvikling.

Forslaget kan finansieres inden for den nuværende ramme ved tilbageværende midler fra egen pulje til kompetenceudvikling 125.000 kr. i 2026 samt frigjort økonomi ved nedlæggelse af de nuværende Ødækkende mellemformer, Spirerne på Svartingedal skole og NEST-klasserne på Paradisbakkeskolen. Finansieringen kan de følgende år rummes i efteruddannelsespuljen.

Det anbefales, at der træffes politisk beslutning om kompetenceudvikling i flere spor, da dette understøtter kompetence- og kapacitetsopbygning i forhold til at styrke inkluderende læringsmiljøer og elevernes deltagelsesmuligheder.

Tiltag 4: Etablering af fælles Kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel, herunder understøttelse af implementeringen af indsatser i "Handleplanen for Inkluderende Læringsmiljøer" (se bilag 7)

Forslaget om etablering af fælles Kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel (PLT) har til sigte at kunne understøtte udviklingen af praksisnært samarbejde herunder støttestruktur og understøttelse af fleksible løsninger i almenmiljøet.

Det er vurderingen, at PLT skal opnormeres, hvis det skal opleves som kraftcenter, hvor der er rammer og betingelser til også at gå med i den konkrete praksis som rollemodeller, når dette er relevant.

Kompetenceteamet (PLT) foreslås organiseret under nuværende leder af PPR.

PLT består af PPR, Sundhedsplejen, visitationskonsulent, ressourcesteam og pædagogiske konsulenter.

Det anbefales, at der træffes politisk beslutning om etablering af fælles Kompetenceteam Pædagogik, Læring og Trivsel herunder opnormeringen, da dette vil understøtte implementeringen af Handleplanen for inkluderende læringsmiljøer herunder udviklingen af praksisnært samarbejde.

Indfasning og samlet økonomi i tiltag 3 og 4:

Tiltag 3 og 4 kan i 2026-2028 finansieres inden for den nuværende ramme ved tilbageværende midler fra egen pulje til kompetenceudvikling 125.000 kr. i 2026 samt frigjort økonomi ved nedlæggelse af de nuværende Ødækkende mellemformer, Spirerne på Svartingedal skole og NEST-klasserne på Paradisbakkeskolen.

Dette vil betyde, at de ødækkende mellemformer ophører i sin nuværende form, men elevers behov for specialundervisning eller specialpædagogisk bistand i almenmiljøet i stedet mødes ved fleksible/lokale løsninger. De nuværende elever i NEST tildeles en elevtakst i stedet for en klassetildeling.

Den sidste del af finansieringen vil findes i 2027 og 2028 i efteruddannelsespuljen.

Tabel 3: Økonomisk overblik over tiltag 3 og 4

Tiltag	Delement	2026	2027	2028
Tiltag 3	Fælles spor	108.000	400.000	400.000
	Lederudvikling: Ledelse af stærke fællesskaber i skolen	83.000	200.000	117.000
	Kompetenceudvikling i flere spor i alt	191.000	600.000	517.000
Tiltag 4	Prioritering af ressourcer til understøttelse af implementeringen af indsatser i "Handleplan for Inkluderende læringsmiljøer" i PLT enhed	600.000	1.200.000	1.200.000
Samlet udgift		791.000	1.800.000	1.717.000
Finansiering	Tilbageværende midler fra egen pulje til kompetenceudvikling	-125.000		
	Prioritering indenfor efteruddannelsespuljen		-202.000	-119.000
	Egen finansiering: Ophør spirerne	-400.000	-960.000	-960.000
	Egen finansiering: Nest går fra klassetildeling til elevtakst	-266.000	-638.000	-638.000
Finansiering i alt		-791.000	-1.800.000	-1.717.000
I alt, netto		0	0	0

Bruger-, interessent-, medarbejder og CenterMED inddragelse

Tiltag 1 er aktuelt drøftet med medarbejdere og forældre i DASK. Der er planlagt med yderlig drøftelse i juni af tiltag 1 og 2 med medarbejderne i heltidsundervisningens tilbud, medarbejderne på Heldagsskolen, Heldagsskolens skolebestyrelse, forældre til elever i Heltidsundervisningens tilbud og i Handicaprådet. Hele sagen er aktuelt drøftet i CenterMED.

CenterMED udtrykker: CenterMED er overordnet positive over ændringer. Det er en styrke med en samling af de specialpædagogiske tilbud, med ét ansættelsessted med fælles ledelse og ledelse tæt på og med opbyggelse af et fagligt fællesskab.

Opmærksomhed på et behov for en klar beskrivelse af ansættelsesforhold for de ansatte på den samlede enhed. Herunder også opmærksomhed på oprettelse af møde- og personalerum.

Det er vigtigt med en klar og tydelig kommunikation i processen.

Såfremt der politisk træffes beslutning om tiltag 1, 2 og tiltag 4 sendes sagen i høring i Skolebestyrelser, Handicapråd, Ungerådet og til kommentering i CenterMED, jævnfør Folkeskoleloven §40 stk.2 og medaftalen.

Økonomiske konsekvenser

Nedenfor opsummeres kort på økonomien der er beskrevet i selve sagsfremstillingen.

Tiltag 1 Oprettelse af lokalt behandlings- og specialtilbud er sammensat af en fast tildeling der findes indenfor de nuværende rammer i Center for Familie- og Voksenindsatser og variabel tildeling på 150.000 kr. årligt pr. indskrevet barn/unge. Tilbuddet er i udgangspunkt dimensioneret til 20 indskrevne hvilket indebærer merudgifter ift. den nuværende ramme på 1.250.000 kr. i 2026 og 3.000.000 kr. fra og med 2027. Derfor indstilles at der oversendes et udvidelsesforslag vedr. behandlings- og specialtilbuddet til budgetprocessen for budget 2026.

Tiltag 2 Oprettelse af Skolen ved Vibegård. Omlægningen og samlingen i Skolen på Vibegård holdes indenfor den nuværende økonomiske ramme på bevilling 13 undervisning på 39,1 mio. kr.

Der udestår dog at få skabt overblik over de ejendomsræssige konsekvenser. Disse afdækkes frem mod kommunalbestyrelsens budgetseminaret i august, således at der vil kunne indgå et anlægsforslag med besparelser på afledt drift i materialet til budgetforhandlingerne.

Tiltag 3 og 4 vil kunne finansieres inden for den nuværende ramme ved tilbageværende midler fra egen pulje til kompetenceudvikling i 2026 samt puljen til efteruddannelse på skoleområdet og frigjort økonomi ved nedlæggelse af de nuværende Ødækkende mellemformer Spirerne på Svartingedal skole og NEST-klasserne på Paradisbakkeskolen.

Bilag

Handleplan for inkluderende læringsmiljøer

Bornholm Rapport - Analyse af inklusion og specialundervisning

Inkluderende fællesskaber for alle børn

Tiltag 1 - Oprettelse af et lokalt behandlings- og special

Tiltag 2 - Oprettelse af Skolen ved Vibegård

Tiltag 3 - Kompetenceudvikling i flere spor

Tiltag 4- Etablering af fælles kompetenceteam.docx

Udmøntning af Komponentens analyse fase 2: inkluderende læringsmiljøer

Punkt 18: Medlemsforslag fra borgmesteren vedr. skolerne i Rønne

25/9950

Sagsgang

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Børne- og Skoleudvalget indstiller.

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen besluttet.

Formål med sagen

Borgmesteren stiller medlemsforslag om ny model for klasseoptimering i skolerne i Rønne.

Den nye model skal sikre, at elever ikke bliver flyttet ufrivilligt efter skolestart og aflyser dermed delvist beslutningen fra budget 2024 og i juni 2024 om sammenlægning af skolerne i Rønne model C.

Indstilling

Borgmesteren indstiller til kommunalbestyrelsen, at

- a) godkende en ny model, hvor forældrene ved indskrivning indmelder barnet til Skolerne i Rønne. Eleven placeres på afdeling Søndermarskolen eller Åvangsskolen ud fra klasseoptimeringsprincippet. Dette gælder både ved indskrivning til børnehaveklasse og ved optag af nye elever på øvrige klassetrin.
- b) der gives en tillægsbevilling til bevilling 13 Undervisning på 1.767.000 kr. i 2025 finansieret af kassebeholdningen. Dertil at der indarbejdes den estimerede manglende finansiering på 3.740.000 kr. i 2026, 3.016.000 kr. i 2027, 3.016.000 kr. i 2028 og 2.135.000 kr. i 2029 som en teknisk korrektion.
- c) sagen sendes i høring i skolebestyrelsen på hhv. Søndermarksskolen og Åvangsskolen samt CenterMED.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 22-05-2025

Indstillingens a) og b) forelægges til endelig godkendelse på kommunalbestyrelsesmødet den 26. juni 2025.

Ad c) Godkendt.

Søren Schow og Heidi Burgedahl kan ikke medvirke.

Indstilling

Direktionen indstiller til Børne- og Skoleudvalget og Økonomi- og Klimaudvalget

- at borgmesterens indstilling a) og b) anbefales til endelig godkendelse i kommunalbestyrelsen.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 03-06-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede i forbindelse med godkendelsen af budget 2024 at sammenlægge skolerne i Rønne til ét skoledistrikt.

Administrationen har siden arbejdet på at implementere denne beslutning, hvorunder det på et møde i Kommunalbestyrelsen d. 27. juni 2024 blev besluttet at arbejde videre med ”model C” – ét skoledistrikt i Rønne, klasseoptimering på alle klassetrin i 2025, og klasseoptimering på 0. og 6. klassetrin herefter.

Med en ny beslutning jf. a) vil der kun ske klasseoptimering ved indskrivning på skolerne i Rønne.

I budget 2024 blev det besluttet at Åvangsskolen og Søndermarksskolen blev lagt sammen til ét skoledistrikt, senere benævnt ”Skolerne i Rønne”. Der skal fortsat være ét skoledistrikt i Rønne, benævnt Skolerne i Rønne.

Ved godkendelse af ny model for klasseoptimering vil besparelsen være mindre i forhold til den oprindelige model C. Den længere tidsramme for implementeringen gør, at den fulde besparelse først træder i kraft, når de nuværende elever på 0. klassetrin kommer på 9. klassetrin og alle elever dermed har været visiteret efter den nye model.

Med nærværende beslutning jf. c) sendes sagen i høring, hvorefter høringssvar vil foreligge på mødet i Kommunalbestyrelsen d. 26. juni 2025.

Økonomiske konsekvenser

Administrative bemærkninger

Som en del af budgetaftalen for budget 2024 indgik en besparelse ved sammenlægning af Rønneskolen som følge af optimering af klasser.

Besparelsen er indregnet med effekt fra 1. august 2025, og udgør 2.069.000 kr. i 2025 og 4.964.000 kr. fra og med 2026 (i 2025-priser).

Denne besparelse foreslås annulleret, og erstattet af en løbende optimering i forbindelse med indskrivningen i 0. klasse.

Den nye besparelse er beregnet ud fra forudsætningen om at der hvert andet år er mulighed for at optimere på tværs af de to afdelingers 0. klasser ift. det nuværende antal klasser. Der antages derfor at der kan oprettes en 0. klasse mindre i 2025 og herefter hver andet år.

Dertil er der forudsat at der fra og med 2026 bortfalder et grundtilskud på 500.000 kr., da Rønneskolen får 1 basisbeløb som skole og 2 basisbeløb som afdelinger.

Der er i 2025 taget højde for at den oprindelige besparelse var beregnet med effekt fra 1. august 2025, hvilket også er gjort med den nye besparelse.

I tabellen nedenfor ses den indlagte besparelse holdt op imod besparelsen ved en løbende optimering i forbindelse med indskrivningen i 0. klasse.

Tabel: oprindelig besparelse sammenholdt med besparelsen ved løbende optimering i 0. klasse

	2025	2026	2027	2028	2029
Indlagt besparelse B2024	-2.069.000	-4.964.000	-4.964.000	-4.964.000	-4.964.000
Bortfald af grundtilskud	0	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Optimering 0. klasse 2025	-302.000	-724.000	-724.000	-724.000	-881.000
Optimering 0. klasse 2027	0	0	-724.000	-724.000	-724.000
Optimering 0. klasse 2029	0	0	0	0	-724.000
Ny forventet besparelse	-302.000	-1.224.000	-1.948.000	-1.948.000	-2.829.000
Manglende finansiering	1.767.000	3.740.000	3.016.000	3.016.000	2.135.000

Som det ses vil en løbende optimering i 0. klasse ikke hente den fulde besparelse. Der vil i 2025 spares 0,3 mio. kr. stigende til en besparelse på 2,8 mio. kr. i 2029.

Der vil i forhold til den oprindelige besparelse ved sammenlægning af skolerne i Rønne være en manglende finansiering på 1.767.000 kr. i 2025, 3.740.000 kr. i 2026 faldende til 2.135.000 kr. i 2029.

Der foreslås derfor at der gives en tillægsbevilling til bevilling 13 Undervisning på 1.767.000 kr. i 2025 finansieret af kassebeholdningen. Dertil at der indarbejdes den estimerede manglende finansiering på 3.740.000 kr. i 2026, 3.016.000 kr. i 2027, 3.016.000 kr. i 2028 og 2.135.000 kr. i 2029 som en teknisk korrektion.

Der vil være en akkumuleret effekt af optimeringen i takt med at 0. klasserne rykker op.

Med en optimering i 0. klasse hvert andet år forventes der en manglende finansiering på ca. 0,3 mio. kr. fra og med 2033.

Punkt 19: Status på genopretningsplan bevilling 32

23/23769

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget orienteres.

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres.

Resumé

På baggrund af sag om genopretningsplan for bevilling 32 fra den 19/6-24 gives her en orientering om status for genopretningsplanen.

Der forventes, at Center for Familie- og Voksenindsatser vil kunne realisere det nødvendige beløb i genopretningsplanen i 2025 samt indfri beløbet for 2026. Med forbehold for de uforudsete udgifter der er på det specialiserede socialområde, vil bevilling 32 på baggrund af nuværende prognose og budget være i balance, samt have betalt det tidligere oparbejdede merforbrug med udgangen af 2025. Udviklingen følges nøje i de løbende budgetopfølgninger.

Indstilling

Direktionen indstiller til Økonomi- og Klimaudvalget,

- Sagen til orientering

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 02-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Den 19/6-24 godkendte Økonomi- og Klimaudvalget genopretningsplan for bevilling 32. Udover at skulle sikre balance i budgettet var der oparbejdet et merforbrug på 8,2 mio. kr. som over perioden 2024-2026 skulle tilbagebetales i genopretningsplanen. Derudover blev der ved årsregnskabet for 2024 pr. 28. februar 2025, konstateret et underskud på bevilling 32 på 0,7 mio. kr. Merforbruget blev lagt til genopretningsplanens samlede mål for 2025 og 2026 således at det samlede mål for 2025 og 2026 var 6,9 mio. kr. Tiltagene der blev præsenteret i genopretningsplanen for årene 2024, 2025 og 2026 var fordelt på fire tiltag

1. Besparelse på vakante stillinger
2. Statsrefusion ift. særligt dyre enkeltsager
3. Indsats for yderligere nedbringelse af tilkøbte ydelser og indsatser udenfor Bornholm
4. Gennemgang af visitering af § 85 støtte i eget hjem

Tiltag og effekt

Besparselsen for 2025 forventes indfriet ved, at der ved revision af særligt dyre enkeltsager i marts 2025 blev identificeret 4,9 mio. kr. fra årene 2021-2024, som kommunen ved gennemgang uretmæssigt ikke har fået refusion for.

Derudover har det været muligt på bostøtteområdet at tilpasse rammebudgettet for leverede timer indenfor §85 støtte som konsekvens af tiltaget 'Gennemgang af visitering af § 85 støtte i eget hjem'.

Centeret har kontinuerligt fokus på tiltag 3 om at nedbringe tilkøbte ydelser og indsatser udenfor Bornholm, men har gennem vakante boliger kunnet opnå et mindreforbrug der dækker det resterende beløb af genopretningsplanen.

Baggrunden for mindreforbruget ved vakante boliger er, at der i 2024 og 2025 er opstået vakante pladser på øens botilbud, hvor forventningen er, at ikke alle af de ledige pladser kan besættes med nye borgere i 2025. Beløbet for de vakante botilbudspladser i 2025 går tilbage til foranstaltningsbudgettet. Besparelsen på det resterende beløb i genopretningsplanen opnås derfor ved det mindreforbrug på ydelser der er på vakante pladser på botilbud.

Tilsammen udgør de ovennævnte tiltag 6,9 mio. kr. jf. nedenstående tabel.

Genopretningsplan for bevilling 32 (2025)	1.000 kr.
Særligt dyre enkeltsager 2021-2024	4.868
Tilpasset rammebudget til aktuel niveau for §85 støtte	1.294
Vakante botilbudspladser	713
Sum	6.875
Budgetoverførsler fra 2024 -2025	-6.875
Total balance	0

Med dette forventer Center for Familie- og Voksenindsatser at tilbagebetaling er gennemført samt at budgettet balancerer med udgangen af 2025. Det er på den baggrund forventningen at arbejdet med genopretningsplanen på bevilling 32 med udgangen af 2025 afsluttes.

Forudsætningerne for tiltagens effekt er bl.a., at det nuværende niveau af § 85 støtte er stabilt samt at der fortsat i 2025 er 2-3 vakante boliger.

I budgettet årene frem arbejder centeret videre med de tiltag der er vurderet virkningsfulde for at optimere driften.

Økonomiske konsekvenser

Refusionen på særligt dyre enkeltsager er et engangsbeløb på bevilling 32 i 2025.

Det tilpassede rammebudget for §85 støtte er en reduktion i 2025, men som også forventes at indgå som administrativt spareforslag i budget 2026.

Besparselsen på vakante boliger på botilbud indgår som et administrativt spareforslag til budget 2026, da prognosen for vakante pladser forventes også i 2026.

Budgettet for bevilling 32 forventes bragt i balance i 2025 med forventning om, at arbejdet med genopretningsplanen kan afsluttes. Udviklingen følges nøje i de løbende budgetopfølgninger.

Punkt 20: Fritvalgspriser for praktisk hjælp og personlig pleje samt forløbstakster pr. 1. juli 2025

25/10213

Sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

På baggrund af kommunens regnskab for 2024 er der nu beregnet nye timepriser på fritvalgsområdet efter lov om social service, samt forløbstakster for helhedspleje efter ældreløven, til afregning med private leverandører der er godkendt til levering af hjælp til kommunens borgere, efter godkendelsesmodellen.

Timepriserne samt forløbstaksterne fremlægges til godkendelse i Kommunalbestyrelsen med virkning pr. 1. juli 2025.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- a) at de beregnede timepriser på fritvalgsområdet efter lov om Social Service godkendes og at priserne gælder fra 1. juli 2025.
- b) at de beregnede forløbstakster efter Ældreløven godkendes og at priserne gælder fra 1. juli 2025

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 02-06-2025

- a) og b) anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen skal fastsætte fritvalgspriser for levering af praktisk hjælp og personlig pleje efter lov om social service § 83. Priserne skal afspejle kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælpen. Det sker i henhold til bekendtgørelsen om frit valg af leverandør af hjemmehjælp og fritvalgbevis efter lov om social service § 91 om kvalitetskrav til leverandør af hjemmehjælp efter lov om social service § 83.

Beregningerne af priserne tager udgangspunkt i regnskabet for 2024 for Hjemmeplejen og den faktiske brugertidsprocent (BTP) for 2024 samt de politisk vedtagne forslag for budget 2025. Brugertidsprocenten er et udtryk for, hvor meget af medarbejdernes fremmødetid der anvendes ude hos og sammen med borgerne.

Kommunalbestyrelsen skal ligeledes fastsætte forløbstakster for levering af helhedspleje i form af et sammenhængende og rummeligt pleje- og omsorgsforløb. Forløbstaksterne skal ligeledes afspejle kommunens gennemsnitlige langsigtede omkostninger ved levering af hjælpen.

Social- og Sundhedsudvalget har på deres møde den 5. maj 2025 behandlet et punkt omkring udmøntning af helhedspleje efter Ældreløven, hvori de 4 pleje- og omsorgsforløb er beskrevet. Sagen er på til endelig beslutning efter endt høring den 2. juni 2025. Det er disse forløb forløbstaksterne er beregnet for.

KL og BDO har medio maj 2025 udgivet en vejledning til beregning af forløbstakster, som der ved beregningerne er taget udgangspunkt i. Vejledningen er udsendt inden ældreloven er trådt i kraft og derfor kan der efterfølgende komme ændringer til vejledningen, ligesom de beregnede takster for Bornholms Regionskommune er beregnet på baggrund af bedste bud på opgørelse af omkostninger. Der kan derfor ske ændringer i beregningsmetoden samt indhold i takt med, at implementeringen af ældreloven gør os klogere på området.

Med indførelsen af forløbstakster jf. ældreloven indføres der også et efterbetalingskrav for afregningspriserne, hvor eventuelle forskelle mellem afregningspriser og faktiske omkostninger skal efterbetales, afhængigt af om de faktiske omkostninger har været lavere eller højere. Krav om efterbetaling gælder både kommunale og private leverandører.

Økonomiske konsekvenser

Beregnete timepriser efter lov om social service, Fritvalgspriser.

Der afregnes pt. med følgende timepriser til de private leverandører efter lov om social Service.

	Priser ekskl. moms	Priser inkl. moms
Praktisk hjælp	608,66	760,83
Personlig pleje, dag	669,26	836,58
Personlig pleje, øvrig tid	793,14	991,43
Personlig pleje, nat	1.743,24	2.179,05

Genberegningen af timepriserne betyder, at priserne pr. 1. juli 2025 ændres til nedenstående timepriser

	Priser ekskl. moms	Priser inkl. moms
Praktisk hjælp	621,74	777,17
Personlig pleje, dag	699,37	874,21
Personlig pleje, øvrig tid	830,66	1.038,32
Personlig pleje, nat	2.219,85	2.774,82

Genberegningen af timepriserne har følgende betydning for de enkelte timepriser (forskul mellem gammel og ny pris)

	Priser ekskl. moms	Priser inkl. moms
Praktisk hjælp	13,08	16,35
Personlig pleje, dag	30,11	37,64
Personlig pleje, øvrig tid	37,52	46,90
Personlig pleje, nat	476,61	595,77

Ovenstående viser en stigning i timepriserne i forhold til de timepriser der afregnes med i dag.

Årsagen til at timeprisen for praktisk hjælp stiger mindre end timepriserne for personlig pleje, dag og øvrig tid, skal ses i relation til, at der er mange ufaglærte tilknyttet Hjemmeplejen og at det primært er dem der leverer den praktiske hjælp.

Årsagen til, at stigningen i timepriserne for personlig pleje, dag og øvrig tid stiger noget mere end timeprisen for praktisk hjælp, kan blandt andet henføres til trepartsaftalen fra december 2023, hvor de faglærte medarbejdere fik en lønstigning i 2024. Derudover har udgifterne til mistede fritimer samt overarbejde været højere i 2024 end tidligere, dette kan hænge sammen med at der også i 2024 har været rekrutteringsmæssige udfordringer.

Den primære årsag til at timepriserne for personlig pleje, nu stiger kan henføres til de udfordringer der har været i forbindelse med implementeringen af nattevagtsopgaven på tværs af Hjemmeplejen og plejeboligområdet. Denne problemstilling har gennem hele 2024 været forelagt det politiske system og afspejler sig her i genberegningen af timepriserne.

Der er pt. kun én privat leverandør godkendt til levering af hjemmehjælp til borgere i kommunen. Der er i alt ca. 160 borgere der modtager hjælp fra den private leverandør og det er primært praktisk hjælp.

Ved årsskiftet vil ovenstående priser blive justeret i forhold til de politiske beslutninger i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2026 samt fremskrevet med gældende pris og lønskøn for området.

Beregnete forløbstakster efter ældreloven, helhedspleje

Nedenfor ses de beregnede forløbstakster, der er beregnet på baggrund af de forløb der beskrives i punktet vedr. udmøntning af helhedspleje efter ældreloven, som behandles særskilt på mødet den 2. juni 2025.

Forløbstakst – kr. pr. uge	Ekskl. moms	Inkl. moms
Mini forløb	127,90	159,88
Lille forløb	1.245,42	1.556,78
Mellem forløb	7.138,97	8.923,71
Stort forløb	19.471,73	24.339,66

Forløbstakst – kr. pr. døgn	Ekskl. moms	Inkl. moms
Mini forløb	18,27	22,84
Lille forløb	177,92	222,40
Mellem forløb	1.019,85	1.274,82
Stort forløb	2.781,68	3.477,09

Det er endnu ikke afklaret om afregning for forløb i 2025 skal ske efter uge eller døgntakster, men det vil blive præciseret i kontrakterne. Der er pt. ingen konkrete ansøgninger om at blive godkendt som privat leverandør af helhedspleje.

Ved årsskiftet vil ovenstående priser blive justeret i forhold til de politiske beslutninger i forbindelse med budgetvedtagelsen for 2026 samt fremskrevet med gældende pris og lønskøn for området.

Bilag

Regørelse Frit valg priser

Regørelse forløbstakster

Punkt 21: Orientering om planlægning for boliger til midlertidig arbejdskraft

25/8552

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Resumé

Flere brancher på Bornholm er udfordret på grund af mangel på boliger til midlertidig arbejdskraft. Administrationen orienterer i dette dagsordenspunkt om forskellige tiltag, hvor Bornholms Regionskommune som planmyndighed arbejder på at understøtte private grundejeres ønsker om, at deres arealer kan bruges til at etablere sådanne boliger. For nogle af arealerne gælder, at de allerede er omfattet af lokalplaner, der muliggør den ønskede anvendelse. Andre arealer forudsætter, at der gennemføres lokalplanlægning, før de vil kunne anvendes til etablering af boliger til midlertidig arbejdskraft.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- Sagen til orientering.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Baggrund

Flere forskellige erhverv på Bornholm er afhængig af arbejdskraft, der opholder sig midlertidigt på øen. For eksempel har virksomheder på Rønne Havn løbende brug for boliger til tilrejsende arbejdskraft i forbindelse med etablering af havmølleprojekter. Med forventede store fremtidige bygge- og anlægsprojekter står Bornholm over for yderligere at skulle huse tilrejsende arbejdskraft. Det kan bl.a. komme til at gælde landanlægget for Energiø Bornholm, som - når byggeaktiviteten er på sit højeste - forventes at have op mod 400 tilrejsende arbejdere. Udover landanlægget må der også forudses en større ombygning og udvidelse af Almegårds Kaserne, som forudsætter indkvarteringsmuligheder for tilrejsende arbejdskraft i byggefasen. Hertil kommer at Bornholms Hospital har et løbende behov for boliger til personale, der opholder sig midlertidigt på Bornholm. Der eksisterer også en vedvarende efterspørgsel på midlertidige boliger i sommerhalvåret for ansatte i turisterhvervene.

Henvendelser fra private grundejere

I forbindelse med kommunalbestyrelsens beslutning den 27. februar 2025 om at igangsætte planlægning for midlertidige arbejderboliger på et kommunalt ejet areal ved Aakirkeby, har administrationen uopfordret modtaget henvendelser fra forskellige private grundejere, som ønsker at stille arealer til rådighed for mulige investorer, der kunne tænkes at opføre boliger for midlertidig arbejdskraft.

På nogle af arealerne vil grundejeren umiddelbart kunne etablere et projekt indenfor rammerne i eksisterende lokalplaner.

For andre af de indmeldte arealer gælder, at der først vil skulle gennemføres en lokalplanproces og foretages miljøscreening, før grundejeren i samarbejde med en investor vil kunne etablere et projekt. I forbindelse med miljøscreening af arealerne vil eventuelle miljøkonflikter blive afdækket, hvilket vil kunne påvirke egnetheden af det pågældende areal. Arealerne og de tilhørende ideoplæg fra de forskellige grundejere er vist i et bilag til dette dagsordenspunkt.

De arealer, som allerede er dækket af lokalplaner, der gør det muligt at etablere boliger for midlertidig arbejdskraft, er disse:

- A. Nordbornholms Feriecenter, Rutsker
- B. Bornholms Hospital, Rønne
- C. Birkebakken 10, Allinge (forudsætter midlertidig dispensation fra helårsboligformål)

De arealer, som forudsætter lokalplanlægning og miljøscreening, før der vil kunne etableres boliger for midlertidig arbejdskraft, er disse:

- D. Strandvejen 175, Rønne
- E. Sportspladsen ved Østre Skole, Rønne
- F. Industrivej 16 – 20, Rønne

Igangsætning af lokalplanlægning for areal D, Strandvejen 175, Rønne fremlægges snarligt som et separat dagsordenspunkt.

Areal E, Sportspladsen ved Østre Skole, Rønne er indtil videre ikke aktuelt, da grundejer finder, at arealets beliggenhed tæt på eksisterende helårsboliger gør det mindre velegnet til opstilling af midlertidige containerboliger.

Med hensyn til mulig igangsætning af lokalplanlægning for areal F, Industrivej 16 – 20, Rønne vil administrationen følge op med sag til politisk behandling, når dette måtte blive aktuelt.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Orientering om planlægning for boliger til midlertidig arbejdskraft

Punkt 22: Bo42 ansøger om igangsættelse af renovering af Afd. Svaneke

25/9556

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bo42s boligafdeling Svaneke skal renoveres. Renoveringen er beskrevet i en fysisk helhedsplan for boligafdelingen. Kommunalbestyrelsen har d. 28.05.2020 gennem en Skema A godkendelse bl.a. givet tilsagn til, at Bo42 kunne indhente tilbud på renoveringsarbejdet på grundlag af en foreløbig, fysisk helhedsplan, og til at kommunen ville give økonomisk støtte til renoveringen.

Bo42s bygherrerådgiver, Kuben, har på Bo42s vegne ansøgt Bornholms Regionskommune om at godkende Skema B, der er udarbejdet med afsæt i licitationsresultatet.

I denne sag skal Kommunalbestyrelsen beslutte, om det kan godkendes at renoveringen gennemføres som beskrevet i den *reviderede*, fysiske helhedsplan for renoveringsprojektet, herunder den fremlagte finansieringsmodel.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- den samlede, reviderede helhedsplan godkendes med en anskaffelsessum inkl. moms på i alt 174,924 mio. kr., hvilket indebærer, at
  - der gives 100 % garanti for et realkreditlån stort 65,326 mio. kr. med 50% regaranti fra Landsbyggefonden
  - der gives garanti på (foreløbigt beregnet) 85,27 % for et realkreditlån stort 86,878 mio. kr.
  - det godkendes, at der som en del af finansieringen af helhedsplanen anvendes 8 mio. kr. fra afdelingens reguleringskonto
  - der iht. Støttebekendtgørelsens § 40 fastsættes en frist for renoveringsarbejdets start til d. 1.12.2025
  - bygherre (Bo42) iht. Støttebekendtgørelsens § 42 får ovennævnte godkendelser på det vilkår, at kommunen efter renoveringsstart skal godkende alle væsentlige projektændringer inden iværksættelsen

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Udvalget anbefaler indstillingen.

Heidi Burgedahl ønsker følgende mindretalsudtalelse: En stigning på 79% fra Skema A til Skema B er for meget - kan gå med til en stigning på 35-40%.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Indstillingen anbefales.

Sagsfremstilling

Skema A-B-C processen i støttet byggeri

Almene boliger opføres og renoveres med offentlig støtte. Derfor har lovgiver fastsat en formaliseret proces, der skal sikre kontrollen med, at de støttede midler anvendes til det oplyste formål.

Processen kaldes i daglig tale Skema A-B-C. Ved Skema A godkendes et **tilsagn** om, at der kan opnås støtte til nybyggeriet eller renoveringsopgaven og at opgaverne kan sendes i udbud. På baggrund af udbudsresultatet af byggeriet/renoveringsarbejdet godkendes ved Skema B, at arbejdet kan **igangsættes** for en bindende anskaffelsessum, der som udgangspunkt ikke kan overskrides. Ved Skema C godkendes **byggeregnskabet**.

Landsbyggefonden, Bo42 og beboerne har godkendt den reviderede, fysiske helhedsplan

Ved renovering af en almen boligafdeling beskrives projektet i en fysisk helhedsplan. Helhedsplanen udarbejdes af boligorganisationen i samarbejde med boligorganisationens rådgiver efter dialog med Landsbyggefonden og kommunen.

I denne sag har Landsbyggefonden forhåndsgodkendt den fysiske helhedsplan og planens finansiering. Bo42s bestyrelse har herefter godkendt helhedsplanen på et møde d. 30. april 2025 og med afsæt i Landsbyggefondens godkendelse har beboerne fået forelagt den reviderede helhedsplan på et beboermøde d. 14. maj 2025. Det fremgår af referatet fra mødet, at der var 41 stemmeberettigede husstande med sammenlagt 82 stemmer til stede under afstemningen. Ved afstemningen stemte med 75 ud af 82 mulige stemmer for den tilpassede helhedsplan.

Forud for beboernes godkendelse har Kuben, som Bo42s bygherrerådgiver, på Bo42s vegne d. 6. maj 2025, grundet kommunens sagsbehandlingsfrister, ansøgt Bornholms Regionskommune om at godkende Skema B ansøgningen, vedlagt som Bilag 1.

Indholdet i den fysiske helhedsplan for Svaneke

Boligafdelingen Svaneke består af 10 afsnit, placeret på forskellige lokationer i Svaneke og Listed. Aktuelt er der 83 boliger i boligafdelingen. Efter renoveringen vil der være 84 boliger.

Formålet med indsatsen er en fremtidssikring af afdelingen ved gennemførelse af en økonomisk og fysisk helhedsplan. Kuben oplyser, at

Helhedsplanen for Afdeling Svaneke indeholder blandt andet renovering af boligernes tage, køkkener, badeværelser, gulve, kældre, balanceret ventilationsanlæg og meget andet. Tiltagene varierer fra byggeafsnit til byggeafsnit.

Alle boliger i alle byggeafsnit får nye køkkener, installeret radonforanstaltninger, får nyt balanceret ventilationsanlæg, bliver tilkoblet fjernvarme-forsyningen (undtagen afsnit 10, der får varmepumpe) og bliver malet indvendigt. De fleste får desuden et nyt badeværelse.

Helhedsplanen for Afdeling Svaneke indeholder tre centrale elementer: modernisering, forbedring af tilgængeligheden til en række boliger og endelig sammenlægning og opdeling af nogle af boligerne.

Modernisering:

Alle boliger bliver moderniseret. For 49 boliger medfører helhedsplanen ikke andre ændringer end moderniseringen. Moderniseringen vil være forskellig fra byggeafsnit til byggeafsnit, men det omhandler typisk renovering af køkken, badeværelse, tekniske installationer og udbedring af diverse byggeskader.

De resterende 34 boliger bliver yderligere renoveret til enten at have forbedret tilgængelighed eller hvor skellet mellem lejligheder bliver ændret. Dette inkluderer både hvor lejligheder bliver opdelt og hvor lejligheder bliver sammenlagt.

Tilgængelighed:

30 boliger bliver omdannet til tilgængelighedsboliger. Det betyder, at boligerne ombygges og indrettes, så de bliver egnede til gangbesværede og selvhjulpne kørestolsbrugere. Der etableres nye køkkener og badeværelser, nye overflader og installationer og alle værelser indrettes med en venderadius på 1,5 meter. Derudover etableres niveaufri adgang til boligerne.

Opdeling og sammenlægning af boliger:

Fire boliger opdeles eller sammenlægges.

Heraf opdeles to boliger til fire boliger, mens to andre boliger bliver lagt sammen til en bolig.

I de tilfælde hvor boliger bliver opdelt er det to 5-værelsesboliger der bliver opdelt til fire 3-værelses boliger. I det tilfælde hvor to boliger sammenlægges er det en 1-værelsesbolig som sammenlægges med en 2-værelsesbolig til en 3-værelsesbolig.

Der er en samlet nettotilgang på én bolig for afdeling Svaneke.

Renoveringen af boligafdelingen er uddybende beskrevet i vedlagte Bilag 2, Informationsmateriale (til beboerne i Svaneke).

Udviklingen i den fysiske helhedsplans økonomi fra Skema A til Skema B

Kuben oplyser i deres ansøgning, at det samlede anlægsbudget ser således ud:

Specifikation	Skema A inkl. moms	Skema B inkl. moms	Ændring
I alt	Kr. mio. 97,672	Kr. mio. 174,924	Kr. mio. 77,252

Kuben oplyser endvidere, at den samlede forhøjelse af den økonomiske ramme fra skema A til skema B primært skyldes stigende håndværkerudgifter fra 2021 og frem, radonsikring og kompleksiteten af de 10 meget forskellige byggeafsnit og tilslutningen til fjernvarme. Derudover er udgifterne til genhusning væsentligt udvidet ligesom udgifterne til bl.a. byggelånsrenter er øget.

Administrationen kan konstatere, at det ikke kun er i denne sag, at byggeomkostningerne er steget markant fra 2021 til 2025, og har derfor ikke nogen bemærkninger til omkostningsforøgelsen.

Administrationens vurdering af ansøgningen

Bornholms Regionskommune varetager på statens vegne tilsynet med almene boligorganisationer, herunder opgaven med at yde støtte i form af lån og stille garantier.

I denne sag – og i den tilsvarende tidligere fremlagte Skema B ansøgning vedrørende Bo42s boligafdeling i Søndergården – har administrationen i lyset af tre tilsynssager, der er rejst overfor Bo42 i fjerde kvartal 2024, ekstraordinært valgt at afholde et møde med Bo42s midlertidige forretningsfører og Bo42s revisor for at afklare, om Bo42 vurderes at:

- have et velfungerende samarbejde med bygherrerådgiveren Kuben
- have en økonomi, der kan håndtere evt. overskridelser af budgetterne for de to fysiske helhedsplaner i Søndergården og Svaneke

Det er således afgørende, at kommunen får en troværdig ekstern vurdering af, at Bo42 kan forventes at kunne håndtere såvel byggeprocessen i samarbejde med Kuben som evt. forventelige budgetoverskridelser i samarbejde med Landsbyggefonden.

Bo42s revisor og Bo42s midlertidige forretningsfører har d. 9. april 2025 tilkendegivet over for administrationen, at det er deres vurdering, at en igangsættelse af de to renoveringsprojekter i hhv. Søndergården og Svaneke, ikke indebærer nogle kendte, ekstraordinære risici.

Ovenstående vurderinger er bl.a. foretaget med afsæt i, at Landsbyggefonden i første kvartal 2025 har gennemført en økonomisk analyse af Bo42s aktuelle og potentielle forpligtelser i den kommende tiårs periode, og at dette giver Bo42s bestyrelse et kvalificeret beslutningsgrundlag i forhold til boligorganisationens muligheder for at forpligte sig økonomisk.

Derudover vurderer administrationen, at tilliden til Bo42s administration og bestyrelse er genoprettet. Administrationen har bl.a. noteret sig, at

- Bo42 har dokumenteret en stabil og transparent økonomi
  - Den midlertidige forretningsfører har i samarbejde med Landsbyggefonden gennemgået Bo42s økonomi og dokumenteret, at Bo42s økonomi ikke aktuelt er under pres og i hvert fald på 10 års sigt er så transparent, at bestyrelsen har et grundlag for at forholde sig til nye økonomiske forpligtelser i forhold til afdelingerne i Bo42.
- Bo42 har etableret et tæt og tillidsfuldt samarbejde med KUBEN
  - Uagtet at det var direktøren, der ikke længere var tillid til, vurderede administrationen også i december 2024, at Bo42s bestyrelse ikke havde levet op til sine forpligtelser. KUBEN oplyser, at man i dag oplever et tæt og tillidsfuldt samarbejde med Bo42 – gældende for så vel den midlertidige forretningsfører, administrationen som bestyrelsen.

- Både renoveringsprojektet i Svaneke og Søndergården er godkendt med stor majoritet af beboerne.

Endvidere har administrationen overvejet, om boligerne også vil kunne udlejes efter renoveringen.

Almindeligvis vil gennemførelsen af en fysisk helhedsplan og dermed en renovering af boligerne i almen boligafdeling medføre en huslejestigning. Den månedlige tilbagebetaling på de støttede og ustøttede lån vil således uden yderligere støtte medføre en meget stor lejestigning.

Sådan forholder det sig dog ikke i denne sag. Beboerne godkendte således på afdelingsmødet den 14. maj 2025, at den generelle husleje sænkes fra 1.081 kr. pr. m² til 1.009 kr. pr. m².

Forklaringen på, at huslejen ikke stiger markant, men i stedet kan falde, skal findes i den finansiering, der sikres gennem Landsbyggefondens deltagelse. Finansieringsmodellen baseres på, at der gennem forskellige tiltag kan ydes støtte til huslejen, bl.a. ved at

- Bo42 udover tilskuddet på 1,0 mio. kr. også yder lokal ydelsesstøtte til afdrag på realkreditlån. Ydelsesstøtten fra Bo42 udgør 3,883 mio. kr. pr. år og gives i form af et lån til afdelingen
- afdelingen fritages fra indbetaling til dispositionsfonden mv. på samlet 0,539 mio. kr. om året
- afdelingen årligt vil modtage driftsstøtte på 1,666 mio. kr. fra LBF/Bo42. Driftsstøtten aftrappes hvert år med kr. 9 pr. m².

Derudover medfører renoveringen samtidig en årlig besparelse på driftsbudgetterne vurderet til 1,525 mio. kr., idet bl.a. henlæggelser til planlagt, periodisk vedligeholdelse og fornyelser kan nedsættes efter gennemførelsen af helhedsplanen.

Som en del af huslejberegningen er der også foretaget en lejeudligning. Det betyder, at lejen fremover bliver beregnet ens for alle boliger, således at der ikke er forskel i lejberegningen mellem de forskellige afsnit i boligafdelingen, som der hidtil har været.

Lejeudligningen betyder imidlertid, at nogle boliger kommer til at stige i leje, mens andre boliger kommer til at falde i leje.

Administrationen har foretaget en konkret vurdering af, om det vil være nogle boliger, der kan blive vanskelige at udleje grundet lejeudligningen. Det gælder særligt huslejen i boligerne i afsnittet i Postgade i det centrale Svaneke. I 71 ud af de 72 andre boliger i boligafdelingens øvrige afsnit falder huslejen.

I 6 af de 9 boliger i Postgade stiger huslejen med mellem 233 kr. pr. m² og 867 kr. pr. m², mens tre boliger falder i husleje.

Dette kan umiddelbart forekomme som en voldsom stigning for disse 6 boliger. Men huslejeudligningen sikrer en mere ensartet husleje for de helt nyrenoverede og derfor sammenlignelige boliger.

Fx falder den månedlige husleje i én 56 m stor 2-værelses bolig i Postgade fra en månedlig husleje før renoveringen fra 5.995 kr. pr. måned til 5.130 kr. pr. måned efter renoveringen, mens huslejen i en anden 56 m² stor bolig i samme boligafsnit stiger fra 4.264 kr. pr. måned før renoveringen til 5.130 kr. pr. måned efter renoveringen.

Den dyreste bolig i boligafsnittet i Svaneke er en 5-værelses bolig på 131 m². Den stiger fra 8.395 kr. pr. måned før renoveringen til 9.231 kr. pr. måned.

Administrationen vurderer hverken, at en månedlig husleje på 5.130 kr. for en bolig på 56 m² eller en månedlig husleje på 9.231 kr. for en bolig på 131 m² i Svaneke historiske bymidte, der har fået nye køkkener, badeværelser, gulve, el- og vvs-installationer, ventilation og fjernvarme, vil føre til udlejningsproblemer.

På den baggrund anbefaler Administrationen samlet set, at den fremsendte Skema B ansøgning, der er udtryk for en færdigforhandlet pakkeløsning for den fysiske helhedsplan mellem Bo42 og Landsbyggefonden, godkendes.

Administrationen finder det samtidig væsentligt at fremhæve, at såfremt boligerne i Bo42's boligafdeling i Svaneke ikke renoveres, er der en risiko for, at en del af boligerne indenfor en kortere årrække ikke længere vil kunne anvendes som boliger.

En sådan situation vil medføre manglende lejeindtægter i afdeling Svaneke og dermed kunne starte en negativ spiral, hvor manglende indtægter fører til øget husleje for de tilbageværende beboere, og dermed også medfører en risiko for, at endnu flere boliger bliver fraflyttet grundet huslejens størrelse.

På den måde kan boligafdelingen blive truet af en konkurs og kommunen vil i så fald skulle forholde sig til såvel genhusning af beboere i forbindelse med en evt. kondemnering af et antal boliger, der vil henstå uden vedligeholdelsesmuligheder, bl.a. i Svaneke midtby, indtil ejendommene er solgt. Kommunens udestående garantiforpligtelser på ca. 1,6 mio. kr. og grundkapitallån på 1.4 mio. kr. pr. 31.12.2024, kan i så fald blive en del af en konkursboet.

Økonomiske konsekvenser

Garantistillelse

Da kommunalbestyrelsen godkendte Skema A i maj 2020, forpligtede kommunen sig samlet til at yde:

- et lån på 100.000 kr. i kapitaltilførsel
- 100 % garanti for et realkreditlån stort 49,145 mio. kr. med 50% regaranti fra Landsbyggefonden
- garanti for et realkreditlån på 40,807 mio. kr.

Kapitaltilførslen er uændret og afsat i budgettet.

Derimod er garantiforpligtelsen ændret væsentligt, jf. forklaringen ovenfor om prisudviklingen på byggemarkedet. Ved en godkendelse af Skema B ansøgningen forpligter kommunen sig til at:

- der gives 100 % garanti for et realkreditlån stort 65,326 mio. kr. med 50% regaranti fra Landsbyggefonden
- der gives garanti på (foreløbigt beregnet) 85,27 % for et realkreditlån stort 86,878 mio. kr.

Garantiforpligtelsen reduceres i takt med nedbringelsen af restgælden.

Meddelelse af kommunal garanti vil efter § 3, stk. 2, i Låntagningsbekendtgørelsen ikke få betydning for kommunens samlede låntagning / låneramme, da garanti for lån til almene boliger ikke henregnes til kommunal låntagning.

Risici

Som udgangspunkt er der en risiko for at garantien udløses, hvis boligafdelingen ikke kan betale ydelserne på lånet.

Administrationen kan imidlertid konstatere, at der yderst sjældent opstår en situation, hvor almene boligafdelinger ikke overholder betalingsforpligtelserne. Dette skyldes primært, at de almene boligorganisationer er forpligtet til at opbygge en egenkapital (dispositionsfond), som kan træde til hvis boligafdelingernes økonomi bliver presset. Dertil kommer, at en risiko for at boligafdelingen bliver nødlidende, også kan søges afhjulpet gennem Landsbyggefondens støtteordninger.

Bilag

Bilag 1- skema B ansøgning fra Kuben-Bo42 vedr Boligafdeling Svaneke

Bilag 2 - Informationsmateriale til beboerne i afdeling Svaneke april 2025

Punkt 23: Orientering om helhedsorienteret sagsbehandling 2024

21/4418

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Kontrolgruppen orienterer hermed om den helhedsorienterede sagsbehandling, som er foregået i 2024. Denne indsats omfatter bl.a. kontrol af sociale ydelser og socialt bedrageri. Orienteringen indeholder også afrapportering fra Udbetaling Danmark i forhold til kontrolsager der er behandlet hos dem.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 03-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Indsatsen i 2024

I 2024 har indsatsen været fokuseret på de anmeldelser der enten er modtaget fra borgere eller sagsbehandlere. Flertallet af sagerne drejer sig om reelt enliges forhold, førtidspension og kontanthjælp.

Indsatsen i sager om udbetaling af pension, børnetilskud og boligstøtte varetages i samarbejde mellem kontrolgruppen og Udbetaling Danmark.

Sagerne kan opdeles i de 4 kategorier herunder:

- Kontrol
- Virksomhedsbesøg
- Den Fælles Dataenhed (DFD)
- Sager behandlet af Udbetaling Danmark

Intern kontrol

Der foretages kontroller når kontrolgruppen modtager anmeldelser igennem kommunens hjemmeside, i samarbejde med Udbetaling Danmark og andre myndigheder samt henvendelse fra sagsbehandlere i Bornholms Regionskommune.

Følgende sager er undersøgt i løbet af 2024:

16 anonyme anmeldelser

2 navngivne anmeldelser

5 interne sager

5 sager modtaget fra Udbetaling Danmark

2 sager fra anden kommune/myndighed

Virksomhedskontrol

Kommunerne har mulighed for, uden retskendelse, at foretage uanmeldt besøg i en virksomheds lokaler samt på arbejdssteder uden for virksomhedens lokaler for at kontrollere, om der er borgere, der arbejder samtidig med, at de modtager sociale ydelser.

Der har ikke været udført virksomhedskontroller i 2024, dette skyldes at den ene medarbejder stoppede umiddelbart inden virksomhedskontrollen skulle gennemføres.

Der er nu ansat en ny medarbejder, og planen er, at virksomhedskontrollerne opstartes i 2025. Der arbejdes på at få lavet et samarbejde med Skat. Der udsendes pressemeddelelse i løbet af juni måned for at gøre opmærksom på, at Bornholms Regionskommune påtænker at udføre virksomhedskontrol.

Den Fælles Dataenhed (DFD)

Den Fælles Dataenhed samkører data fra registre fra offentlige myndigheder og a-kasser med oplysninger om modtagere af ydelser og tilskud fra kommunerne og Udbetaling Danmark.

Resultaterne fra registersamkøringen er prioriteringslister til kommunerne, som vurderer, om der er grundlag for at sætte kontrolsager i gang.

Den Fælles Dataenhed skal også indgå et systematisk samarbejde med udenlandske myndigheder med henblik på at indhente oplysninger om borgeres forhold i udlandet til brug for kommunernes kontrolarbejde. Desuden arbejder enheden videre med at udvide eksisterende udvekslingsaftaler til at omfatte yderligere oplysninger om f.eks. indtægt, formue, samliv etc.

Kontrolgruppen er startet op med arbejdet i slutningen af 2024, og der er derfor ikke indgået så mange sager. Overordnet har kontrolgruppen ikke fundet noget konkret i de sager der er udtaget, men gruppen har fortsat fokus på at få brugt registersamkøringerne.

Sager behandlet af Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark har i 9 sager fået et provenu på 864.109 kr. Sagerne fordeler sig på 2 sager om boligydelse, 3 sager om Folkepension, 2 sager om førtidspension og 2 om børnetilskud. Der kan ses mere omkring opgørelsen i bilag 2.

Projekter for 2024

Der er nu ansat de ressourcer der er afsat til den helhedsorienterede indsats. Det betyder, at der bliver sat fokus på en virksomhedsindsats, men også en intern indsats med fokus på et større samarbejde og kendskab. Ved at sætte større fokus på indsatsen internt, håber administrationen også på, at der kommer flere henvendelser ad den kanal.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Helhedsorienteret Kontrol - Følgebrev.pdf

Bornholms Regionskommune.pdf

Punkt 24: Orientering om skolebusudbuddet 2025

25/10894

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Formål med sagen

Skolebusudbuddet 2025 er afsluttet

BAT sendte skolebusudbuddet ud 2 gange og begge gange blev det annulleret pga. for økonomiske høje bud (dobbelte så dyrt ift. budget) og i sidste udbud pga. ukonditionsmæssige svar fra tilbudsgivere.

Dette medførte en forhandling med de 3 nuværende vognmænd (Jan Ole's Turisttrafik, Aakirkeby Turist- og Selskabskørsel og Gudhjem bus) d. 15. maj 2025 om forlængelse af deres kontrakter. Dette lykkedes med 2x12 måneders kontakt forlængelse og en reducere fra 9 skolebuspakker til 7 skolebuspakker, så det passede ind i BAT genopretningsplan. Alt i alt et godt resultat for alle parter.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Udbuddet af kommunebuskørsel havde tilbudsfrist den 11. marts 2025. Det viste sig ved evaluering af tilbuddene, at de tilbudte priser ville gøre udgiften for BAT minimum en halv gang højere end budgetteret efter den nye køreplan og ruteomlægning. Udbuddet blev på denne baggrund annulleret.

I det efterfølgende genudbud blev der indskrevet en budgetramme. Såfremt de fremsendte tilbud overskred denne, ville en tildeling skulle politisk godkendes. Der var tilbudsfrist den 13. maj 2025. Ved en gennemgang af de fremsendte tilbud har det vist sig, at der uheldigvis er blevet begået formelle fejl af tilbudsgiverne, hvilket har betydet, at de fleste af de fremsendte tilbud er blevet erklæret ukonditionsmæssige, hvilket resulterer i manglende konkurrence. Udbuddet blev annulleret på denne baggrund den 13. maj 2025.

Idet der ikke var tid til endnu et genudbud, og da de sidste tilbudte priser stadig for BAT vil betyde en forhøjet udgift, ønskede BAT at indgå aftale med de vognmænd, som kører nuværende kontrakter, om at forlænge aftalerne med 2x12 måneder. Til orientering så har de nuværende vognmænd tidligere afvist en forlængelse. Fristen for at varsle forlængelsen jf. kontrakten blev overskredet den 30. april 2025, hvorfor BAT ikke kan kræve forlængelsen med håbe på, at vognmændene er indstillet herpå, på trods af det overskredne varsel.

Den 15. maj 2025 blev der afholdt et møde med de 3 vognmænd. Efter forhandling er der indgået aftale om en forlængelse på 2x12 måneder på de eksisterende kontrakter og med accept af forkortet varsel.

Det er et meget tilfredsstillende resultat for alle parter og det vil betyde, at BAT budgetmæssigt kan holde kursen i 2025 samt, at vi sikrer et fortsat godt samarbejde med øens vognmænd i fremtiden. Alle deltagere på møde var enige i, at det var et godt møde og lettet over at vi kunne fortsætte samarbejdet de næste 2 år.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 25: Fornyset igangsætning af planlægning for pavillon til Bornholms Kunstmuseum i Rø

25/9044

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Bornholms Regionskommune igangsatte i 2021 planlægning for en pavillon til værker af den danske kunstner Sonja Ferlov Mancoba på en del af Kjærenæsgrunden i Allinge. Placeringen ud til kysten og afstanden til Bornholms Kunstmuseum i Rø har imidlertid kompliceret projektet. Estate Ferlov Mancoba og Bornholms Kunstmuseum anmoder derfor om en fornyet igangsætning af planlægning for pavillonen med en placering ved Bornholms Kunstmuseum i stedet. Projektet forudsætter udarbejdelse af en lokalplan med miljøvurdering for Bornholms Kunstmuseum.

Grundet andre prioriterede opgaver er der i administrationen ikke kapacitet til udarbejdelse af miljøvurdering af planen indenfor de næste par år. For ikke at henlægge det igangværende arbejde, vil der være behov for ekstern konsulentbistand.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte om lokalplan for pavillon til Bornholms Kunstmuseum skal igangsættes, om den igangsatte planlægning for Kjærenæsgrunden skal frafaldes og dertil hørende kommunalt anlægsprojekt af parkeringsplads på i alt 4,5 mio. kr. skal tilbageføres til kassen, at der afsættes 0,7 mio. kr. i 2026 til dækning af ekstern bistand til miljøvurdering af planen, og at der fremlægges en sag til politisk godkendelse om vederlagsfrit overdragelse af areal, eller der indgås vederlagsfri lejeaftale af areal til pavillonen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der igangsættes udarbejdelse af lokalplan for pavillon til Bornholms Kunstmuseum med afsæt i pkt. A-D, jf. sagsfremstillingen.
- b) Der indarbejdes 0,7 mio. kr. på bevilling 52, Teknik, Natur og Miljø i budget 2026 til ekstern bistand til miljøvurdering af planen.
- c) igangsatte planlægning for Kjærenæsgrunden frafaldes.
- d) afsat rådighedsbeløb 2,73 mio. kr. til anlæggelse af en kommunal parkeringsplads og 1,77 mio. kr. til kystsikring af den kommunale parkeringsplads på Kjærenæsgrunden, i alt 4,5 mio. kr., annulleres og indarbejdes i budget 2026.
- e) der fremlægges en sag til politisk godkendelse om aftale om relevant areal enten overdrages vederlagsfrit, eller der indgås en vederlagsfri lejeaftale af arealet til pavillonen mellem regionskommunen som grundejer og Bornholms Kunstmuseum som bygningsejer.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke til indstillingens punkter a), b) og e).

Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke til indstillingens punkter a), b) og e).

René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Sagsfremstilling

Baggrund

Siden 2021 har Estate Ferlov Mancoba og Bornholms Kunstmuseum arbejdet for realisering af en pavillon tegnet af den japanske arkitekt Tadao Ando på Kjærenæsgrunden i Allinge, se bilag ”nr. 5 Masterplan for Kjærenæsgrunden i Allinge under kommunalbestyrelsen 25.05.2021”. Pavillonen skal rumme værker af den danske kunstner Sonja Ferlov Mancoba, som estaten vil overdrage til Bornholms Kunstmuseum.

Pavillonens beliggenhed i Allinge har vist sig at generere høje omkostninger til både anlæg og drift. Den kystnære placering på Kjærenæsgrunden vil betyde store udgifter til kystsikring for at beskytte pavillonen. Derudover vil pavillonen som funktion som selvstændigt museum medføre en række løbende driftsudgifter til servicefunktioner, personale mv.

Bornholms Kunstmuseum og Estate Ferlov Mancoba ser en række synergier ved i stedet at placere pavillonen i tilknytning til Bornholms Kunstmuseum i Rø, både driftsoptimering, gæsternes oplevelse af attraktionsværdien og kunstfagligt personale jf. *udtalelse fra museumsdirektør Jacob Bjerring-Hansen i vedhæftede bilag*. De anmoder derfor om fornyet igangsætning af planlægning med lokalisering af pavillonen ved Bornholms Kunstmuseum i Rø.

Planlægning for pavillon til Bornholms Kunstmuseum i Rø (indstilling pkt. a)

Området omkring Bornholms Kunstmuseum i Rø er udpeget i gældende Kommuneplan 2020 til en del af et større sammenhængende landskab og et særligt værdifuldt landskab. Kyststrækningen ved Helligdomsklipperne, hvor Bornholms Kunstmuseum ligger, rummer landskabelige værdier med uvurderlig betydning for befolkningens friluftsliv og rekreation. Pavillonens ønskes placeret i nærhed til Bornholms Kunstmuseum i en af de lysninger mellem træbevoksninger, der kendetegner stedets kystlandskab.

Arkitekt Tadao Andos arkitektoniske hovedgreb er en rund bygning med et spejl bassin i dets midte og et stort nordvendt panoramavindue ud mod Østersøen. Spejlbasinet reflekterer himlen og panoramavinduet indrammer kystlandskabet, havet og horisonten. Gæsterne bevæger sig fra indgangens mørke ind i dagslyset og til fortællingen om stedets natur i samspil med Sonja Ferlov Mancobas værkers formsprog. Udefra ligger pavillonen trykket ind i den nordvendte skråning og dermed kig hen over bygningens tag til kysten og havet. Taget er beplantet, så det spiller sammen med landskabet, som pavillonen ligger i. Pavillonen opføres med et maksimalt areal på 900 m² i én etage. For yderligere beskrivelse af projektet se bilaget *Skitsemappe*.

Området ligger indenfor strandbeskyttelseslinjen, hvor Kystdirektoratet er myndighed. Arkitema, der er rådgiver for estaten, har haft forhåndsdialog med Kystdirektoratet i november 2024. Kystdirektoratet stiller sig umiddelbart imødekommende overfor pavillonen og dens placering.

Området er i dag omfattet af gældende lokalplan nr. 107 Bornholms Museumscenter i Rø, der blev udarbejdet for at muliggøre en udvidelse af Bornholms Kunstmuseum. Udvidelsen af kunstmuseet er ikke længere aktuelt, og derfor vil den nye lokalplan ikke give mulighed for opførelse af denne tilbygning, men kun muliggøre opførelsen af pavillonen.

En udvidelse af Bornholms Kunstmuseum med pavillonen og hertil værker af kunstneren Sonja Ferlov Mancoba forventes at øge museets besøgstal og dermed behov for yderligere parkering. Gældende lokalplan nr. 107 giver mulighed for en udvidelse af Bornholm Kunstmuseums parkeringsplads. Samme parkeringsløsning forventes at blive brugt til parkering til pavillonen i nyt forslag til lokalplan.

Tidlig gennemgang

Bornholms Regionskommunes tekniske myndigheder har gennemført en tidlig gennemgang af projektet. Grundet pavillonens placering i et større sammenhængende landskab og et særligt værdifuldt landskab vurderes planen at skulle miljøvurderes.

Særlige opmærksomhedspunkter der fremkom:

- Større sammenhængende og særligt værdifuldt landskab
- Natura 2000 område (Skoven)
- Muligt habitat for markfirben
- Udvikling af arealet henimod beskyttet natur – forsat afgræsning og registrering af arter
- Behov for spildevandsanlæg
- Lavt støjniveau i rekreative områder, indretning af kunstpavillon må ikke give anledning til udendørsstøj
- Tilgængelighed og handicaptoilet
- Skovbyggelinje – dispensation hos Bornholms Regionskommune
- Strandbeskyttelseslinje – dispensation hos Kysdirektoratet

Planlægningens mål og fokuspunkter

Administrationen foreslår, at planlægningen tager afsæt i nedenstående punkter:

- A. Sikre den arkitektoniske kvalitet af pavillonen og det eksisterende kunstmuseum samt bygningernes indbyrdes samspil.
- B. Ny og eksisterende bebyggelse og tilknyttede udearealer indpasses i landskabet og terrænet.
- C. Disponering af området i forhold til pavillon og eksisterende kunstmuseum skal fungere som en samlet enhed indenfor bl.a. modtagelse og udveksling af museets effekter imellem bygninger, gæsters ganglinjer, ankomst, udeareal til cafe, skulpturpark, parkering m.m.
- D. Eksisterende rekreative stiforbindelser i det omkringliggende landskab og driften af naturarealerne indarbejdes i områdets disponering.]

Proces for planlægningen

Planlægningen forventes at følge nedenstående procesplan:

- 1) Forslag til lokalplan (herefter planforslag) udarbejdes
- 2) Udarbejdelse af miljørapport
- 3) Planforslag og miljørapport forelægges Økonomi- og Klimaudvalget, via Natur-, Miljø- og Planudvalget, til godkendelse
- 4) Planforslag og miljørapport sendes i offentlig høring

- 5) Økonomi- og Klimaudvalget, via Natur-, Miljø- og Planudvalget, behandler indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer
- 6) Planerne bekendtgøres offentligt, hvorved de træder i kraft.

Ønsker bygherrerne Estate Ferlov Mancoba og Bornholms Kunstmuseum at få behandlet plan og projekt samtidig, vil det ændre ovenstående procesplan.

Gennemførelse af miljøvurdering (indstilling pkt. b)

Planarbejdet der skal muliggøre realiseringen af pavillonen og donationen af kunstværkerne til Bornholms Kunstmuseum blev igangsat i 2021, se bilag ”nr. 9 Igangsætning af planlægning for Kjærenæsgrunden under kommunalbestyrelsen 14.10.2021”. En flytning af projektet til fra Kjærenæsgrunden til arealet ved Bornholms Kunstmuseum, betyder at der skal gennemføres en miljøvurdering af planen. Udarbejdelse af miljøvurderingen er en myndighedsopgave under kommunen, der ikke kan pålægges bygherre jf. miljøvurderingsloven.

Der er i administrationen ikke kapacitet til at varetage udarbejdelse af miljøvurderingen indenfor de kommende år. For ikke at stande det igangværende arbejde med planlægningen for realisering af pavillonen, og få kunstværkerne til Bornholms Kunstmuseum, anbefaler administrationen, at miljøvurderingsarbejdet lægges ud til ekstern konsulent. Det er administrationens vurdering, at det ikke er muligt, at tiltrække en person til en midlertidig stilling med de relevante kompetencer til at løse opgaven.

Administrationen søger derfor om, at der afsættes 0,7 mio. kr. i 2026 til ekstern konsulent, så udarbejdelsen af miljøvurderingen kan gennemføres.

Prioritering af plansager

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede i marts 2022 en række retningslinjer for prioritering af fremtidige plansager. Arbejdet med planlægning for pavillonen blev igangsat ved kommunalbestyrelsens godkendelse i oktober 2021. En fornyet igangsætning af planlægning for pavillonen er en forlængelse af allerede igangværende behandling, og dermed ikke en ny sag til prioritering. Sagen fremmes fordi projektet vurderes at have stor betydning for Bornholm.

Frafalder igangsat planarbejde på Kjærenæsgrunden (indstilling pkt. C og d)

Ved en fornyet igangsætning af planlægning for pavillonen ved Bornholms Kunstmuseum frafaldes planlægningen af pavillonen på Kjærenæsgrunden, og dermed godkendelsen af ”nr. 9 Igangsætning af planlægning for Kjærenæsgrunden under kommunalbestyrelsen 14.10.2021” jf. bilag.

Ved kommunalbestyrelsens behandling af ”nr. 5 Masterplan for Kjærenæsgrunden i Allinge under kommunalbestyrelsen 25.05.2021” godkendtes en arealreservation til projektet, der blev fornyet for 2 år i 2023 jf. bilag. Denne reservation udløb med udgangen af maj 2025.

Sonja Ferlov Mancobas projekt på Kjærenæsgrunden optog en stor del af grunden, som i dag anvendes til sommerparkering og afholdelse af Folkemøde. For at imødekomme det fortsatte behov for sommerparkering og plads til Folkemødet påtog kommunalbestyrelsen sig ved budget 2023, at bidrage med en ny parkeringsplads, der skulle optimere udnyttelsen af det resterende areal ved opstribning af parkeringsbåse. Ved ændring af pavillonens placering til Bornholms Kunstmuseum i Rø bortfalder behovet en anlæggelse af en optimeret parkeringsplads på Kjærenæsgrunden. Se endvidere afsnittet ”Økonomiske konsekvenser”.

Aftale med Bornholms Kunstmuseum om kommunalt ejet areal (indstilling pkt. e)

Bornholms Kunstmuseum ligger på det kommunale areal matr. Nr. 33a Rø, hvor også pavillonen ønskes opført. Det konkrete areal, som pavillonen skal ligge på, overdrages eller stilles til rådighed til ejeren af pavillonen, som forventes at blive Bornholms Kunstmuseum. Administrationen foreslår derfor, at der indgås en aftale mellem Bornholms

Kunstmuseum som bygningssejer og Bornholms Regionskommune som grundejer om en vederlagsfri overdragelse af arealet eller, at arealet kan lejes vederlagsfrit jf. tidligere godkendelse ”nr. 5 Masterplan for Kjærenæsgrunden i Allinge under kommunalbestyrelsen 25.05.2022”, ”nr. 9 Igangsætning af planlægning for Kjærenæsgrunden under kommunalbestyrelsen 14.10.2021”, ”Forlængelse af reservation af Kjærenæsgrunden til etablering af udstillingspavillon under kommunalbestyrelsen 25.05.2023” samt Støtteerklæring og Hensigtserklæring. Aftalen om det endelige areal til pavillonen mellem Bornholms Regionskommune og Bornholms Kunstmuseum fremlægges til politisk godkendelse.

Driften af de arealer der omkranser kunstmuseet og pavillonen aftales internt i mellem kommunens driftsafdelinger og Bornholms Kunstmuseum.

Økonomiske konsekvenser

Der blev i budget 2023 afsat rådighedsbeløb til etablering af parkeringsplads på Kjærenæsgrunden samt kystsikring af parkeringspladsen med følgende budget:

Beløb i mio. kr.	2023 (2024)	2025 (2026)	I alt
Parkeringsplads, Vej, park og Anlæg	0,25	2,73	2,98
Kystsikring, Havneanlæg	0,05	1,77	1,82
Rådighedsbeløb i alt	0,30	4,50	4,80

I forbindelse med anlægsstopet i 2024 blev rådighedsbeløbet på 0,30 mio. kr. annulleret. Tilbage står rådighedsbeløb på 4,50 mio. kr., der i budgetforliget for 2025 blev rykket til 2026.

Ved ændring af pavillonens placering til Bornholms Kunstmuseum i Rø bortfalder behovet for anlæggelse af en optimeret parkeringsplads på Kjærenæsgrunden. Administrationen anbefaler med begrundelse i ovenstående, at projektet annulleres og at tilbageførslen af de afsatte 4,5 mio. kr. indarbejdes i budgettet for 2026.

Pavillonens nye placering ved Bornholms Kunstmuseum udløser dog miljøvurdering af planen, som er beskrevet i afsnittet ”Tidlig gennemgang af projektet”. Administrationen anbefaler, at der afsættes budget på bevilling 52, Teknik, natur og miljø på samlet 700.000 kr. i 2026, finansieret af kassebeholdningen til ekstern konsulentbistand til miljøvurdering, så arbejdet med planlægning for pavillonen kan forsættes, hvilket er nærmere beskrevet i afsnit ”Gennemførelse af miljøvurdering”.

Det afsatte budget skal bruges til:

Beløb i hele kroner	Budget 2026
Myndighedsopgaver ved miljøvurderingsproces	600.000
Tilstedeværelse af konsulent på Bornholm	100.000
Budget i alt til miljøvurdering	700.000

Øvrige medarbejderressourcer i forhold til planlægning af pavillonen holdes indenfor den afsatte økonomiske ramme på bevilling 52, Teknik, natur og miljø.

Bilag

Skitsemappe for Sonja Ferlov Mancoba

Udtalelse fra museumsdirektør

Masterplan for Kjærenæsgrunden i Allinge februar 2021

Forlængelse af reservation af Kjærenæsgrunden til etablering af udstillingspavillon maj 2023

Igangsætning af planlægning for Kjærenæsgrunden oktober 2021

Støtteerklæring til Sonja Ferlov Mancobas udstillingspavillon på Kjærenæsgrunden_2023

Hensigtserklæring vedr. udstillingspavillon_2021

Punkt 26: Godkendelse af planforslag for et sommerhusområde ved Hammersø

22/1649

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Administrationen har udarbejdet forslag til kommuneplantillæg nr. 31 og lokalplan nr. 141 for et sommerhusområde ved Hammersø.

Med de udarbejdede planforslag muliggør kommunalbestyrelsen etableringen af et nyt sommerhusområde, som tilgodeser landskabet, naturen og eventuelle økologiske forbindelser. Området kan bebygges med op til 3 sommerhuse på 110 m², som tilpasses området, så deres påvirkning af landskabet mv. begrænses.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 10. oktober 2024, at der skulle udarbejdes forslag til et kommuneplantillæg og en lokalplan. Kommunalbestyrelsen skal godkende de udarbejdede planforslag, inden de kan sendes i offentlig høring.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- forslag til kommuneplantillæg nr. 31 og lokalplan nr. 141 for et sommerhusområde ved Hammersø godkendes og sendes i offentlig høring i minimum 8 uger.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet området er udpeget som potentiel økologisk forbindelse i Grønt Danmarkskort, og idet lokalplanen er i strid med søbeskyttelseslinjen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet området er udpeget som potentiel økologisk forbindelse i Grønt Danmarkskort, og idet lokalplanen er i strid med søbeskyttelseslinjen.

Sagsfremstilling

Området ved Hammersø er udlagt til sommerhusområde i et landsplandirektiv for udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen. Området kan herved overføres fra landzone til sommerhusområde med en lokalplan. Det er en forudsætning for lokalplanen, at området er udlagt med en ramme i kommuneplanen, hvorfor der ligeledes skal udarbejdes et kommuneplantillæg.

Oversigtskort med indtegnet planområde

Kommunalbestyrelsen besluttede den 10. oktober 2024, at administrationen skulle udarbejde forslag til et kommuneplantillæg samt en lokalplan.

Der blev afholdt et digitalt borgermøde den 29. april 2025 i forbindelse med udarbejdelsen af planforslagene.

Forslag til kommuneplantillæg

Kommuneplantillægget udlægger en ramme for lokalplanlægning, som fastsætter, at området må anvendes til sommerhus- og fritidsboligbebyggelse og maksimalt kan udstykkes i tre sommerhusgrunde. I forhold til bebyggelsesomfanget fastsættes det, at bebyggelsesprocenten for området som helhed ikke må overstige 7,5, at etageantallet ikke må overstige to, og at den maksimale bygningshøjde ikke må overstige 5 meter. Det er endvidere en forudsætning for fremtidig lokalplanlægning, at områdets natur- og landskabskarakter fastholdes.

Gennem kommuneplanen fastsætter kommunalbestyrelsen de overordnede hensyn og rammer for kommunens udvikling og fremtidige planlægning, mens der fastsættes specifikke rammer for et konkret byggeri i en lokalplan. I det konkrete kommuneplantillæg er der fastsat rammer, der er en anelse bredere end dem, som lokalplanen giver. Dette betyder, at en eventuelt senere lokalplan kan tilvejebringes uden et kommuneplantillæg, såfremt den holder sig inden for kommuneplanrammen. Kommunen har dog altid mulighed for at fastsætte strengere rammer i en lokalplan, end det kommuneplanen tillader.

Forslag til kommuneplantillæg nr. 31 er vedlagt som bilag 1.

Forslag til lokalplan

Lokalplanens overordnede formål er at muliggøre et nyt sommerhusområde med plads til tre sommerhuse samtidig med, at hensyn til landskabet, naturen og evt. økologiske forbindelser varetages. Dette sikres ved, at områdets natur- og landskabskarakter fastholdes, bl.a. ved at begrænse det bebyggede areal og bevare træerne langs Langebjergvej, så der fortsat sikres ubebyggede arealer til natur og økologiske forbindelser.

Lokalplanen overfører området fra landzone til sommerhusområde og fastlægger principperne for områdets fremtidige udstykning og arealdisponering.

Lokalplanens Arealdisponering

Lokalplanen muliggør inden for hvert byggefelt et samlet bebyggelsesomfang (boligbebyggelse og sekundær bebyggelse) på 115 m², hvoraf boligen maksimalt må udgøre 110 m². Højden på bygninger må ikke overstige 5 meter inden for hver halvdel af byggefelterne, og facadehøjden må ikke overstige 3 meter, mens sokkelhøjden ikke må overstige 1 meter. Sommerhusene kan opføres i én etage med mulighed for én tagterrasse, hvor tagterrassen kun må placeres i den halvdel af byggefeltet, som er nærmest Hammershusvej. Tage skal dækkes med tagpap eller plantedække, og facader skal beklædes med træ og fremstå i træets naturlige farve eller sort.

For at tilgodese de eventuelle økologiske forbindelser i området, må der kun hegnes omkring opholdsarealer, og opholdsarealerne skal placeres inden for byggefelterne. Ved en maksimal udnyttelse af bebyggelsesomfanget vil der til hvert sommerhus kunne etableres 38 m² opholdsareal udover tagterrasser. Beplantningen langs Langebjergvej i en bredde på 10 meter skal bevares for at minimere bebyggelsens synlighed fra vejen og for at sikre dette areal til natur og økologiske forbindelser.

Forslag til lokalplan nr. 141 er vedlagt som bilag 2.

Grundejer er ved at få udarbejdet skitser, som viser, hvordan byggeriet tilladt i lokalplanen kan tage sig ud, der kan vedlægges lokalplanforslaget, mens det er i offentlig høring. Der er tale om overordnede skitser, som skal lette forståelsen af lokalplanens bestemmelser vedr. bebyggelsesomfanget. Skitserne er herved ikke en del af lokalplanforslaget og afspejler ikke det endelige byggeri.

Screening for miljøvurderingspligt

Kommuneplantillæg nr. 31 og lokalplan nr. 141 er omfattet af miljøvurderingsloven, og administrationen har foretaget en screening for miljøvurderingspligt af planforslagene.

Afgørelser vedrørende miljøvurderingspligt af planforslag er uddelegeret til administrationen, og administrationen vurderer, at planforslagene ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet. Planforslagene er herved ikke omfattet af miljøvurderingslovens krav om udarbejdelse af en miljørapport.

Vurderingen er foretaget på baggrund af indholdet af de vedlagte planforslag, og den endelige afgørelse træffes efter den politiske behandling. Baggrunden for dette er, at der kan ske tilpasninger i planforslagene i forbindelse med den politiske behandling, som kan have betydning for afgørelsens udfald.

Afgørelsen om, at planforslagene ikke skal miljøvurderes, offentliggøres samtidig med, at planforslagene sendes i offentlig høring. Der er en klagefrist på fire uger.

Søbeskyttelseslinje

Hele planområdet er omfattet af en søbeskyttelseslinje (naturbeskyttelseslovens § 16), som udløses af Hammersø. Inden for søbeskyttelseslinjen må der ikke placeres bebyggelse, campingvogne og lignende, eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet. En lokalplan tilsidesætter ikke anden lovgivning, og lokalplanens realisering forudsætter derfor, at der meddeles dispensation herfra. Der er en restriktiv praksis ift. søbeskyttelseslinjer, og det er herved usikkert, hvorvidt der kan dispensere fra denne. Der kan først tages stilling hertil, når der foreligger et konkret byggeprojekt.

Høringsperiode

Forslag til ændringer i kommuneplanen skal sendes i offentlig høring i minimum otte uger.

Administrationen anbefaler, at begge planforslag sendes i offentlig høring i otte uger. Otte uger vurderes tilstrækkeligt i forhold til planforslagenes omfang og kompleksitet.

Den videre proces

Såfremt de udarbejdede planforslag godkendes (med eventuelle justeringer), vil nedenstående proces blive igangsat.

- 1) Forslag til kommuneplantillæg nr. 31 og lokalplan nr. 141 sendes i offentlig høring i 8 uger.
- 2) Kommunalbestyrelsen, via Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget, behandler indkomne høringssvar og vedtager planerne endeligt med eventuelle justeringer.
- 3) Offentlig bekendtgørelse, og herved ikrafttrædelse, af kommuneplantillæg nr. 31 og lokalplan nr. 141. Efter ikrafttrædelsen vil der være en klagefrist på fire uger.
- 4) Grundejer udarbejder et konkret byggeprojekt og ansøger om relevante tilladelser og dispensationer efter anden lovgivning.

Økonomiske konsekvenser

[Klik her for at skrive økonomiske konsekvenser](#)

Bilag

Bilag 1 - Forslag til kommuneplantillæg nr. 31

Bilag 2 - Forslag til lokalplan nr. 141

Punkt 27: Standsning af planlægningen for sommerhusområderne ved Ålebæk og Gedebakkevej

25/8327

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen besluttede den 10. oktober 2024, at administrationen skulle udarbejde planforslag for et nyt sommerhusområde ved Ålebæk og ved Gedebakkevej.

I forbindelse med planarbejdet er der blevet afdækket flere problematikker, som medfører, at det vil være hensigtsmæssigt at standse planarbejdet.

Kommunalbestyrelsen skal beslutte, om det igangværende planarbejde skal forsætte eller ej.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) planlægningen for et sommerhusområde ved Ålebæk standses, og at
- b) planlægningen for et sommerhusområde ved Gedebakkevej standses

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

a) Anbefales.

b) Der er stemmelighed.

For stemte Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon.

Imod stemte Mark Palmquist og Søren Schow.

Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Ad a) Anbefales.

Ad b) Kan ikke anbefales.

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg kan ikke medvirke, idet naturbeskyttelse vægter højere end sommerhuse i området.

Sagsfremstilling

Områderne ved Ålebæk (bakkegårdsbakken) og Gedebakkevej er udpeget i landsplandirektiv 2021 for udlæg og omplacering af sommerhusområder i kystnærhedszonen. De kan gennem kommune- og lokalplanlægning udlægges til nye sommerhusområder. Landsplandirektivet bortfalder den 15. januar 2026 og planlægning for områderne skal være vedtaget inden da.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 10. oktober 2024, at administrationen skulle udarbejde forslag til planlægning for de to områder.

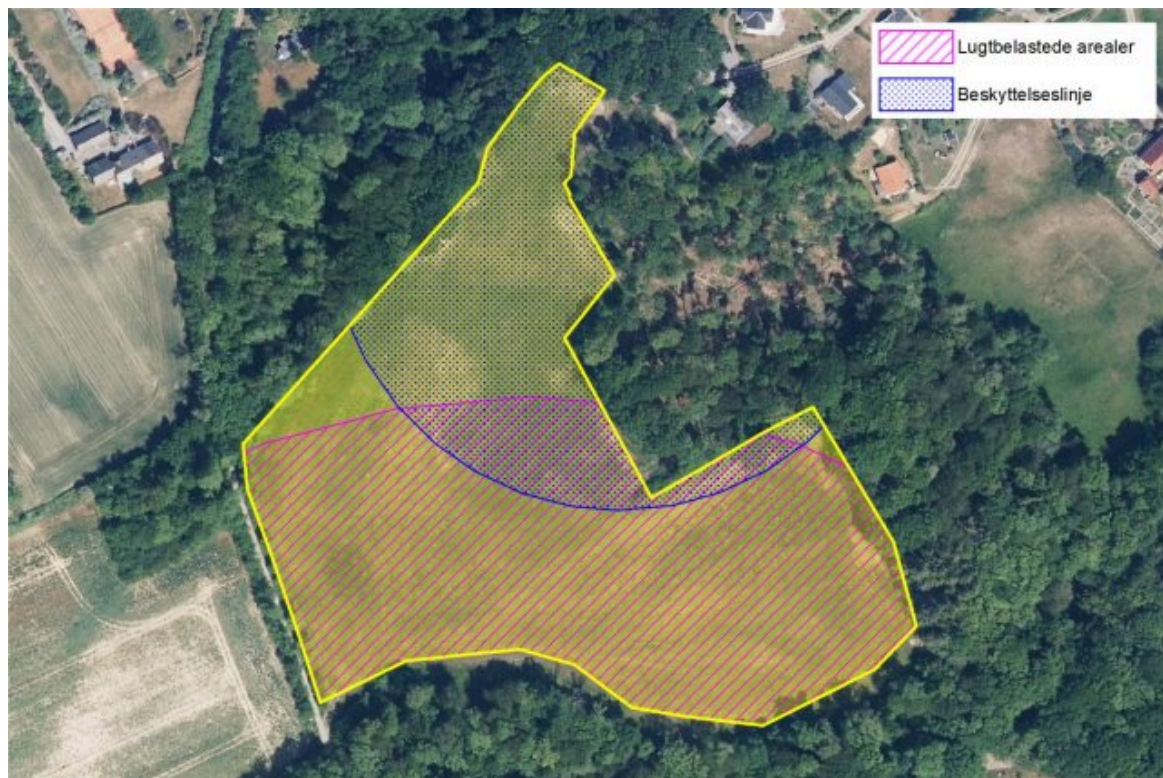

I forbindelse med det igangværende planarbejde er der blevet afdækket flere problematikker, som medfører, at det vil være hensigtsmæssigt at standse planarbejdet.

Sommerhusområdet ved Ålebæk

En lokalplan må ikke udlægge arealer, som er belastet af lugt, støv eller anden luftforurening, til sommerhuse. Grundejer er derfor blevet bedt om at få udarbejdet lugtberegninger for at få afklaret, om grænseværdierne for lugt ift. rensningsanlægget mv. er overholdt. Beregningerne viser, at grænseværdierne overskrides på størstedelen af arealet. Der kan derudover foretages lugtmålinger, men det vurderes, at en lugtmåling vil fremkomme med samme resultat som beregningerne.

Sideløbende med planarbejdet er der blevet afholdt en høring af relevante myndigheder for at få afklaret, om planlægningen vil medføre væsentlige påvirkninger på det bestående miljø, og herved er omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljørapport. I forbindelse med høringen har Bornholms Museum oplyst, at der umiddelbart op af planområdet er fundet en ny gravhøj. Gravhøje er beskyttede fortidsminder efter museumsloven, og efter naturbeskyttelsesloven må der inden for en afstand af beskyttede fortidsminder på 100 meter ikke foretages tilstandsændringer. Der er en restriktiv praksis ift. fortidsmindebeskyttelseslinjer, og det er administrationens umiddelbare vurdering, at det i det konkrete tilfælde vil være meget svært om ikke usandsynligt, at der kan opnås en dispensation.

Den tilnærmelsesvis afgrænsning af de lugtblastede arealer samt arealet omfattet af beskyttelseslinjen

Dialog med grundejer

Administrationen har været i dialog med grundejer ift. ovenstående, og grundejer ønsker ikke at forsætte med planlægningen, da projektet umiddelbart vil skulle reduceres i så stort et omfang, at det ikke vil være rentabelt.

På denne baggrund er det administrationens vurdering, at det vil være mest hensigtsmæssigt at standse planlægningen. Såfremt planarbejdet fortsættes, vil eventuelle udgifter hertil skulle afholdes af kommunen, da grundejer ikke kan pålægges at afholde udgifterne.

Sommerhusområdet ved Gedebakkevej

Sideløbende med planarbejdet er der blevet afholdt en høring af relevante myndigheder for at få afklaret, om planlægningen vil medføre væsentlige påvirkninger på det bestående miljø, og herved er omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljørapport. I forbindelse med høringen har kommunens naturmyndighed indkommet med et høringssvar ift. EU beskyttede dyrearter (bilag IV-arter). Det vurderes, at det ikke kan udelukkes, at planlægningen kan få betydning for bilag IV-arterne (flagermus, markfirben og padder) samt deres levesteder, da arterne er registreret relativt tæt på planområdet. Det vurderes således, at planområdet kan udgøre potentielle levesteder, idet der ikke umiddelbart er noget, der begrænser eller forhindrer bilag IV-arterne i at bevæge sig fra registreringsstedet til planområdet.

Administrationen har på ovenstående baggrund truffet afgørelse om, at der skal udarbejdes en miljørapport. Til denne vil det være nødvendigt at foretage artsregistreringer bilag IV-arter inden for planområdet. Sådanne registreringer skal foretages på bestemte tidspunkter i løbet af sommerhalvåret. Artsregistreringerne skal afdække, om bilag IV-arterne findes inden for området, så planlægningen kan tilpasses, hvis dette er tilfældet.

Praksis på miljøvurderingsområdet ændres løbende, og den er gennem de seneste år er blevet skærpet markant, særligt ift. bilag IV-arter. Praksisændringerne på miljøvurderingsområdet har bl.a. medført, at flere sager end tidligere falder ud til miljøvurderingspligt, med en længere sagsbehandlingstid til følge. Dette er bl.a. tilfældet ift. planlægningen for sommerhusområdet ved Gedebakkevej, som nu skal miljøvurderes, hvilket umiddelbart ikke havde været tilfældet efter den tidligere praksis.

Muligheden for at planlægge for det pågældende sommerhusområde er tidsbegrænset, da det landsplandirektiv, som har udlagt området, bortfalder den 15. januar 2026. Det vil ikke være muligt lave en miljøvurdering inden for den tilgængelige tidsramme. Administrationen har derfor rettet henvendelse til Plan- og Landdistriktsstyrelsen ift. at få afklaret, om fristen kan ændres eller udskydes. Styrelsen har svaret, at de hverken kan dispensere fra fristen eller har planer om at ændre fristen gennem en ændringsbekendtgørelse.

På denne baggrund er det administrationens vurdering, at det vil være mest hensigtsmæssigt at standse planlægningen, da det ikke vil være muligt at gennemføre de lovpligtige processer inden for tidsrammen.

Dialog med grundejer

Administrationen har været i dialog med grundejer ift. ovenstående, og grundejer er ikke indforstået med, at planlægningen standes på grund af tidsfristen. Grundejer ønsker, at planarbejdet og afklaringen ift. bilag IV-arter mv. fortsættes. Grundejer anfægter derudover styrelsens begrundelse ift. tidsfristen og ønsker, at kommunen prøver at rette henvendelse til styrelsen igen.

Det er alene en politisk beslutning, om der skal udarbejdes planlægning for området eller ej. Grundejer har således ikke ret til at få udarbejdet en lokalplan, og der er administrationens vurdering, som nævnt ovenfor, at det ikke vil være muligt at gennemføre planlægningen inden for tidsrammen. Ift. kommunens henvendelse til styrelsen om at få lavet bekendtgørelsen om, er det op til kommunen, om den vil henvende sig igen. Det står imidlertid grundejeren frit for om denne vil henvende sig styrelsen.

Økonomiske konsekvenser

[Klik her for at skrive økonomiske konsekvenser](#)

Bilag

Bilag 1 - Tidl. politisk beslutning vedr. igangsætning af planlægning for et sommerhusområde ved Ålebæk

Bilag 2 - Tidl. politisk beslutning vedr. igangsætning af planlægning for et sommerhusområde ved Gedebakkevej

Bilag 3 - Forespørgsel om udskydelse af frist

Bilag 4 - Svar på forespørgsel om udskydelse af frist

Punkt 28: Anlægsbevilling til strategisk udvikling af Rønne - Helhedsplan for Nørrekås

23/11798

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller,

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller,

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I denne sag skal der tages beslutning om at få afsluttet arbejdet med at lave en helhedsplan for Nørrekås. Helhedsplanen gælder frem til 2035. Midlerne, der er tilbage i budgettet fra den strategiske udvikling af Rønne skal bruges til intern projektledelse og konsulentrådgivning.

Anlægsbevillingen til at udvikle Rønne blev først godkendt i juni 2020. Den dækkede både en videreudvikling af bymidten og området ved Nørrekås. I december 2023 blev bevillingen ændret, men stadig inden for det oprindelige budget.

Indstilling

Direktionen indstiller, at:

- a) Helhedsplanen for Nørrekås færdiggøres til godkendelse, og
- b) Restbudgettet på 572.594 kr. benyttes til intern projektledelse og rådgivning.

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 04-06-2025

- a) Udvalget afventer sin stillingtagen

- b) Udvalget afventer sin stillingtagen

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Søren Schow kan ikke medvirke.

Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Søren Schow og René Danielsson kan ikke medvirke

Sagsfremstilling

Fase 3 i udviklingen af Nørrekås - helhedsplan

Fase 3 skal munde ud i en plan for området, som gælder de næste 10 år. Planens principper skal indgå i den kommende kommuneplan.

Nørrekås er et rekreativt område ved havet i Rønne. Mange borgere og foreninger bruger og holder af stedet. Men der findes endnu ikke en samlet plan for, hvordan området skal udvikles fremover.

Der er allerede lavet en del materiale med hjælp fra lokale foreninger og aktører. Men nu skal arbejdet tages op igen, så flere kan blive hørt og støtte op. Årsagen til dette, er kommet nye aktører til. Samtidig er der kommet mere liv i området, blandt andet fordi stedets eneste café nu er åben igen.

Formålet med helhedsplanen er at skabe et samlet overblik over, hvad både kommune og lokale aktører arbejder med.

Planen skal pege på problemer og muligheder i området omkring Nørrekås Lystbådehavn. Den skal også fungere som en rettesnor for nye projekter og tiltag i fremtiden. I den forbindelse vil den nationale arkitekturpolitik ligeledes kunne inspirere.

Planen skal være langsigtet og bygge på fælles tanker og ønsker. Det kræver tæt dialog med borgere, foreninger og erhvervsliv.

Proces for afslutning af arbejdet med helhedsplanen:

- Udbud af rådgiveropgaver
- Rådgiveroplæg til helhedsplan med fokus på arealudlægning og trafikafvikling udarbejdes
- Politisk behandling af oplægget
- Høringsfase
- Indarbejdelse af høringssvar i helhedsplan
- Politisk godkendelse
- Indarbejdelse af principper fra helhedsplanen i kommende kommuneplan

Hvad er en helhedsplan?

En helhedsplan er ikke en juridisk bindende plan. Men den giver en samlet retning for byens udvikling.

Den viser, hvordan byen kan blive et godt sted at bo og være – med afsæt i lokale styrker, udfordringer og drømme for fremtiden.

Baggrund

Arbejdet med Nørrekås bygger på anbefalinger fra Rønnes strategiske udviklingsplan, som blev vedtaget politisk i 2019. Her blev det foreslået at skabe en bedre forbindelse mellem byen og området ved Nørrekås Lystbådehavn. Samtidig skulle området have et løft i kvalitet.

Nørrekås er Bornholms største lystbådehavn og den første havn, mange bådture møder.

Der har været flere faser i arbejdet med at udvikle Nørrekås. I første fase blev aktørerne på stedet inviteret til at komme med ønsker og idéer. Det førte til de første skitser til en samlet plan, som blev politisk behandlet i sommeren 2021.

Dog blev der ikke fundet de 500.000 kr., som rådgiverne anbefalede, i budgettet for 2022 til at sætte gang i små projekter.

I 2023 blev anden fase sat i gang. Den handlede om at finde penge udefra til udvikling af området, i samarbejde med Destination Bornholm. Kommunen lavede en ansøgning til en pulje under Erhvervsstyrelsen, og mange lokale aktører blev igen inddraget. Ansøgningen blev godkendt politisk, men fik desværre afslag fra styrelsen.

Siden har arbejdet stået stille, da der ikke har været resurser i kommunen til at føre det videre.

Fase 3 begynder i juni 2025 og forventes færdig sommeren 2026.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen godkendte den 22. juni 2020 en anlægsbevilling til strategisk udvikling af Rønne. I december 2022 blev bevillingen ændret, men stadig inden for det oprindelige budget. Budgettet til en arkitektkonkurrence for Dams Gård blev ændret og i stedet brugt på projektledelse i 2023. Arbejdet i bymidten er nu afsluttet. Der har i perioden været et forbrug, som vises nedenfor.

Beløb i hele kroner	Anlægsbevilling 15. december 2022	Forbrug pr. 10. maj 2025	Restbudget
Bymidten			
Rådgivning til udvikling af program for arkitektkonkurrence for Byens Hus samt Torv på Tværs inkl. dialogprocesser med brugergrupper*	700.000	1.062.020	-362.020
Midlertidige aktiviteter i Byens Hus*	150.000	122.313	27.687
Økonomisk og teknisk rådgivning (tekniske beregninger og prisfastsættelser på renovering af bygninger og trafikale tiltag samt udarbejdelse af driftsbudget)*	500.000	166.269	333.731
Projektledelse 2023	700.000	702.570	-2.570
Strategiske lejemål	120.000	154.230	-34.230
Uforudsete udgifter og relaterede udgifter i forbindelse med bl.a. borgerdialog.	86.875	53.405	33.470
I alt	2.256.875	2.260.808	-3.933
Nørrekås			
Rådgivning til udarbejdelse af strategisk helhedsplan inkl. volumenstudier	350.000	404.480	-54.480
Midlertidige aktiviteter (særligt aktivering af remisen)	75.000		75.000
Teknisk rådgivning strandparken inkl. ansøgning til Kystdirektoratet	500.000	400.242	99.758
Rådgivning til trafikoplægning	150.000		150.000
Uforudsete udgifter og relaterede udgifter i forbindelse med bl.a. borgerdialog.	60.000	629	59.371
I alt	1.135.000	805.351	329.649
Prisfremskrivning i årene 2020-2025			246.878
I alt	3.391.875	3.066.159	572.594

* Budgetposterne udgør udgifter relateret til fondsstøtten fra Realdania på brutto 675.000 kr.

Der søges i denne sag om godkendelse af, at restbudget på 572.594 kr. benyttes til:

Beløb i hele kroner 2025

Intern projektledelse 152.594

Ekstern rådgivning 420.000

I alt 572.594

Udgiften til projektlederløn bliver konteret til anlægsprojektet

Bilag

20250512_Nørrekås Helhedsplansområde

Punkt 29: Opprioriteringsforslag til budget 2026 om midler til forbedring af den fysiske og digitale sikkerhed i kommunen

25/10405

Sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget beslutter

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Formål med sagen

Bornholms Regionskommunes bygninger og netværk skal, som følge af det ændrede risikobillede og den skærpede sikkerhedssituation, beskyttes bedre. Der er udarbejdet et opprioriteringsforslag, der indstilles oversendt til budgetforhandlingerne for 2026.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- a) Der gives en kassefinansieret tillægsbevilling på 1.300.000 kr. til bevilling 66 It og digitalisering under Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering til akut investering i beskyttelsen af kommunens netværk og at der med budget 2026 indarbejdes driftsudgifter på 110.000 kr. årligt fra 2026 og frem
- b) Opprioriteringsforslag vedr. sikring af adgange til kommunens bygninger mm oversendes til budgetforhandlingerne for 2026

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 04-06-2025

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales til kommunalbestyrelsens godkendelse, idet der er tale om en kassefinansieret tillægsbevilling.

Sagsfremstilling

Sikkerhedssituationen i Danmark er ændret i løbet af de sidste par år. Regeringen udgav den 10. april 2025 et opdateret Nationalt Risikobillede 2025 (vedlagt som bilag), der viser hvilke trusler og hændelser vi som samfund og kommuner skal være forberedte på at håndtere. PET, FE og Styrelsen for Samfundssikkerhed udgiver løbende opdaterede sikkerhedsvurderinger.

Administrationen arbejder løbende med beredskabsplanlægning og sikkerhed og har på den baggrund vurderet at der er behov for investeringer, der kan medvirke til at beskytte adgang til kommunens og borgernes mange data samt adgangen til kommunens bygninger.

Der er lavet en analyse af behovet for nødvendige minimumsinvesteringer, som på den ene side sikrer adgangen til kommunens bygninger og kommunens netværk og på den anden side giver mulighed for at borgere og øvrige gæster kan melde deres ankomst og føle sig velkomne i bygningen.

Nærværende sag omhandler de foreløbige nødvendige investeringer. Der vil givet være behov for yderligere investeringer i de kommende år.

Beskyttelse af data

Investeringen i beskyttelsen af kommunens netværk er akut kritisk og kan ikke afvente 2026 og budgetforhandlingerne herfor. Investeringen i dette system forventes at blive 1.300.000 kr. Dertil kommer en årlig systemudgift fra 2026 på 110.000 kr. Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering søger derfor en tillægsbevilling til afholdelse af udgifterne.

Beskyttelse af adgang til kommunens bygninger

Den fysiske adgang til bygningerne skærpes ved at investere i nyt system til styring af adgangen til bygningerne (dørlæsere), nye legitimationskort og kortlæsere til nøgleskabe og multifunktionsmaskiner. Investeringen i dette er beregnet til 1.100.000 kr.

Sikring af adgangen til bygningerne for borgere og andre gæster er ikke beregnet for alle bygninger. Det er ikke endelig afklaret om det skal være samme system, der allerede er installeret hos Borgerservice på Landemærket. Det foreslås at der minimum på rådhusene på Snorrebakken, Ullasvej 17 i Rønne, Tejn og Nexø afsættes en pulje på 200.000 kr til etablering samt 50.000 kr i årlig drift. Investering i adgange på flere lokationer vil følge de kommende år efterhånden som behov for adgang sammenholdt med den forventede optimering af kommunens bygningsmasse løbende afklares.

Den foreløbig samlede investering over årene 2025-2026 udgør således 2,6 mio. kr. og en afledt årlig driftsudgift fra 2026 på 0,16 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser

Administrationen arbejder løbende med beredskabsplanlægning og sikkerhed og har på den baggrund vurderet, at der er behov for investeringer, der kan medvirke til at beskytte adgang til kommunens og borgernes mange data samt adgangen til kommunens bygninger.

Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering søger om en kassefinansieret tillægsbevilling på 1.300.000 kr. til afholdelse af udgifter til investering i beskyttelse af kommunens netværk, da det er af kritisk betydning at få iværksat disse. Dertil foreslås de løbende driftsudgifter på 110.000 kr. årligt indarbejdet i budget 2026.

Der foreslås oversendt et opprioriteringsforslag til budgetforhandlingerne for 2026 vedr. sikring af adgang til kommunens bygninger på i alt 1.300.000 kr. i investeringer og 50.000 kr. i årlige driftsudgifter. Forslag vedhæftet som bilag til sagen.

Bilag

Opprioriteringsforslag til budget 2026 til forbedring af den fysiske og digitale sikkerhed i kommunen

NATIONALT RISIKOBILLEDE 2025

Punkt 30: Anlægssag til budget 2026. Status på renovering af Rønne Svømmehal samt behov for yderligere finansiering

23/26041

Politisk sagsgang

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget præsenteres her for to anlægforslag til budgetforhandlingerne for budget 2026 vedrørende anlægstilskud til renovering af Rønne Svømmehal.

Der blev i forbindelse med vedtagelsen af budget 2024 afsat i alt 10 mio. kr. til anlægstilskud til en delvis renovering af Rønne Svømmehal i 2024-2025 på baggrund af en tilstandsrapport udfærdiget af COWI i 2023. Der blev godkendt en anlægsbevilling til projektet på et tilsvarende beløb i februar 2024.

Rambøll, som vandt totalrådgiverudbuddet, har arbejdet videre ud fra COWIs prioriteringer, forudsætninger og resultater. Men desværre viser det sig, at projektplanen i det nuværende format, ikke kan sikre hallens overlevelse i mere end en kortere årrække. Der er derfor udarbejdet tre strategier, der viser nødvendige anlægsarbejder i forhold til forskellige tidshorisonter for svømmehallens levetid.

Der skal således træffes beslutning om, hvor længe Rønne Svømmehal ønskes holdt funktionel, da det er Rambølls vurdering, at den ønskede strategi skal vælges, inden renoveringen påbegyndes, idet en opskalering undervejs i processen vil fordyre renoveringen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

a) anlægforslag 'Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 2: 5-10 år' på 8,6 mio. kr. i 2027, oversendes til budgetforhandlingerne for 2026,

Eller

b) oversender anlægforslag 'Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 3: 10+ år' på i alt 20,8 mio. kr. fordelt over perioden 2026-2029 til budgetforhandlingerne for 2026

Beslutning Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 04-06-2025

Udvalget anbefaler indstilling a).

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalgets indstilling anbefales.

Sagsfremstilling

Rønne Svømmehal fik i februar 2024 en anlægsbevilling på 10 mio. kr. til renovering af svømmehallen ([Dagsordenspunkt: Anlægsbevilling til renovering af Rønne Svømmehal](#)) på baggrund af en tilstandsrapport udfærdiget af COWI i juli 2023 (i det følgende omtalt som TDD) ([COWI, TDD - tilstandsrapport](#)).

Rapporten oplyste nødvendige renoveringstiltag for sikring af svømmehallens fortsatte drift til en samlet sum af ca. 28 mio. kr. ekskl. moms, der vil sikre svømmehallens drift og eksistens i 10+ år.

Det blev i bevillingssagen fra 29. februar 2024 præciseret, at anlægsbevillingen ikke ville kunne dække en fuld renovering af Rønne Svømmehal, men udelukkende kunne dække udgifter til udbedring af absolut nødvendige renoveringsmæssige tiltag for at undgå lukning af svømmehallen inden for kort tid:

- Stop for vandindsivning i promenadedækket
- Reetablering af den katodiske beskyttelse
- Betonrenovering

Hertil var det nødvendigt med en renovering af vandbehandlingsanlægget i svømmehallen for at leve op til gældende miljøregler på området.

Det allerede givne anlægstilskud på 10 mio. kr. vil sikre en levetid for Rønne Svømmehal på maksimalt 5 år. Derfor foreslår administrationen, at der træffes politisk beslutning om at give supplerende budget til renovering, som er nødvendig, hvis strategi 2 eller 3 gennemføres.

Totalrådgiver Rambølls strateginotat

Som led i processen har Rønne Svømmehal efter et EU-udbud entreret med Rambøll som totalrådgiver for renoveringsprojektet.

Rambøll har udført grundige undersøgelser og har på den baggrund i marts 2025 udfærdiget et strateginotat (Bilag 1), der uddyber nedenstående tre mulige strategier (Bilag 2):

Alle beløb er overslag og angivet ekskl. moms.

Tabel 1: Rambølls strategier

Emne	Strategi 1: 0-5 år	Strategi 2: 5-10 år	Strategi 3: 10+ år
Promenadedæk	-	500.000 kr.	7.000.000 kr.
Katodisk beskyttelse (KB)	-	1.000.000 kr.	1.000.000 kr.
Beton – understøtning*	2.500.000 kr.	4.000.000 kr.	5.000.000 kr.
Beton – løbende kontrol	250.000 kr.	250.000 kr.	-
Honorar	2.800.000 kr.	2.800.000 kr.	2.800.000 kr.
Teknisk systematisk vurdering arbejder (TDD)	3.000.000 kr.	8.000.000 kr.	12.000.000 kr.

Emne	Strategi 1: 0-5 år	Strategi 2: 5-10 år	Strategi 3: 10+ år
Honorar TDD-arbejder	360.000 kr.	960.000 kr.	1.440.000 kr.
Overslag i alt ekskl. moms	8.910.000 kr.	17.510.000 kr.	29.240.000 kr.
		<p>- Forslaget omhandler etablering af et vandstop, der bremser udviklingen af korrosion i dele af promenadedækket. Vandstoppet dækker dog ikke overgangen mellem bassin og promenade ved overløbsrende, der derfor vil være udsat. Samtidig ses der udfordringer med promenadedækkets membran og generelle udførelse hvilket medfører vandindtrængen oppefra også.</p> <p>- Anlægget for den katodiske beskyttelse kan renoveres for at beskytte de eksisterende konstruktioner, men omfanget af betonreparationer krævet for at anlægget virker fuldt ud, vil stadig ikke være dækkende ift. det nødvendige renoveringsbehov fremadrettet og konstruktionerne understøttes stadig.</p> <p>- Denne løsning udelukker ikke en efterfølgende renovering, men denne risikerer at blive væsentligt dyrere, da skadesomfanget vil udvikle sig.</p>	<p>- Forslaget omhandler totaludskiftning af promenade, renovering af KB-anlæg, væsentlige betonreparationer, og er den eneste løsning der ser direkte ind i levetidsforlængende tiltag med henblik på at holde hallen åben i en længere årrække med muligheden for yderligere levetidsforlængelse.</p> <p>- Øvrig bygningsmasse skal ligeledes gennemgås iht. TDD. Rambøll arbejder videre med disse arbejder iht. COWIs TDD og planlægger yderligere besigtigelser og evt. supplerende undersøgelser.</p> <p>- TDD'en havde ca. 28 mio. afsat til istandsættelse og supplerende anbefalinger over 10 år. Det vurderes sandsynligt, at TDD-arbejderne er retvisende, dog er der behov for supplerende undersøgelser for at fastlægge det endelige behov, da TDD'en primært er udført på baggrund af visuelle inspektioner.</p>
Bemærkninger	<p>- Løsningen omhandler udelukkende understøtning* af betonkonstruktionerne, således at der ikke sker svigt af disse.</p> <p>- Denne løsning udelukker ikke en efterfølgende renovering, men denne risikerer at blive væsentligt dyrere, da skadesomfanget vil udvikle sig.</p>		

*Den i skemaet omtalte understøtning af betonelementer foretages ved opstilling af soldater i hallens tekniske områder - dog ikke i områder med brugeradgang.

Det er Rambølls klare anbefaling at arbejde videre med Strategi 3. Dette medfører dog, at det eksisterende projekt ændres, da udfordringerne med konstruktionerne i kælderens ikke kun kan løses med renoivering af beton og KB-anlæg (katodisk beskyttelse), men kræver en komplet udskiftning af promenadedækket.

Strateginotatet (Bilag 1) viser, at renoivringen vedrørende Strategi 1 og 2 er mere omkostningstung end først antaget i TDD'en fra 2023. De allerede bevilgede 10 mio. kr. rækker altså ikke så langt som først antaget, og vil ikke sikre Rønne Svømmehal i den forventede årrække.

Derudover er det en klar pointe i notatet, at vælges Strategi 1 eller 2 som udgangspunkt, vil det blive væsentligt dyrere at skalere op senere i processen, hvis det besluttes, at Rønne Svømmehal skal holde i en længere årrække.

Rambølls Strategi 3 vurderes ikke væsentligt dyrere end de i TDD'en angivne 28 mio. kr. ekskl. moms, da Rambølls overslag lyder på 29,24 mio. kr. ekskl. moms.

På baggrund af Rambølls anbefaling om at vælge 'Strategi 3: 10+ år' fra start, har Rønne Svømmehal valgt at pause renoivringen, da et udgangspunkt i Strategi 1 eller 2 kan fordyre renoivringen betydeligt.

Ingen periodisering ved 'Strategi 1: 0-5 år'.

Rambøll har ikke foretaget periodisering af udgifter ifm. renoivringen ved 'Strategi 1: 0-5 år', da denne kan finansieres af de allerede afsatte 10 mio. kr.

Ingen periodisering ved 'Strategi 2: 5-10 år'.

Rambøll har ikke foretaget periodisering af udgifter ifm. renoivringen ved 'Strategi 2: 5-10 år'.

Periodisering ved 'Strategi 3: 10+ år'

Rambølls nuværende vurdering af en periodisering af udgifterne på 29,24 mio. kr. ekskl. moms ifm. renoivringen ved Strategi 3 fremgår af tabel 2.

Tabel 2: Periodisering af 'Strategi 3: 10+ år'

Beløb i mio. kr.	2026	2027	2028	2029	I alt
-------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------

Beløb ekskl. moms	15,0	8,0	5,0	1,2	29,2
-------------------	------	-----	-----	-----	------

Vurderingen er foretaget ud fra nuværende kendskab til Rønne Svømmehals tilstand, samt med tanke på, at nogle af arbejderne kan kræve lukning, hvorfor man vil forsøge at prioritere at pulje visse arbejder, så der kan spares tid og udgifter til eksempelvis byggeplads mv.

Anlægsforslaget omhandlende 'Strategi 3: 10+ år' er udarbejdet med udgangspunkt i ovenstående periodisering.

Brugerperspektiv

Uanset valg af strategi vil renoivringen af Rønne Svømmehal medføre perioder med lukning af svømmehallen. Det foreslås at prioritere at pulje arbejderne både for at spare tid, udgifter til eksempelvis stillads, samt minimere behovet for lukning. Perioderne vil blive planlagt ud fra svømmehallens lav- og spidsbelastningsperioder.

Der er på nuværende tidspunkt ikke foretaget detailplanlægning af byggeprocessen, hvorfor lukningsperioder ikke er fastlagt. Et forsigtigt skøn angiver lukkeperioder for de tre strategier jf. tabel 3. Dette bør præciseres i den videre byggeplanlægning.

Tabel 3: Estimat over perioder med lukning af Rønne Svømmehal ifm. renovering:

Strategi   Lukkeperiode

Strategi 1   1 periode á ca. 1 uges varighed

Strategi 2   1 periode á ca. 10 ugers varighed

Strategi 3   1 periode á ca. 10 ugers varighed

Forsinkelser i projektet

Rønne Svømmehal har, siden anlægsbevillingen blev givet i 2024, påbegyndt processen med renoveringen, som dog er er stødt på forsinkelser ift. den oprindelige plan for både renovering og udbetaling af tilskud. Rønne Svømmehal har derfor indtil videre kun fået udbetalt 1. rate af anlægstilskuddet vedrørende anlægsbevillingen på 10 mio. kr.

Rønne Svømmehal har pt. anvendt 0,4 mio. kr. ekskl. moms til hhv. renovering af vandbehandlingsanlægget, EU-udbud af totalrådgiveropgaven, samt til de indledende undersøgelser og arbejder udført af Rambøll.

Rønne Svømmehal vil afvente politisk beslutning

Som ovenstående gennemgang af Rambølls strategier understreger er det af hensyn til mest hensigtsmæssig udnyttelse af midlerne, nødvendigt at træffe beslutning om, hvilken strategi, man ønsker at arbejde videre med, inden der foretages yderligere renoveringsarbejder.

Vælges Strategi 1 nu, og ønsker man senere at ændre valget til Strategi 2 eller Strategi 3, vil renoveringen blive dyrere, end det er angivet i strategierne.

Rønne Svømmehal vil derfor afvente politisk beslutning om planen for Rønne Svømmehals levetid, da de ønsker at sikre, at de penge der er bevilget, og evt. bliver bevilget yderligere, bliver anvendt hensigtsmæssigt.

Anlægsforslag

Center for Miljø, Plan og Kultur, Kultur og Fritid, har på baggrund af Rambølls strateginotat udarbejdet to anlægsforslag (Bilag 3 og Bilag 4) i relation til yderligere anlægstilskud til renovering af Rønne Svømmehal.

Bilag 3: Anlægsforslag: Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 2: 5-10 år.

Bilag 4: Anlægsforslag: Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 3: 10+ år.

Der anvises ikke finansiering i forbindelse med anlægsforslagene. Ved oversendelse af anlægsforslagene bliver de en del af budgetforhandlingerne for budget 2026.

Økonomiske konsekvenser

Moms

Indledningsvis skal det bemærkes, at der er specielle regler for moms på dette tilskudsområde, hvilket fremgår af nedenstående tabeller 4 og 5. Da Rønne Svømmehal ikke er momsregistreret, kan kommunen få momsrefusion ved udbetaling af tilskud svarende til en momsandelsprocent (MA) på 85.

Allerede afsatte anlægsmidler

Det allerede afsatte rådighedsbeløb på 10 mio. kr. til anlægstilskud (Strategi 1), indgår som medfinansiering af udgifterne i de to strategiscenarier nedenfor.

Da denne medfinansiering allerede er besluttet af kommunalbestyrelsen, er det ligeledes kommunalbestyrelsen, der træffer den endelige beslutning om valg af strategi.

Økonomi – 'Strategi 2: 5-10 år'

Udgiften på 0,4 mio. kr. ekskl. moms, som Rønne Svømmehal jf. sagsfremstillingen allerede har afholdt, er ikke omfattet af Rambølls overslag på 17,51 mio. kr. ekskl. moms, hvorfor det samlede udgiftsbehov ekskl. moms for Strategi 2 udgør 17,91 mio. kr., jf. række 1 i tabel .

Tabel 4: 'Strategi 2: 5-10 år'

Beløb i 1.000 kr.	2025	2026	2027	I alt
Udgiftsbehov ekskl. moms	9.639	0	8.271	17.910
Udgiftsbehov inkl. 25 pct. moms	12.048	0	10.339	22.388
Heraf kom. momsafløftning (MA85)	-2.048	0	-1.758	-3.806
Kom. udg. efter momsafløftn.	*10.000	0	8.582	18.582

*Beløbet anført i 2025 udgør det allerede afsatte rådighedsbeløb.

Ved valg af Strategi 2 vil der være behov for at afsætte yderligere budget på 8,582 mio. kr. i 2027.

Det samlede budget til anlægstilskud til Rønne Svømmehal (overlevelse i 5-10 år) vil udgøre 18,582 mio. kr.

Økonomi – 'Strategi 3: 10+ år'

Udgiften på 0,4 mio. kr. ekskl. moms, som Rønne Svømmehal jf. sagsfremstillingen allerede har afholdt, er ikke omfattet af Rambølls overslag på 29,24 mio. kr. ekskl. moms, hvorfor det samlede udgiftsbehov ekskl. moms for Strategi 3 udgør 29,64 mio. kr., jf. række 1 i tabel 5.

Tabel 5: 'Strategi 3: 10+ år'

Beløb i 1.000 kr.	2025	2026	2027	2028	2029	I alt
Udgiftsbehov ekskl. moms	9.639	6.000	8.000	5.000	1.001	29.640
Udgiftsbehov inkl. 25 pct. moms	12.048	7.500	10.000	6.250	1.252	37.050
Heraf kom. momsafløftning (MA85)	-2.048	-1.275	-1.700	-1.063	-213	-6.298
Kom. udg. efter momsafløftn.	*10.000	6.225	8.300	5.188	1.039	30.752

* Beløbet anført i 2025 udgør det allerede afsatte rådighedsbeløb.

Ved valg af Strategi 3 vil der være behov for at afsætte yderligere budget på samlet 20,752 mio. kr., fordelt med 6,225 mio. kr. i 2026, 8,3 mio. kr. i 2027, 5,188 mio. kr. i 2028 og 1,039 mio. kr. i 2029.

Det samlede budget til anlægstilskud til Rønne Svømmehal (overlevelse i 10+ år) vil udgøre 30,752 mio. kr.

Afsatte midler til ny svømmehal

Administrationen gør opmærksom på, at der også er afsat rådighedsbeløb på 15 mio. kr. i 2027 til at støtte etableringen af en ny svømmehal i Rønne. Midlerne, der forventes givet som anlægstilskud, blev afsat i forbindelse med vedtagelsen af budget 2024.

Supplerende sagsfremstilling af 2. juni 2025

Administrationen har efter udsendelsen af dagsordenen modtaget nye oplysninger om lukkeperioder for de tre strategier.

Der er modtaget vurdering fra Rønne Svømmehals eksterne tekniske rådgiver Rambøll, hvilket betyder, at perioder med lukning er længere og vurderet med usikkerhed. Opdateret tabel over skønnet lukkeperioder ses nedenfor.

Tabel 3: Estimat over perioder med lukning af Rønne Svømmehal ifm. renovering:

Strategi   Lukkeperiode

Strategi 1   1 periode á ca. 1 uges varighed

Strategi 2   1 periode á ca. 6 måneders varighed

Strategi 3   1 periode á ca. 6 måneders varighed

Hvad angår strategi 1 vurderer rådgiver, at uforudsete hændelser kan forlænge lukkeperiode udover 1 uge.

Bilag

Strateginotat, Rambøll

Strategier, Rambøll

Anlægsforslag: Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 2: 5-10 år

Anlægsforslag: Renovering af Rønne Svømmehal, Strategi 3: 10+ år

Punkt 31: Anlægsbevilling til arkæologisk forundersøgelse på matr. nr. 22ld, Knudsker

21/4448

Sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

I forbindelse med at klargøre kommunens restareal i erhvervsområdet på Kaj Mogensens Vej til salg, er der behov for at igangsætte en arkæologisk forundersøgelse. Kommunalbestyrelsen skal med nærværende sag afgive anlægsbevilling på 150.000 kr. til forundersøgelsen.

.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der igangsættes en arkæologisk forundersøgelse af restarealet matr.nr. 22ld, Knudsker ejerlav, beliggende Kaj Mogensens Vej i Rønne, med forventet start i foråret 2026,
- b) der gives anlægsbevilling på 150.000 kr. ekskl. moms til gennemførelse af forundersøgelsen på matriklen,
- c) der tilsvarende afsættes rådighedsbeløb på 150.000 kr. ekskl. moms i 2025 finansieret af Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger, og
- d) anlægsbevillingen gives til Staben under Økonomi- og Klimaudvalget.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

Kommunens restareal i industrikvarteret på Kaj Mogensens Vej (matrikel nr. 22ld) i Rønne skal udbydes til salg, idet der løbende er mange henvendelser om at få lov til at købe arealet. For at kunne udbyde erhvervsgrunden, skal den gøres salgsklar. Dette indebærer, at der skal foretages arkæologiske undersøgelser på matriklen.

Indledningsvis forventer Bornholms Museum at kunne gennemføre forundersøgelserne for 100-150.000 kr., men såfremt der findes fortidsminder i jorden varsles yderligere omkostninger til undersøgelsen. Denne sag drejer sig om bevilling til at igangsætte forundersøgelsen, da den skal igangsættes nu for at være på museets produktionsplan for 2026.

Regionskommunen har fået en del henvendelser om muligheden for at erhverve arealet med henblik på at etablere erhvervsvirksomhed. Der er tale om et samlet areal på omkring 9.000 kvadratmeter, som i dagens marked forventes at kunne indbringe mere end 1.250.000 kr. inkl. moms (svarende til 1.000.000 kr. ekskl. moms), når det udbydes til salg. Der er endnu ikke indhentet valuarvurdering, men priserne i området har ved tidligere grundsalg ligget på dette niveau. Administrationen har derfor undersøgt hvad der skal til for at udbyde arealet til salg.

Det er en forudsætning for salget, at restarealet afdækkes for arkæologi forud for salget, idet der i områdets øvrige matrikler er fundet en del fortidsminder. Der forventes også på denne matrikel at kunne gemme sig interessante fund i jorden, som skal tages op, før der kan bygges.

Økonomiske konsekvenser

Bornholms Museum har vurderet, at udgiften til at foretage en arkæologisk forundersøgelse på matr. 221d, Knudsker, beliggende Kaj Mogensens Vej i Rønne, udgør mellem 100.000 kr. og 150.000 kr. ekskl. moms.

Der søges på den baggrund om en anlægsbevilling/rådighedsbeløb på 150.000 kr. til gennemførelse af forundersøgelsen, idet udgiften finansieres af Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger.

Udgiften vil blive modregnet i provenuet for salget af erhvervsgrunden, når den forventeligt sælges i vinteren 2026/2027.

Punkt 32: Anlægsbevilling til salg af udlejningsejendommen Rønnevej 64, Lobbæk

25/3063

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede på mødet den 19. februar 2025 at sætte udlejningsejendommen Rønnevej 64 i Lobbæk til salg. Der blev ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren til at sælge ejendommen, som det senere viste sig nødvendigt at udstykke før salg.

Ejendommen er solgt over udbudspris i budrunde til 411.800 kr. pr. 15. juni 2025, og der skal nu gives bevilling til salget.

Driftsbudgettet skal tillige reduceres som følge af den afledte besparelse på ejendomsdrift.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på netto -303.300 kr. til salg af ejendommen Rønnevej 64, Lobbæk,
- b) der afsættes rådighedsbeløb på netto -303.300 kr., som tilgår Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger,
- c) et beløb svarende til halvdelen af nettoprovenuet, 151.650 kr., afsættes som rådighedsbeløb til brug for vedligeholdelse af den resterende boligmasse,
- d) anlægsbevillingen gives til Staben under Økonomi- og Klimaudvalget, og
- e) driftsbudgettet under bevilling 55 Ejendomme og service reduceres, idet der gives en tillægsbevilling på -12.600 kr. i 2025, og budgettet i perioden 2026 og frem reduceres med 23.200 kr. årligt. Besparelsen tilgår kassebeholdningen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede på mødet den 19. februar 2025 at sætte ejendommen, matr.nr. 37g Hovedlavet Nylarsker (under udstykning) beliggende Rønnevej 64 i Lobbæk, til salg. Se bilag 1 (Lukket)

Der blev på mødet ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren til at sælge ejendommen inden for en nærmere angivet minimusramme ift. udbudsprisen. Udbudsprisen er fastsat af den mægler, der efter udbudsrunde blandt flere mæglerne kunne præstere det højeste provenu i forbindelse med salget.

Fra starten meldte de adspurgte mæglere, at det var en vanskelig vare i det nuværende marked, og da kommunens naturforvalter på den lange bane havde andre ønsker for de tilliggende landbrugsarealer, blev disse skilt fra, så hus og have var mere egnet til markedet. Dermed bevarer kommunen fortsat landbrugsjorden, som senere vil kunne indgå i et mageskifte med anden jord – eller sælges fra ved en senere lejlighed.

Undervejs i forløbet igangsattes en udmatrikulering af ejendommen, så de tilhørende landbrugsjorder ikke var en del af handelen, men at ejendommen i stedet blev udbudt som hus med have – i alt ca. 1.300 kvadratmeter.

Ejendommen blev efterfølgende af mægler vurderet til en udbudspris på 345.000 kr. Den blev udbudt offentligt via mæglerens hjemmeside til denne pris den 12. april 2025, og da 14-dagesfristens udløb den 1. maj 2025 (efter forlængelse grundet påsken), forelå fire konditionsmæssige bud hos mægleren. Herefter fik de fire interesserede købere yderligere 8 dage til at fastholde eller ændre deres bud, og fristen herfor udløb den 9. maj, hvor højeste bud var på 411.800 kr. – til hvilket kommunen besluttede at sælge.

Ejendommen er således solgt over udbudsprisen med et overbud på 66.800 kr. med en overtagelse den 15. juni 2025. Køber er indrømmet råderet fra deponeringsdatoen, idet ejendommen står tom, og køber skal i gang med et større renoveringsarbejde.

Økonomiske konsekvenser

Anlæg

Ejendommen Rønnevej 64 i Lobbæk er solgt for overbudsprisen på 411.800 kr.

Købesum -411.800 kr.

Salgsomkostninger inkl. udstykning og klargøring 108.500 kr.

Nettoprovenu -303.300 kr.

Nettoprovenuet på -303.300 kr. indgår i Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger, idet halvdelen af nettoprovenuet afsættes til vedligeholdelse og modernisering af den resterende boligmasse/de øvrige lejemål, jf. Økonomi- og Erhvervsudvalgets beslutning af 9. januar 2007.

Drift

Salget af ejendommen medfører en afledt besparelse på budgettet til ejendomsdrift under bevilling 55 Ejendomme og service.

Driftsbesparelsen, som udgør 12.600 kr. i 2025 og 23.200 kr. årligt i perioden 2026 og frem, tilgår kassebeholdningen.

Punkt 33: Anlægsbevilling til salg af Nexø Fritidshus, Gl Postvej 27, Nexø

23/7439

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede på mødet den 9. april 2025 at sætte Nexø Fritidshus til salg. Der blev ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren til at sælge ejendommen.

Ejendommen er solgt til udbudsprisen på 500.000 kr. pr. 1. august 2025, og der skal nu gives bevilling til salget.

Driftsbudgettet skal tillige reduceres som følge af den afledte besparelse på ejendomsdrift.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) der gives en anlægsbevilling på netto -424.500 kr. til salg af Nexø Fritidshus, beliggende Gl. Postvej 27 i Nexø,
- b) der afsættes rådighedsbeløb på netto -424.500 kr. som tilgår Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger,
- c) anlægsbevillingen gives til Staben under Økonomi- og Klimaudvalget, og
- d) driftsbudgettet under bevilling 55 Ejendomme og service reduceres, idet der gives en tillægsbevilling på -82.500 kr. i 2025, og budgettet i perioden 2026 og frem reduceres med 198.000 kr. årligt. Besparelsen tilgår kassebeholdningen.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 18-06-2025

Anbefales.

Sagsfremstilling

Økonomi- og Klimaudvalget besluttede på mødet den 9. april 2025, at sætte Nexø Fritidshus, matr.nr. 337uk Nexø Markjorder, beliggende Gl. Postvej 27 i Nexø til salg med en række byrder pålagt ejendommen om den fremtidige benyttelse og vedligeholdelse, samt med en hård tilbagekøbsret for regionskommunen tinglyst som servitut på den samlede ejendom. Se bilag 1 (Lukket).

Der blev på mødet ligeledes givet en bemyndigelse til borgmesteren til at sælge ejendommen inden for en nærmere angivet minimusramme ift. udbudsprisen. Udbudsprisen er fastsat af mægler ved valuarvurdering med de af udvalget pålagte omfattende byrder på ejendommen taget i betragtning.

Ejendommen blev efterfølgende af mægler vurderet til en udbudspris på 500.000 kr. Den blev udbudt offentligt via mæglers hjemmeside til denne pris den 10. april 2025. Der indkom hurtigt herefter et bud fra køber på udbudsprisen, men

efter reglerne om offentligt udbud af kommunens ejendomme har beslutning afventet udløb af 14-dagesfristen den 29. april 2025 (hvori er taget højde for at udbud foregik hen over påskedagene). Ved fristens udløb var der således kun indkommet dette ene bud, hvorfor borgmester og kommunaldirektør i forening traf beslutning om at sælge til den budgiver, der havde budt udbudsprisen. Dermed var købstilbuddet inden for rammen af det mandat, som borgmesteren havde fået. Herefter blev den endelige købsaftale underskrevet.

Ejendommen er således solgt til udbudsprisen på 500.000 kr. med en overtagelse den 1. august 2025. Der tinglyses i forbindelse med handlen en række servitutter på ejendommen, som ønsket i udbudsmaterialet og aftalt med køber og dennes rådgiver i den endelige købsaftale.

Økonomiske konsekvenser

Anlæg

Ejendommen Gl. Postvej 27 i Nexø er solgt for udbudsprisen på 500.000 kr.

Købesum -500.000 kr.

Salgsomkostninger 75.500 kr.

Nettoprovenu -424.500 kr.

Nettoprovenuet på -424.500 kr. indgår i Økonomi- og Klimaudvalgets pulje til salg af jord og bygninger.

Drift

Salget af ejendommen medfører en afledt besparelse på budgettet til ejendomsdrift under bevilling 55 Ejendomme og service.

Driftsbesparelsen, som udgør 82.500 kr. i 2025, og 198.000 kr. årligt i perioden 2026 og frem tilgår kassebeholdningen.

Punkt 34: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende

Orientering givet.

Punkt 35: Eventuelt

Følgende blev taget op

Intet.

Punkt 36: Lukket: Lukket punkt: Whistleblowerordning

25/10641

Punkt 37: Lukket: Lukket punkt: Poulsker Idrætsforening (PIF) søger om kommunegaranti til køb af fitness-bygning

24/11568

Punkt 38: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til udskiftning af rækværker 2025

25/9861

Punkt 39: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til reparation af vestlig ydermole, Nørrekås Lystbådehavn - rådgivning

25/7590

Punkt 40: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til nyt tag på Børnehuset i Hasle

25/6674

Punkt 41: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til reovering af to trafiksignaler på Borgmester Nielsens Vej 2025

25/8533